

B I D R A G

T I L L

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 10.

Å R E N

1901—1905.

K A L M A R L Ä N.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

U nder den femårsperiod, hvarom nu är fråga, har Kalmar län icke undergått någon förändring till yttre gränser eller areal.

Någon inre *områdesreglering* har icke heller förekommit. Här torde emellertid vara lämpligt att erinra om nådiga brefvet den 7 oktober 1904, hvarigenom föreskrifvits, att såväl de delar af Stufverums domän i Lofta socken, hvilka utgjordes af dels öarne Luzernan, Notholmen, Stora och Lilla Ringholmen samt Utklabben, och dels domänens å fastlandet belägna ägor söder om den s. k. Gräntzövägen med utsträckning i väster till Gamlebyviken, häri inbegripna jämväl de båda små holmarne mellan Slottsholmen och fastlandet, öfver hvilka den s. k. Norrlandsvägen framlöper, och som innehålla en areal af tillhoppa 80·3850 hektar samt enligt nådiga brefvet den 28 maj 1897 tillfallit Vä-

sterviks stad, som ock Västerviks tändsticksfabrik med de till densamma hörande, genom nådiga brefven den 3 februari 1863 och den 11 maj 1877 från f. d. majorsbostället Stufverum för alltid afsöndrade två områden, det ena om 1 tunnland 26·8 kappland och det andra om 3 tunnland 21·2 kappland, skola från och med ingången af år 1906 i administrativt, kommunalt, ecklesiastiskt och judiciellt hänseende skiljas från Lofta socken, Norra Tjusts härad samt Tjusts domsaga för att under vissa villkor tilläggas Västerviks stad.

De i förra femårsberättelsen omförmälda annexförsamlingarne Fridhem och Viktoria inom Södra Möre härad hafva ännu icke blifvit bildade.

Rörande de särskilda *kommunernas* inom länet *folk-mängd, hemmantal, areal och fastighetstaxeringsvärden* får Länsstyrelsen hänvisa till härefter intagna *tabell A*.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-38.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
Tab. A. Statistiska uppgifter angående Kalmar läns kommuner år 1905.....	2.
2. Invånare.....	4.
3. Näringar.....	7.
Tab. B. Arbetspris i Kalmar län åren 1901-1905.....	9.
Tab. C. Landtbruksingenjörernas verksamhet inom Kalmar län åren 1901-1905.....	12.
Tab. D. Exporten af trävaror från Kalmar län åren 1901-1905.....	15.
Tab. E. Fabrikerna i Kalmar län år 1905.....	19.
4. Kommunikationsanstalter och varuutbyten.....	20.
Tab. F. Hamnkassornas i Kalmar län inkomster och utgifter åren 1901-1905.....	23.
Tab. G. Brännvinsförsäljningen i Kalmar län åren 1900-1905.....	25.
5. Kameralförhållanden.....	26.
Tab. H. Kommunernas i Kalmar län finanser år 1905.....	28.
Tab. I. Kommunala lån med längre afbetalningstid än två år, upptagna i Kalmar län jämlikt nådiga bref åren 1901-1905...	28.
6. Politi.....	29.
Tab. K. Landstingens i Kalmar län finanser år 1905.....	29.
Tab. L. Rörelsen vid Riksbankens afdelningskontor i Kalmar, Kalmar enskilda bank samt Smålands enskilda banks och Aktiebolaget Västerviks handelsbanks kontor i Kalmar län åren 1900 och 1905.....	32.
Tab. M. Sparbankerna i Kalmar län åren 1901 och 1905.....	33.
Tab. N. Vid domstolarne i Kalmar län anhängiggjorda tvistemål och brottmål åren 1901-1905.....	34.
Tab. O. Lasarett och sjukstugor i Kalmar län åren 1901-1905.....	35.
 Tabellbilagor	 39-62.
Tab. 1. Folkmängden i Kalmar län åren 1901-1905.....	39.
Tab. 2. Allmänna vägar och skjutsning i Kalmar län åren 1901-1905....	40.
Tab. 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. i Kalmar län år 1905.....	42.
Tab. 4. Egendomar af fideikommissnatur i Kalmar län år 1905.....	43.
Tab. 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag, i Kalmar län år 1905.....	43.
Tab. 6. Egendomar tillhörande främmande maktens undersåtar, i Kalmar län år 1905.....	47.
Tab. 7. Fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, icke registrerade sjukkassor samt därmed jämförliga inrättningar i Kalmar län år 1905.....	47.

B I D R A G

T I L L

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 10.

Å R E N

1901—1905.

K A L M A R L Ä N.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

U nder den femårsperiod, hvarom nu är fråga, har Kalmar län icke undergått någon förändring till yttre gränser eller areal.

Någon inre *områdesreglering* har icke heller förekommit. Här torde emellertid vara lämpligt att erinra om nådiga brefvet den 7 oktober 1904, hvarigenom föreskrifvits, att såväl de delar af Stufverums domän i Lofta socken, hvilka utgjordes af dels öarne Luzernan, Notholmen, Stora och Lilla Ringholmen samt Utklabben, och dels domänens å fastlandet belägna ägor söder om den s. k. Gräntzövägen med utsträckning i väster till Gamlebyviken, häri inbegripna jämväl de båda små holmarne mellan Slottsholmen och fastlandet, öfver hvilka den s. k. Norrlandsvägen framlöper, och som innehålla en areal af tillhoppa 80·3850 hektar samt enligt nådiga brefvet den 28 maj 1897 tillfallit Vä-

sterviks stad, som ock Västerviks tändsticksfabrik med de till densamma hörande, genom nådiga brefven den 3 februari 1863 och den 11 maj 1877 från f. d. majorsbostället Stufverum för alltid afsöndrade två områden, det ena om 1 tunnland 26·8 kappland och det andra om 3 tunnland 21·2 kappland, skola från och med ingången af år 1906 i administrativt, kommunalt, ecklesiastiskt och judiciellt hänseende skiljas från Lofta socken, Norra Tjusts härad samt Tjusts domsaga för att under vissa villkor tilläggas Västerviks stad.

De i förra femårsberättelsen omförmälda annexförsamlingarne Fridhem och Viktoria inom Södra Möre härad hafva ännu icke blifvit bildade.

Rörande de särskilda *kommunernas* inom länet *folk-mängd, hemmantal, areal och fastighetstaxeringsvärden* får Länsstyrelsen hänvisa till härefter intagna *tabell A*.

Tab. A. Statistiska uppgifter angående Kalmar läns kommuner år 1905.

Kommunens namn.	Folkmängd den 31 dec. 1905.		Förmedladt hemmantal.	Areal i kv.-kilometer.	Taxeringsvärde i kronor.	
	Kyrko-skrifven.	Mantals-skrifven.			Å jordbruksfastighet.	Å annan fastighet.
Dalhem	1,514	1 519	27·25	170·92	1,362,000	147,900
Gårdserum	2,144	2,105	27·75	153·04	1,372,600	447,400
Ukna	2,295	2,257	43·38	167·25	2,037,700	202,700
Västra Ed	3,299	3,260	51·33	182·99	2,629,700	1,068,900
Östra Ed	1,257	1,258	31·38	107·51	1,158,400	139,300
Tryserum	2,313	2,305	43·75	187·88	2,103,100	228,500
Hannäs	1,348	1,339	21·87	133·90	1,129,600	185,500
Lofta	2,878	2,942	79·06	144·81	2,755,600	1,054,700
Loftahammar	2,052	2,013	40·12	115·47	1,440,000	350,900
Hjorted	3,910	3,899	46·87	271·16	2,647,400	552,700
Hallingeberg	3,146	3,155	34·88	164·10	1,890,100	965,400
Locknevi	2,183	2,170	24·75	173·61	1,568,600	206,000
Blackstad	1,277	1,274	22·00	83·49	1,143,800	122,400
Odensvi	1,768	1,758	47·50	147·38	1,768,100	187,200
Gladhammar	2,240	2,235	25·75	135·27	1,340,100	791,900
Västerrum	1,765	1,752	29·62	148·37	1,178,400	127,600
Törnsfall	1,364	1,363	25·75	100·17	1,297,100	189,800
Gamleby (med Gamleby köping)	2,844	2,864	48·38	113·44	2,123,800	952,400
Tjusts härad	39,597	39,468	671·39	2,700·76	30,946,100	7,921,200
Rumskulla	1,587	1,606	44·17	163·59	1,225,000	98,800
Vimmerby landskommun	2,223	2,208	32·50	159·72	1,508,700	200,800
Pelarne	678	695	27·00	57·29	554,500	44,300
Södra Vi	2,917	2,858	47·54	262·94	2,143,700	232,200
Djuradala	986	986	15·25	73·65	682,800	43,100
Frödinge	1,817	1,860	38·38	154·48	1,368,600	74,600
Hvena	4,452	4,364	48·00	263·92	1,918,300	750,000
Sevede härad	14,660	14,577	252·84	1,135·59	9,401,600	1,443,800
Misterhult	5,514	5,632	71·00	404·42	4,111,500	224,500
Figeholms köping	383	369	—	0·69	—	99,700
Tuna	2,772	2,779	36·25	247·07	1,910,700	151,400
Kristdala	3,286	3,299	38·37	235·36	1,753,600	360,700
Tunaläns härad	11,955	12,079	145·62	886·94	7,775,800	836,300
Mörlunda	4,089	3,993	46·50	288·56	2,244,500	342,500
Tveta	917	952	15·50	76·75	618,300	30,600
Målilla	2,440	2,403	26·00	213·31	1,206,900	364,800
Gårdveda	786	794	13·92	76·32	598,200	28,500
Lönnerberga	1,287	1,223	27·12	92·37	782,900	299,200
Virserum	2,893	2,879	54·12	167·37	1,380,200	340,800
Järeda	895	896	19·50	80·58	557,600	180,200
Aspelands härad	13,307	13,140	202·66	995·26	7,388,600	1,586,600
Högsby	5,360	5,378	68·00	337·83	2,944,700	1,078,000
Fågelfors	1,334	1,375	11·13	91·30	695,300	137,100
Långemåla	1,732	1,735	23·19	152·45	1,493,800	222,700

Kommunens namn.	Folkmängd den 31 dec. 1905.		Förmedladt hemmantal.	Areal i kv.-kilometer.	Taxeringsvärde i kronor.	
	Kyrko-skrifven.	Mantals-skrifven.			Å jordbruksfastighet.	Å annan fastighet.
Fliseryd	3,439	3,379	46·62	267·09	1,975,800	1,330,000
Fagerhult	2,578	2,506	23·75	201·22	1,553,700	166,200
Kräksmåla	2,000	1,988	38·00	200·40	1,052,200	124,300
Handbörds härad	16,443	16,361	210·69	1,249·79	9,715,500	3,058,300
Dörby	1,222	1,154	31·25	31·89	1,264,400	382,300
Kläckeberga	1,032	1,051	33·38	37·51	1,137,300	71,100
Kalmar landskommun	444	476	16·25	16·01	623,100	215,600
Förlösa	1,376	1,388	33·67	56·40	1,261,800	118,400
Kristvalla	1,466	1,528	26·12	119·68	901,400	93,300
Åby	2,392	2,461	68·50	124·28	2,237,500	198,200
Bäckebo	2,270	2,277	27·63	225·85	1,386,800	139,600
Ryssby	2,938	2,964	62·12	160·33	2,184,300	312,900
Norra Möre härad	13,140	13,209	298·92	771·95	10,906,600	1,531,400
Ålem (med Pataholms köping)	4,843	4,829	63·75	177·03	3,151,100	796,000
Mönsterås	3,221	3,250	69·25	167·39	2,823,700	536,300
Mönsterås köping	1,400	1,339	—	0·43	—	1,080,800
Döderhult (med Påskallaviks köping)	5,331	5,347	44·06	292·21	3,477,500	1,154,300
Stranda härad	14,795	14,765	177·06	637·06	9,452,300	3,567,400
Torsås	5,207	5,209	63·58	228·55	2,473,400	468,800
Gullabo	2,521	2,522	22·63	140·68	1,005,800	116,400
Vissefjärda	5,679	5,690	86·42	262·66	2,349,000	395,200
Söderåkra	4,437	4,487	76·79	104·58	2,385,800	600,900
Halltorp	1,126	1,125	40·00	52·95	945,600	82,600
Våxtorp	664	665	18·58	13·72	453,700	130,800
Arby	1,451	1,455	32·75	56·90	893,500	92,600
Karlslanda	1,600	1,595	13·62	124·80	670,400	62,500
Hagby	964	964	30·75	24·04	698,000	85,300
Mortorp	1,686	1,682	24·63	101·58	915,700	83,400
Oskar	1,389	1,403	12·25	74·93	576,800	46,900
Madesjö	6,816	6,804	77·88	388·16	2,910,000	809,600
Örsjö	1,465	1,464	18·12	—	680,600	193,800
Nybro köping	858	893	—	0·30	—	993,300
Ljungby	3,769	3,760	77·96	126·17	2,379,800	724,500
S:t Sigfrid	763	760	14·75	44·32	484,300	54,900
Hossmo	598	599	21·21	15·64	748,700	69,900
Södra Möre härad	40,993	41,077	631·92	1,759·98	21,071,100	5,011,400
Böda	1,644	1,651	31·31	124·40	1,237,000	125,400
Högby	2,132	2,135	36·44	66·40	897,500	109,900
Källa	854	852	19·00	26·28	359,500	40,700
Persnäs	1,670	1,666	27·96	48·49	620,400	64,500
Föra	1,018	1,017	23·00	43·04	478,700	31,100
Åkerbo härad	7,318	7,321	137·71	303·61	3,593,100	371,600

Kommunens namn.	Folkmängd den 31 dec. 1905.		Förmedladt hemmantal.	Areal i kv.-kilometer.	Taxeringsvärde i kronor.	
	Kyrkoskrifven.	Mantalskrifven.			Å jordbruksfastighet.	Å annan fastighet.
Löt	767	735	22.44	32.50	426,000	49,500
Egby	247	247	11.37	11.70	202,900	12,500
Gårdslösa	1,243	1,254	47.38	51.56	952,200	42,500
Bredsättra	668	673	23.25	27.90	440,100	110,000
Långlöt	488	477	20.81	31.63	372,300	28,000
Runsten	923	885	44.63	45.62	815,200	48,100
Runstens härad	4,336	4,271	169.88	200.91	3,208,700	290,600
Alböke	621	611	19.00	41.78	389,800	30,900
Köping	1,275	1,354	37.50	48.12	938,800	114,500
Repplinge	849	861	31.44	43.17	670,100	92,100
Högsrum	761	762	18.69	40.04	509,000	51,100
Slättbo härad	3,506	3,588	106.63	173.11	2,507,700	288,600
Norra Möckleby	781	778	30.44	35.79	659,100	31,100
Sandby	476	477	19.87	43.65	462,700	28,000
Gårdby	392	392	14.75	19.89	346,700	21,000
Hulterstad	829	824	21.00	52.02	521,100	47,700
Stenåsa	584	584	23.50	43.76	524,800	33,500
Möckleby härad	3,062	3,055	109.56	195.11	2,514,400	161,300
Resmo	477	476	17.88	35.80	468,500	46,300
Mörbylånga	672	674	20.75	28.87	667,100	89,500
Mörbylånga köping	191	189	—	0.13	—	100,700
Vickleby	620	620	16.63	37.46	539,200	49,300
Torslunda	1,307	1,314	39.81	55.98	1,283,500	176,100
Glömminge	864	862	22.74	37.63	658,400	52,900
Algutsrum	846	846	22.86	39.55	738,600	39,200
Algutsrums härad	4,977	4,981	140.67	235.42	4,355,300	554,000
Segerstad	365	367	14.75	34.13	326,100	55,700
Gräsgård	653	653	24.94	34.13	557,700	57,500
Ås	443	444	16.50	24.16	520,700	86,700
Ventlinge	484	483	13.63	21.09	359,400	69,200
Smedby	403	403	17.63	27.37	426,800	39,700
Södra Möckleby	1,430	1,414	15.81	35.75	412,000	645,000
Kastlösa	909	904	39.18	55.26	919,900	76,900
Gräsgårds härad	4,687	4,668	142.44	231.89	3,522,600	1,030,700
Kalmar	13,915	13,529	15.00	7.71	423,400	19,673,400
Västervik	9,045	9,015	9.87	25.74	756,400	7,785,500
Vimmerby	2,350	2,311	9.50	23.95	667,800	1,692,800
Oskarshamn	7,705	7,703	0.13	2.43	—	7,909,400
Borgholm	1,085	1,078	0.06	0.59	1,000	1,366,400
Samtliga städer	34,100	33,636	34.56	60.42	1,848,600	38,427,500
<i>Sammandrag.</i>						
Tjusts fögderi	39,597	39,468	671.39	2,700.76	30,946,100	7,921,200
Tunnaläns och Sevede häradslösa fögderi	26,615	26,656	398.46	2,022.53	17,177,400	2,280,100

Kommunens namn.	Folkmängd den 31 dec. 1905.		Förmedladt hemmantal.	Areal i kv.-kilometer.	Taxeringsvärde i kronor.	
	Kyrkoskrifven.	Mantalskrifven.			Å jordbruksfastighet.	Å annan fastighet.
Aspelands och Handbörds häradslösa fögderi	29,750	29,501	413.35	2,245.05	17,104,100	4,644,900
Norra Möre och Stranda d:o d:o	27,935	28,064	475.98	1,409.01	20,448,900	5,098,800
Södra Möre d:o d:o	40,993	41,077	631.92	1,759.98	21,071,100	5,011,400
Ölands Norra mots fögderi	15,160	15,180	414.22	682.63	9,309,500	950,800
Ölands Södra mots d:o	12,726	12,702	392.67	662.42	10,392,300	1,746,000
S:a för landsbygden	192,776	192,648	3,397.99	11,482.38	126,449,400	27,653,200
» » städerna	34,100	33,636	34.56	60.42	1,848,600	38,427,500
Summa för länet	226,876	226,284	3,432.55	11,542.80	128,298,000	66,080,700

I länets *administrativa indelning* har förändring ägt rum såtillvida, att den genom nådiga brevet den 16 februari 1900 föreskrifna omreglering af länsmansdistrikten inom Ölands Södra mots fögderi med 1901 års början inträdd, hvadan fögderiet från denna tid är indeladt i två distrikt, nämligen Ölands Södra mots norra och Ölands Södra mots södra länsmansdistrikt, omfattande, det förra socknarne Norra Möckleby, Gårdby, Sandby, Vickleby, Torslunda, Glömminge, Algutsrum, Resmo och Mörbylånga jämte Mörbylånga köping, och det senare socknarne Segerstad, Gräsgård, Ås, Ventlinge, Södra Möckleby, Smedby, Kastlösa, Hulterstad och Stenåsa.

Med 1905 års utgång trädde i verkställighet den genom nyss återopade nådiga bref beslutade sammanslagning af länsmansdistrikt inom Ölands Norra mots fögderi, så att detta nu är indeladt i Ölands Norra mots norra och Ölands Norra mots södra länsmansdistrikt, omfattande, det förra socknarne Böda, Högby, Källa, Persnäs och Föra, samt det senare socknarne Löt, Egby, Bredsättra, Alböke, Köping, Gårdslösa, Långlöt, Runsten, Repplinge och Högsrum. Länsmansdistrikten i länet utgöra alltså numera 25.

Länets *judiciella indelning* är utan förändring. Länet är alltså fortfarande fördeladt i 6 domsagor, nämligen: Tjusts, Sevede och Tunaläns, Aspelands och Handbörds, Norra Möre och Stranda, Södra Möre samt Ölands, af hvilka Tjusts samt Södra Möre domsagor hvar för sig utgöra ett tingslag, hvaremot de öfriga äro indelade i två tingslag.

Borgholms stad ligger fortfarande under Ölands Norra mots häradsrätts domvärjo, men länets öfriga städer, Kalmar, Oskarshamn, Vimmerby och Västervik, hafva egen jurisdiktion.

Öfverexekutorsämbetet utöfvas i städerna Kalmar och Vimmerby af borgmästaren eller, vid förfall för honom, af den hans ämbete förvaltar; i Västervik och Oskarshamn af magistraten. För länets landsbygd äfvensom för staden Borgholm är Konungens Befallningshafvande öfverexekutor.

Den *kommunala indelningen* är oförändrad. Länets kommuner hafva utgjort 110, hvaraf 5 stadskommuner, 4 köpingskommuner, nämligen Figeholm, Mönsterås, Nybro och Mörbylånga, samt 101 landskommuner. Af länets öfriga

köpingar, Gamleby, Pataholm och Påskallavik, är den förstnämnda likställd med municipalsamhälle.

Den *kyrkliga indelningen* är alltjämt följande:

	Linköpings stift.	Kalmar stift.	Summa.
Kontrakt	4	7	11
Pastorat	26	45	71
Stadsförsamlingar	2	3	5
Landsförsamlingar	34	66	100

Antalet komministraturer uppgår till 50.

Inom länet finnas dessutom 2 mosaiska församlingar, den ena i Kalmar och den andra i Oskarshamn. Dessa församlingar föra kyrkoböcker i tillämpliga delar lika med statskyrkans. Medlemsantalet utgjorde den 31 december 1905: i Kalmar 61, däraf 30 mankön och 31 kvinnkön, samt i Oskarshamn 73, däraf 41 mankön och 32 kvinnkön.

Väghållningsdistrikten äro fortfarande 13 och med oförändrad omfattning.

Länet hör till Smålands skogsvårdsdistrikt och är indeladt i 3 revir: Tjusts, Kalmar och Ölands. Med afseende å allmänna arbeten tillhör länet Östra väg- och vattenbyggnadsdistriktet samt beträffande bergshandteringen Södra bergmästaredistriktet.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Kommersekollegium den 19 oktober 1900 tillhör Kalmar län i fråga om yrkesinspektionen från och med ingången af år 1901 Linköpings distrikt med station i Linköping.

Vidkommande justering af mått och vikter är länet deladt i 2 justeraredistrikt, n:r 14 och n:r 15.

Länet ingår enligt lagen den 31 maj 1889 i Andra döfstumskoledistriktet.

I dess helhet utgör länet verksamhetsområde för en förste provinsialläkare, en förste landtmätare och en domänintendent. Inom detsamma äro anställda 2 länsveterinärer med stationer, den ene i Kalmar och den andre i Gamleby, samt 2 landtbruksingenjörer.

Med afseende å värnpliktiges inskrifning har genom kungl. förordningen den 12 augusti 1901 den förändring inträdd, att Tunaläns och Sevede härad, som förut tillhört Kalmar regementets inskrifningsområde, numera utgöra en del af Vimmerby rullföringsområde n:r 22, tillhörande Östergötlands västra inskrifningsområde.

Länets *naturliga beskaffenhet* har icke undergått annan förändring än den, som förorsakats genom vattenafledningsföretag och skogsafverkning.

2. Invånare.

För *folkmängden* inom länet under periodens särskilda år redogöres närmare uti bifogade **tabell 1**, hvilken utvisar, att länets folkmängd den 31 december 1905 utgjorde, den kyrkoskrifna 226,876, däraf 110,863 mankön och 116,013 kvinnkön, samt den mantalsskrifna 226,284, däraf 110,561 mankön och 115,723 kvinnkön. Vid 1900 års slut uppgick folkmängden enligt prästerskapets anteckningar till 227,625 och enligt mantalslängderna till 228,203, en minskning alltså motsvarande 749 kyrkoskrifna och 1,919 mantalsskrifna personer. Folkminskningen under förevarande period är afsevärdt mindre än under någon af de fyra närmast föregående perioderna, då den enligt prästerskapets uppgifter utgjorde: 1,551 åren 1896—1900; 3,671 åren 1891—1895; 7,660 åren 1886—1890 och 4,598 åren 1881—1885.

Då befolkningen i länets städer ökats; faller minskningen ensamt å landsbygden. Anmärkas må, att minskningen faller under år 1902 med 230, 1903 med 829, 1904 med 126 och 1905 med 56 personer; däremot förekom ökning år 1901 med 492 personer.

Folkökningen i städerna ställer sig sålunda: för Kalmar 1,200; Västervik 746; Vimmerby 135; Oskarshamn 628 och Borgholm 159.

Länets köpingar hafva med undantag af Figeholm och Pataholm tilltagit i folkmängd. Denna utgjorde vid periodens utgång i Gamleby 367, Figeholm 383, Påskallavik 384, Mönsterås 1,400, Pataholm 109, Nybro 858 och Mörbylånga 191 personer.

Rörande de förhållanden, som utom den inrikes omflyttningen inverka på folkmängdens tilltagande eller aftagande; nämligen å ena sidan antalet lefvande födde och immigranter

samt å andra sidan antalet aflidne och emigranter, får Länsstyrelsen hänvisa till följande tablå, upprättad med ledning af den officiella befolkningsstatistiken:

År.	Ökning.		Minskning.		Öfverskott.
	Lefvande födde.	Immigranter.	Aflidne.	Emigranter.	
1901	5,665	453	3,669	1,601	848
1902	5,443	366	3,505	2,285	19
1903	5,322	439	3,446	2,312	3
1904	5,524	454	3,852	1,430	696
1905	5,362	409	3,808	1,481	482
Summa	27,316	2,121	18,280	9,109	2,048
Medeltal 1901—1905	5,463	424	3,656	1,822	409
’ 1896—1900	5,512	434	3,743	1,190	1,013

Af tablå framgår, att medeltalet för åren 1901—1905 beträffande lefvande födde, immigranter och aflidne ställer sig lägre, men medeltalet rörande emigranter betydligt högre än för perioden 1896—1900.

Länsstyrelsen har att beklaga den under perioden afsevärdt ökade emigrationen, som uppgått till 9,109 personer mot 5,951 under närmast föregående period. Amerikas För-enta stater hafva fortfarande utgjort målet för flertalet emigranter. Angående emigrationens orsaker har Länsstyrelsen icke att anföra några andra än dem, som i föregående berättelser blifvit påvisade.

Immigranternas antal, som under perioden 1896—1900 uppgick till 2,172, utgjorde under åren 1901—1905 2,121 eller i medeltal årligen 424. Medeltalet åren 1896—1900 var 434. Till allra största delen hafva immigranterna kommit från Amerika.

Den i föregående berättelsen omförmälda vanan hos landsbygdens yngre arbetsbefolkning att söka tillfällig arbetsställning å andra orter i riket från våren till slutet af hösten och sedan tillbringa vintern hemma mer eller mindre sysslös, synes under nu ifrågavarande period hafva i hög grad aftagit. Orsaken härtill torde sökas i den omständighet, att rikliga tillfällen till arbete mot hög aflöning erbjudits öfverallt inom länet.

Svensk medborgarrätt har sökts och beviljats åt 5 utlänningar, hvilka inför Konungens Befallningshafvande aflagt föreskrifven tro- och huldhetsed. Af dessa voro 2 från Danmark, 2 från Ryssland och 1 från Amerikas Förenta stater.

I fråga om de religiösa förhållandena inom länet under perioden är icke något särskildt att förmäla. Här och hvar klagas emellertid öfver likgiltighet för statskyrkan och försummelse af den allmänna gudstjänsten. Den frireligiösa rörelsen torde icke hafva afsevärdt utvecklats sig, och hvad frälsningsarmén vidkommer synes anslutningen till densamma vara i aftagande. Den ofördragsamhet, hvarmed anhängare af skilda religiösa riktningar ofta plägat bemöta hvarandra, har under senare åren märkbart aftagit, antagligen på grund af vunnen insikt därom, att de behöfva hvarandras understöd vid bekämpandet af uppträdande materialism och socialism.

Äktenskapet är för folkets sedliga lif af stor betydelse. Med afseende härå lämnar Länsstyrelsen med ledning af tillgängliga statistiska uppgifter följande redogörelse för *ingångna och upplösta äktenskap*:

År.	Ingångna äktenskap.	Upplösta äktenskap.			
		Genom mannens död.	Genom kvinnans död.	Genom skilsmässa.	Summa.
1901	1,267	657	475	26	1,158
1902	1,251	674	528	12	1,214
1903	1,175	664	495	22	1,181
1904	1,136	745	561	16	1,322
1905	1,213	748	532	15	1,295
Medeltal 1901—1905 . . .	1,208	698	518	18	1,234
„ 1896—1900	1,241	693	520	16	1,229

Af äktenskapen under åren 1901—1905 hafva 32, däraf 18 på landsbygden och 14 i städerna, blifvit *ingångna* inför borgerlig myndighet.

Af hela antalet *födda* barn utgjorde de *oäkta* 7.91 % år 1901, 8.34 % år 1902, 8.47 % år 1903, 7.54 % år 1904 och 8.87 % år 1905. För hela riket uppgick motsvarande procenttal år 1901 till 11.89 %, år 1902 till 11.90 %, år 1903 till 11.81 %, år 1904 till 12.13 % och år 1905 till 12.40 %.

Antalet inom länet *sakfällda personer* utgjorde:

	År 1900.	År 1905.
För brott och förseelser mot strafflagen:		
Gröfre brott	85	82
Ringare brott	284	332
Förseelser	820	823
För brott och förseelser mot allmän lag i öfrigt, särskilda ordningsstadgar samt författningar angående rikets allmänna hushållning	869	796

Antalet sakfällde på 100,000 af medelfolkmängden utgjorde:

År	För gröfre brott.		För ringare brott.	
	Länet.	Riket.	Länet.	Riket.
År 1901	29	51	140	209
„ 1902	28	52	132	199
„ 1903	38	50	122	192
„ 1904	32	45	144	193
„ 1905	36	49	146	199

De vid domstol åtalade *fylleriförseelserna* hafva till antalet utgjort:

År	I länet.	I riket.
År 1901	807	41,677
„ 1902	776	40,893
„ 1903	676	41,538
„ 1904	726	42,564
„ 1905	730	47,491

Antalet årligen åtalade förseelser är 34 mera än under åren 1896—1900, men denna i och för sig obetydliga ökning innebär alldeles icke, att dryckenskapslasten skulle hafva tilltagit, utan beror sannolikt därpå, att fylleriförseelser numera oftare än förr varda beifrade. I stort sedt har tvifvelsutan nykterhetssaken under perioden gått framåt, ehuru äfven under denna period en allmän klagan försports öfver missbruket af maltdrycker, i synnerhet öl. En förändring till det bättre i nyssberörda missförhållande väntar man sig genom den med detta års ingång i kraft trädde förordningen angående försäljning af vin och öl.

För *nykterhetens* befrämjande hafva jämväl under denna period ett flertal föreningar utvecklats en liflig verksamhet. Rörande de mera bemärkta af dem får Länsstyrelsen lämna följande korta redogörelse.

Nationalgoodtemplarorden hade år 1905 loger till ett antal af 38 med tillhopa 2,036 medlemmar samt dessutom 4 ungdomstempel med 274 medlemmar. Dessa loger sortera under Kalmar läns distriktsloge af nämnda orden. Logernas arbeten bestå i möten, spridande af nykterhetsskrifter samt hållande af föreläsningar angående nykterhetsfrågan. Ordenshusens antal inom länet har ökats med 5 och utgjorde vid periodens slut 14 med ett värde af omkring 56,000 kr. Inkomsterna, hvilka nästan uteslutande utgjorts af medlemsavgifter och frivilliga gåfvor, hafva uppgått till 9,653 kr., hvaremot utgifterna belöpt sig till 8,829 kr., hvarmed hufvudsakligen bestridts kostnaderna för missionsverksamheten och representation vid årsmöten, men äfven en del har anslagits till Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbund och till en nykterhetsskurs.

Templarorden har jämväl vunnit ökad utbredning inom länet. — Vid 1905 års slut räknade den 2,052 medlemmar,

fördelade på 42 lokaltempel. I detta medlemstal ingå icke 300 medlemmar, tillhörande Öland, som utgör särskild distrikt. Ordenshusens antal är 14 med ett värde af omkring 60,000 kr. Denna orden har under periodens senare del börjat en särskild gren af verksamhet, kallad ungdomsverksamheten, till hvilken räknades 500 medlemmar.

Under samma tid hafva vid 5 läroverk inom länet bildats helnykterhetsföreningar, hvilka utgöra afdelningar af den öfver hela riket anslutande Sveriges studerande ungdomshelnykterhetsförbund. Medlemsantalet uppgifves till 270.

Sveriges blåbandsförening hade år 1905 omkring 1,000 medlemmar.

Förutom nu nämnda sammanslutningar har Kalmar läns nykterhetssällskap jämväl under denna period fortsatt en mycket gagnarlig verksamhet för befrämjande af dryckenskapens aftagande. Nykterhetsaken har under senare tiden vunnit afsevärdt i styrka därigenom, att personer med större bildning anslutit sig till densamma.

Hälsotillståndet har under hela perioden ej varit fullt tillfredsställande. Dödligheten har under de särskilda åren varit respektive 15·6, 15·5, 15·1, 17·1 och 16·5 per mille. Mässling uppträdde epidemiskt åren 1902, 1903 och 1905 dels i städerna och dels å landsbygden. Scharlakansfeber, som år 1901 var i tilltagande både i städerna och på landsbygden; aftog åren 1902 och 1903 för att på hösten 1904 åter utbryta i ett stort antal fall; särskildt i Kalmar förekom en epidemi, införd genom mjölk från en närbelägen gård, hvarest en mjölkarens barn lågo sjuka i scharlakansfeber. Denna epidemi afstannade på våren 1905. Under senare delen af åren 1904 och 1905 gick scharlakansfeber epidemiskt äfven i Ölands norra distrikt och mot slutet af år 1905 i Tjusts distrikt. Nervfeber har ej förekommit i några större epidemier; på landsbygden förekom på några ställen under år 1902 smärre husepidemier, men i öfrigt har nervfeber endast förekommit sporadiskt. Difterifallen, som under närmast föregående period visade betydlig stegring, aftogo under åren 1901, 1902 och förra hälften af 1903, men visade därefter tendens till stegring. Några rätt svåra och envisa epidemier uppträdde under år 1905 i Västervik, i Tjusts distrikt och i Ölands södra distrikt vid Degerhamn. De af läkarna anmälda antal sjukdomsfall i difteri under periodens särskilda år voro respektive 1,530, 655, 503, 524 och 667. Smittkoppor uppträdde med 3 fall i Ölands södra distrikt under år 1904; smittan hemfördes genom en sjöman, som återvände från London. Akut barnförslamning förekom under senare hälften af år 1905 i Tjusts, Vimmerby och Ölands norra distrikt med 67 fall. Sjukdomen började i juli månad och nådde sitt maximum i september, då de anmälda fallens antal var 17; sedermera aftog den så småningom, så att den vid årets slut var i det närmaste utslöcknad.

Enligt förste provinsialläkarens årsberättelser har summan af alla de sjukdomsfall, som af läkare uppgifvas, under periodens särskilda år varit respektive 7,509, 5,500, 6,310, 5,580 och 5,076.

Af lungrot och andra tuberkulösa sjukdomar hafva i länets städer dött årligen respektive 78, 69, 69, 72 och 83.

Under här afhandlade period har den *frivilliga skytterörelsen* tillväxt med hvarje år, hvilket tydligen framgår af följande

redogörelse för Kalmar läns skytteförbund, lämnad af dess verkställande utskott:

År.	Föreningar.	Aktiva medlemmar.	Däraf anslagsberättigade.	Passiva medlemmar.	Lossade skott.
1901	70	4,995	1,376	455	371,091
1902	74	5,867	3,862	441	462,531
1903	78	6,187	3,826	550	465,600
1904	83	6,280	4,263	546	536,353
1905	89	6,597	4,587	584	520,600

Dessa siffror, jämförda med uppgifterna för 1900, utvisa, att under perioden 31 nya föreningar tillkommit och att medlemmarnes antal ökats med 3,107. Särskildt förtjänar att påvisas den högst betydliga ökningen i antalet anslagsberättigade eller sådana medlemmar i och under värnpliktsåldern, hvilka hvar för sig hvarje år lossat minst 60 protokollförda skarpa skott. Detta förhållande utmärker en allt större lifaktighet inom föreningarna. Statsanslag till föreningarna har utgått år 1901 med 16,590·20 kr., år 1902 med 20,301·69 kr., år 1903 med 22,077·70 kr., år 1904 med 26,930 kr. och år 1905 med 28,409·81 kr. Härförutom hafva föreningarna skaffat sig bidrag till täflingspris samt inköp af gevär och ammunition genom gåfvor och anordnandet af basarer, vid hvilka allmänhetens intresse för skyttesaken gifvit sig tillkänna genom talrikt besök.

Befolkningens *läslust* och intresse för intellektuell selsättning synas alltjämt tilltaga. Sockenbiblioteken med deras i regel föräldrade bokförråd användas icke mycket, hvar emot ortstidningarne och äfven de billigare hufvudstadstidningarne hafva en vidsträckt och flitig läskrets, som vill skaffa sig kännedom om tidens händelser. Inom länet utgafvos år 1905 10 tidningar, nämligen 2 i Kalmar, 3 i Oskarshamn, 2 i Västervik, 2 i Vimmerby och 1 i Borgholm. Inhämtade uppgifter utvisa, att prenumeranternas antal under perioden vuxit betydligt.

Befolkningens bildningsbegär har äfven gifvit sig uttryck i de flerstädes inom länet bildade föreningar för anordnandet af *föreläsningskurser* för arbetsskolan. Sedan statsbidrag beviljats dylika föreningar, hafva de årligen vuxit i antal. De med statsbidrag understödda föreläsningsföreningarne, som vid periodens ingång endast utgjorde 3, uppgingo år 1905 till icke mindre än 15. Dessutom funnos samma år ytterligare 7 föreningar med nu angifna ändamål, hvilka ej åtnjöto statsbidrag. Föreläsningskurserna hafva i allmänhet varit talrikt besökta, dock minst af den folkklass, arbetsskolan, för hvilken de afsetts. Detta gäller i synnerhet städerna. Orsaken härtill torde i hufvudsaklig mån bero därpå, att ämnena för dessa kurser ofta varit sådana, att arbetsskolan af dem ej ansett sig hafva någon praktisk nytta. En förändring i bestämmelserna rörande de med statsbidrag hållna kurserna torde därför vara af nöden.

Byggnadsverksamheten har under denna period varit särdeles liflig såväl i städerna, i synnerhet Kalmar, som å landsbygden vid de större järnvägsstationerna och andra centrala platser. Vid bostäders uppförande ställas större kraf än tillföre å sundhet, prydighet och bekvämlighet.

Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare har under perioden i allmänhet varit godt, dock hafva i 4 fall konflikter uppstått, som medfört *arbetsstrejk* af sådan omfattning, att den bör omnämnas, nämligen: en vid Västerviks granitindustri, en vid Hafregrynskvärnen i Kalmar, en vid Kalmar ångbageri och en vid Kalmar ångkvarn. Den sistnämnda var synnerligen svårartad och långvarig, men afvecklades dock, utan att afsevärda oordningar förekommo och utan att arbetsfriheten led afbräck. Af de tre öfriga strejkerna var strejken i Västervik ej bilagd vid periodens utgång.

Fackföreningar hafva under perioden bildats i städerna Kalmar, Oskarshamn och Västervik. År 1905 funnos af dylika föreningar: i Kalmar 21 med 719 medlemmar, i Oskarshamn 5 med 194 medlemmar och i Västervik 19 med 562 medlemmar.

Efter allt att döma synes den *ekonomiska ställningen* inom länet under förevarande period varit god. Såsom härtill hufvudsakligen bidragande omständigheter må anföras de i allmänhet goda skördarne, de höga prisen å jordbruks- och ladugårdsprodukter äfvensom å skogseffekter och industrialster samt de rika tillfällena till god arbetsförtjänst på näringslivets skilda områden. De svårigheter, som genom alltjämt stegrade pris å arbetskraft uppstått för jordbruket, länets modernäring, hafva i sin mån utjämnats af högre försäljningspris å jordbruksalster samt ådagalagd större omtanke, insikt och energi hos den jordbrukande befolkningen. Likasom under förra perioden har den ekonomiska ställningen varit gynnsammast för arbetsklassen. Till stöd för denna sin uppfattning om den ekonomiska ställningen under perioden får Länsstyrelsen i öfrigt åberopa följande förhållanden.

Skatter och andra allmänna utskylder hafva erlagts utan anmärkningsvärda restantier. Antalet utmättningsärenden har varit ringa och i de flesta fall har likvid mellankommit, innan i mät taget gods gått till försäljning. Konkurserna hafva varit få och utgjorde under hela perioden 500, däraf 300 å landsbygden och 200 i städerna.

Saluvärdet af den lagfarna fasta egendom, som försålts efter *utmätning* eller *konkurs*, har endast utgjort:

År 1901	222,520 kr.	År 1904	142,635 kr.
» 1902	124,236 »	» 1905	308,691 »
» 1903	244,646 »		

mot 263,838 kr. år 1900, 643,219 kr. år 1895 och 1,551,327 kr. år 1890.

Antalet af de vid Länsstyrelsen anhängiggjorda *skuldfordringsmål* har varit obetydligt och lägre än under perioden 1896—1900, hvilket framgår af följande tablå:

År.	Från enskilda personer.	Från banker och hypoteksföreningar.	Summa inkomna mål.	Betalningsskyldighet ålagd för kr.
1901	615	183	798	121,982-19
1902	586	218	804	111,373-66
1903	604	171	775	97,958-77
1904	614	165	779	136,326-71
1905	430	201	631	147,856-48
Åren 1901—1905	2,849	938	3,787	615,497-81
» 1896—1900	3,326	1,007	4,333	860,197-17

Exekutiva auktioner å fast egendom hafva under perioden ytterst sällan förekommit. Hela antalet utgjorde 53, däraf 6 ägde rum å Landskansliet, 18 i städerna och 29 å länets tingsställen af vederbörande kronofogde. De vid dessa auktioner försålta fastigheter hafva i allmänhet varit små och af lågt taxeringsvärde samt betingat låg köpeskillning. Sålunda utgjorde sammanlagda köpeskillningen för de å Landskansliet sålda fastigheterna endast 34,550 kronor.

Till vidare bekräftelse af den ekonomiska ställningens förbättring under perioden må anföras, att den *uppskattade inkomsten* af olika beskattningsföremål uppgick år 1905 till 18,439,463 kronor mot 13,755,917 kronor år 1900. Fördelningen å de olika beskattningsföremålen ställde sig sålunda:

	År 1900.	År 1905.
Kapital	kr. 587,259	963,996
Allmän eller enskild tjänst eller pension	» 4,822,977	7,855,822
Rörelse eller yrke	» 8,345,681	9,619,645
Summa kr.	13,755,917	18,439,463

Under periodens särskilda år har den uppskattade inkomsten utgjort i kronor:

	För landsbygden.	För städerna.	Summa kronor.
År 1901	6,708,434	8,061,977	14,770,411
» 1902	6,587,476	8,092,535	14,680,011
» 1903	7,161,194	9,077,265	16,238,459
» 1904	7,647,774	10,180,946	17,828,720
» 1905	8,563,328	9,876,135	18,439,463

Befolkningens *tillgodohafvanden i bankinrättningar* inom länet hafva under perioden icke obetydligt ökat. På länets sparbanker ensamt belöper sig ökningen till 4,795,588 kr. I Kalmar enskilda bank utgjorde ökningen 2,295,249 kr. å depositionsräkning och 2,817,805 kr. å sparkasseräkning. Beträffande tillgodohafvandet i öfriga bankinrättningar är Länsstyrelsen icke i tillfälle att lämna några sifferuppgifter.

3. Näringar.

A) **Jordbruk och boskapsskötsel** äro fortfarande länets hufvudnäringar. Enligt den af länets båda hushållningssällskap afgifna jordbruksstatistiken utgjorde länets hela *areal* vid 1905 års utgång 1,075,313 hektar, af hvilken ägovidd enligt samma statistik upptogs till:

träd-, humle- och kålgård	2,616 hektar	eller 0-24 %
åker och annan odlad jord	172,107	» » 16-00 »
naturlig äng	66,522	» » 6-19 »
skogbärande mark	614,502	» » 57-15 »

Återstoden 219,566 hektar, motsvarande 20.42 % af länets ägovidd, skulle alltså utgöras af mossar och andra slags impediment.

Jämföras dessa siffror med motsvarande siffror för år 1900, visar det sig, att en ökning ägt rum för träd-, humle- och kålgård med 246 hektar, för åker och annan odlad jord med 6,294 hektar samt för skogbärande mark med 57,578 hektar, men att däremot den naturliga ängen minskats med 6,770 hektar. Den ökning af den skogbärande marken, som förestående siffror utmärka, är nog icke med verkligheten öfverensstämmande, utan beror tvifvelsutän hufvudsakligen därpå, att större noggrannhet iakttagits med afseende å uppgifterna, hvartill kommer, att i följd af ändrad uppfattning om den mark, som bör hänföras till skogsmark, dit nu blifvit räknad mark, som förut lämnats oredovisad.

Nyodlingarne hafva under denna period ytterligare minskats. De omfattade 4,791 hektar under åren 1896—1900, men under förevarande period endast 2,567 hektar, ett förhållande hvars orsak gifvetvis är att söka i bristen på jordbruksarbetare.

I fråga om användningen år 1905 af åkerjorden inhämtas af ofvan angifna statistik, att inom de båda hushållningssällskapens områden nämnda jordslag i % af hela länets åkervidd användts sålunda:

	Norra sällskapet.	Södra sällskapet.
Höstsäd	% 20.8	21.3
Vårsäd	> 29.5	33.6
Potatis, andra jordfrukter m. m.	> 6.2	5.3
Gräs och andra foderväxter	> 24.7	26.6
Träde	> 18.8	13.2

En jämförelse af dessa siffror med motsvarande för år 1900 utvisar, att någon afsevärd förändring i åkerjordens användning ej förekommit under perioden.

Från odlingslånefonden hafva under perioden lån beviljats till nedan upptagna *vattenafledningsföretag* och med följande belopp, nämligen:

till sänkning af Krogtorpsjön, Agebosjön samt afdikning och odling af mark till byarne Agebo, Torebo, Stora och Lilla Ebbehult, Hultsby, Hökahult, Södra Svalehult och Dackebo i Madesjö och Örsjö socknar samt Krogstorp, Besagöl, Lillaverke, Kroksmåla och Anebo i Oskars socken och Södra Möre härad 39,700 kr.;

till vattenafledning, afdikning och odling af Igelkärr å ägora till Hagelstad i Källa socken samt Gillberga och Härlösa i Persnäs socken och Ölands Norra mot 16,400 kr.;

till sänkning af Lassegöl samt torrläggning och odling af mark, tillhörande Slåthult och Kasebo i Högsby socken och Handbörds härad, 2,400 kr.;

till afdikning af vattensjuka marker inom Långhult, Habbestorp, Grånebo och Ingebo hemman i Mönsterås socken och Stranda härad 5,200 kr.;

till sänkning af sjön Hornsviken samt afdikning och odling af vattensjuk mark inom byarne Alfvidsjö, Löttorp, Vicksjö, Vedby och Ranstad samt kungsladugården Horn och lägenheten Bäckelund, allt i Högsby socken och Ölands Norra mot, 16,000 kr.;

till afdikning och odling af Flintkärren och Brynsmossen inom Bo, Basthult och Torteby ägor i Högsby socken och Handbörds härad 5,800 kr.;

till sänkning af Applerumsån för torrläggning och odling af mark å ägora till Öfraby, Ryd, Fastlycke och Ekaryd i Söderåkra socken samt Applerum, Kvilla, Hulubäck och Gullabo i Torsås socken och Södra Möre härad 15,000 kr.;

till sänkning af Öfre och Nedre Sundsjön för torrläggning och odling af vattenskadad mark, tillhörande byarne Svenerum och Tingetorp i Gärserums socken och Norra Tjusts härad, 4,800 kr.

Odlingslåneens summa utgör 105,300 kronor. Den areal, som genom dessa företag skulle komma att vattenbefrias, har beräknats till 1,174.77 hektar och kostnaden till 193,174 kr. 44 öre, hvaraf 136,905 kr. för afdikning och 56,269 kr. 44 öre för odling.

Ur frostminskningsfonden har under perioden något anslag icke utgått till företag inom detta län, men det i förra berättelsen omförmälda, af statsbidrag understödda arbetet, afseende afdikning af frostförande mark inom Brantestads by i Frödinge socken af Sevede härad, har år 1904 afsynats och godkänts.

Af de med odlingslån understödda vattenafledningsföretag hafva under perioden afsynats och godkänts 11 med hänsyn till vattenafledningen och afdikningen samt 3 med hänsyn till odlingen. Af de förra bör särskildt omnämnas arbetet med Stångåns reglering och af de senare regleringen af Emån mellan Kyrkebron och Burseström, hvilket odlingsföretag redan under förra perioden godkänts med hänsyn till vattenafledningen och afdikningen. Kostnaden för Stångåns reglering har beräknats till 311,500 kr., och det beviljade lånet utgjorde 300,000 kr. Den vattenbefriade markens areal har uppskattats till icke mindre än 1,657.45 hektar. Större delen af de genom sänkningen torrlagda mader hafva odlats och lämnat goda skördar. Beträffande fördelningen af kostnaderna för detta företag har enighet ej kunnat ernås, hvarföre frågan måst hänskjutas till domstols afgörande. Denna rättegång pågick ännu vid periodens utgång.

I fråga om sättet för *den odlade jordens brukning* har under perioden förmärkts en icke obetydlig förbättring, till hvilken länets båda hushållningssällskap och dess förvaltande utskott i högst afsevärd mån medverkat genom sin fortfarande nitiska verksamhet. Man har allt större insikt om, att ju omsorgsfullare jorden brukas, desto bättre skördar lämnar den. Tidsenliga maskiner och annan jordbruksredskap användas i större utsträckning och jämväl af småbrukare, hvilka i fråga om inköp af dyrbarare maskiner, såsom tröskverk, ofta sluta sig tillsammans och bilda föreningar, af hvilka åtskilliga blifvit inregistrerade enligt lagen om ekonomiska föreningar. Konstgjorda gödningsämnen brukas mera allmänt och med bättre urskiljning än tillföre, ity att man skaffar sig kännedom om arten och mängden af det gödningsämne, som är för jorden tjänligt. Ladugårdsspillningen tillvaratages mera noggrant än förut, därvid torfströ börjat komma till användning. Flerestades hafva cementerade brunnar anordnats för upptagande af den flytande spillningen. Kännedomen om betydelsen af ett kraftigt utsäde har vunnit ökad spridning. Länsstyrelsen veterligt har något *nytt växtslag* icke under perioden införts. Den i föregående berättelser omförmälda odling af sockerbeter har fortgått såväl å södra Öland som å egendomen Svartingstorp i Norra Möre härad.

Enligt Länsstyrelsens, af Statistiska Centralbyrån offentliggjorda berättelser, har *skörden* under perioden utfallit sålunda:

År 1901	medelmåttig.
> 1902	öfver medelmåttan.
> 1903	nära god.
> 1904	fullt medelmåttig.
> 1905	nära medelmåttig.

Blifva dessa totalomdömen omsatta i de relativa talvärden, som tillämpas af Statistiska Centralbyrån, så får man till medeltal för ifrågavarande femårsperiod 6·5 eller fullt medelmåttig skörd.

Med tillämpning af de utaf Statistiska Centralbyrån angifna beräkningsgrunder uppskattades skörden af säd och potatis inom länet år 1905 sålunda:

	Mängd. Hektoliter.	Vikt. Kilogram.
Hvete	71,400	5,669,000
Råg	624,600	46,826,000
Korn	191,700	12,767,000
Hafre	821,600	39,930,000
Blandsäd	13,400	752,000
Ärter	10,800	896,000
Vicker	5,600	427,000
Bohvete	100	7,500
Potatis	1,218,400	—

Markegångsprisen å länets hufvudsakligaste sädesslag hafva, i kronor per hektoliter, varit följande:

	Sädesslag.	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
Fastlandet	Hvete	10·55	10·00	10·50	11·00	10·80
	Råg	8·05	8·05	8·05	8·60	8·70
	Korn	7·55	7·75	7·75	7·00	7·00
	Hafre	4·50	4·00	4·25	4·90	4·60
Öland	Hvete	10·55	10·00	10·50	11·00	10·80
	Råg	7·80	7·80	7·80	8·35	8·35
	Korn	7·80	8·00	8·00	7·37	7·37
	Hafre	4·25	4·00	4·25	4·90	4·60

Enligt af magistraten i Kalmar lämnad uppgift hafva under denna period försäljningsprisen i Kalmar stad i medeltal per hektoliter i kronor utgjort för:

	Hvete.	Råg.	Korn.	Hafre.
År 1901	11·00	8·45	7·70	4·50
› 1902	10·25	8·60	8·20	4·85
› 1903	10·75	8·80	8·15	4·50
› 1904	11·00	8·75	8·00	5·00
› 1905	10·20	8·75	7·40	4·00

Under denna period likasom under perioden 1896—1900 har intet annat sädesslag än hafre varit föremål för export. Exporten utgjorde 6,761,318 kg. år 1901, 1,448,500 kg. år 1902, 707,390 kg. år 1903 och 1,662,720 kg. år 1905. År 1904 förekom ej någon hafreexport.

Importen af spannmål utgjorde i kilogram:

	Hvete.	Råg.	Hafre.	Majs.	Paddy.
År 1901	17,149,207	8,796,110	50,000	9,953	3,444,274
› 1902	28,376,291	17,634,681	2,099,610	—	3,088,079
› 1903	28,394,088	15,197,715	4,810,977	40,786	3,188,188
› 1904	27,059,693	16,876,721	5,017,567	18,419	4,089,672
› 1905	25,357,053	12,509,918	3,293,728	689	3,598,349

Förestående siffror, jämförda med motsvarande för perioden 1896—1900, gifva vid handen, att exporten af hafre

varit obetydlig, hvaremot en ganska afsevärd myckenhet hafre importerats. Den importerade hafren, som uteslutande varit hvithafre, har hufvudsakligen användts till gryn-tillverkning. Importen af hvete och råg har äfven betydligt ökats. Den importerade paddyn har användts för tillverkning af risgryn vid ångkvarnen i Kalmar.

Enligt hushållningssällskapens uppgifter funnos år 1905 inom länet tillhopa 15,367 brukningsdelar, däraf 4,762 inom norra och 10,605 inom södra området, klassificerade på följande sätt:

Brukningsdelarnes storlek.	Brukade af ägare. af arrendatorer.	
	Högt 2 hektar	133
2—20 »	8,477	1,040
20—100 »	1,244	410
Öfver 100 »	115	33
Summa	13,751	1,616

Motsvarande slutsummor för år 1900 voro 12,906 och 1,680.

Antalet jordtorp och andra jordlägenheter utgjorde enligt nämnda uppgifter år 1905 tillhopa 4,630, däraf 3,320 inom Norra hushållningssällskapets område och 1,310 inom Södra hushållningssällskapets område.

Rörande arbetsprisen åberopar Länsstyrelsen nedanstående tabell B.

Tab. B. Arbetspris i Kalmar län åren 1901—1905.

	Norra hushållningssällskapets område.		Södra hushållningssällskapets område.	
	Man.	Kvinna.	Man.	Kvinna.
1:o) Årslön i husbondes kost:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
År 1901	212	110	192	104
› 1902	208	114	192	104
› 1903	217	124	195	105
› 1904	213	131	195	105
› 1905	217	130	200	115
2:o) Värdet af stat och lön:				
År 1901	431	270	427	277
› 1902	434	270	430	283
› 1903	450	256	460	287
› 1904	460	250	460	287
› 1905	460	270	470	290
3:o) Sommarkagsverkspris:				
År 1901	1·81	0·92	1·75	0·95
› 1902	1·87	0·95	1·75	0·95
› 1903	1·85	0·95	1·85	0·99
› 1904	2·10	1·00	1·85	0·99
› 1905	2·13	1·00	2·00	1·25
4:o) Vinterdagsverkspris:				
År 1901	1·36	0·66	1·33	0·70
› 1902	1·35	0·70	1·33	0·70
› 1903	1·36	0·68	1·40	0·73
› 1904	1·40	0·67	1·40	0·73
› 1905	1·37	0·70	1·50	0·80

Husdjurskötseln. Till upplysning om *kreatursstocken* vid periodens ingång och vid dess slut får Länsstyrelsen hänvisa till följande från hushållningssällskapen hämtade uppgift för åren 1900 och 1905:

	År 1900.	År 1905.
Hästar öfver 3 år	20,767	21,793
» under » »	4,916	6,311
Oxar	35,921	35,459
Tjurar	2,163	2,187
Kor	78,517	85,465
Ungnöt	41,623	42,516
Får och lamm	93,629	90,487
Svin och grisar	31,977	33,227

Den afsevärda ökningen i antalet hästar och i synnerhet kor vittnar om ett stegradt intresse för boskapskötseln.

Äfven för denna näringsgrens höjande hafva hushållningssällskapen under denna likasom under föregående perioder visat berömvärdt nit. Bland de åtgärder, som i berörda syfte af hushållningssällskapen vidtagits, må fortfarande i främsta rummet nämnas anordnandet af *nötboskapspremieringar* och beviljande af räntefria lån för inköp af kraftiga afvelsdjur. Hvarje hushållningssällskap är fortfarande deladt i två premieringsdistrikt, och inom hvarje distrikt har på ett flertal olika ställen, uppgående ända till 26, hållits uppvisning hvarannat år. Antalet af de djur, som vid dessa premieringar uppvisats och premierats; har varit följande:

År	Norra området.		Södra området.	
	Uppvisade.	Premierade.	Uppvisade.	Premierade.
År 1901	611	436	1,868	1,360
» 1902	683	548	1,549	1,153
» 1903	587	527	2,171	1,610
» 1904	1,054	829	1,682	1,108
» 1905	955	916	2,260	1,548

Såsom belöningar hafva utdelats för handjur större eller mindre silfver- och bronsmedaljer och för hondjur penningar och frisedlar. Penningpremierna hafva utgått tillhoppa med 13,395 kr., däraf 9,178 kr. inom Södra området och 4,217 kr. inom Norra området, i hvilket på grund af ändrade stadgar penningpris för godkända hondjur under år 1905 ej utbetalats vid premieringsplatserna, utan erhållits först vid föredt intyg, att betäckning skett af premierad tjur. Antalet utdelade frisedlar utgjorde 6,613 inom Norra och 11,180 inom Södra området. Frisedlar hafva inlösts inom Norra området till ett antal af 2,415 med 6,158 kr. 50 öre samt inom Södra området till ett antal af 6,996 med 23,504 kronor. Till bestridande af utgifterna har Norra hushållningssällskapet uppburit af statsmedel 8,700 kr. och för egen del anslagit 10,000 kr. samt Södra hushållningssällskapet af egna medel anslagit 23,500 kr. och i statsbidrag erhållit 13,500 kr. Norra hushållningssällskapet har under ifrågavarande tid föranstallt om inköp af tjurar af ädel ras för en kostnad af något öfver 17,000 kr. Dessa djur hafva öfvertagits af enskilda eller tjuvföreningar, hvarvid sällskapet beviljat fem års räntefria lån.

Hästafveln omfattas fortfarande med lifligt intresse och har under perioden afsevärdt utvecklats, i synnerhet inom

Södra hushållningssällskapets område, där den af sällskapet år 1894 tillsatta hästafvelskommittén alltjämt arbetat med stort nit för hästafvelns befrämjande genom att bibringa den hästuppfödande allmänheten insikt om nödvändigheten af att till afvel endast välja godkända, kraftiga och felfria afvelsdjur af känd härstamning samt att genom en rationell uppfödning och vård gifva de uppväxande hästarne den utveckling och storlek, som erfordras för en lätt och vinstgifvande afsättning. Också har under perioden moderstammen vunnit betydligt med hänsyn till både kvalitet och kvantitet. Likasom under förra perioden har hushållningssällskapet dels för inköp af lämpliga afvelsdjur beviljat amorteringslån, hvilka intill år 1905 utlämnades utan ränta, men därefter med 3 % ränta, dels ock till anlitande af godkända beskillare och motverkande af de s. k. byhingstarnes skadliga inverkan, anslagit medel till utdelning och inlösen af betäckningsfrisedlar. Med dylika lån å tillhoppa 7,670 kr. 43 öre hafva inköpts till afvelsdjur 2 norska hingstar, 2 ardennerhingstar samt 39 varmblodiga och 11 kallblodiga ston. De varmblodiga hafva erhållits genom uttagning från statens remontdepot på grund af nådigt medgifvande. På skilda ställen inom sällskapet område hafva hvarje år under perioden varit utstationerade hingstar från statens hingstdepoter till ett antal icke understigande 13, men som år 1905 utgjorde 15.

Vid de årliga med statsmedel understödda hästpremieringarna, till hvilka hushållningssällskapen, men intetdera af länets båda landsting, lämnat bidrag, har följande antal hästar prisbelönats:

År	Norra distriktet.			Södra distriktet.		
	Beskäl-lare.	Fölston.	Ung-hästar.	Beskäl-lare.	Fölston.	Ung-hästar.
År 1901	3	16	31	9	84	128
» 1902	3	44	20	14	136	83
» 1903	4	27	25	14	139	96
» 1904	4	14	18	13	119	109
» 1905	6	19	12	17	119	114

Af kostnaden för premieringen af hästar vid nämnda möten och inlösen af betäckningsfrisedlar hafva under perioden utbetalats af Norra hushållningssällskapet tillhoppa 3,945 kr. 90 öre och af Södra hushållningssällskapet 24,936 kr. I följd af den med hvarje år ökade och till beskaffenheten förbättrade stostammen har antalet hästar, som vid premieringarna inom Södra distriktet godkänts, stigit, utan att hushållningssällskapet anslag och därmed statens bidrag i samma mån förhöjts, hvilket orsakat, att hvarje år ett flertal ägare till godkända djur ej kunnat utfå dem tillerkända pris. Detta förhållande är att beklaga, då det ju är att befara, att de mindre jordbrukarnes intresse för hästafveln komme att minskas genom uteblifvande af den pekuniära uppmuntran, hvarpå de gjort sig räkning, och hvartill de blifvit förklarade berättigade. Det är därför i hög grad önskligt, att detta missförhållande på ett eller annat sätt afhjälpes.

Till ytterligare bevis för hästafvelns uppsving inom södra länsdelen får Länsstyrelsen anföra, att, enligt ofvannämnda kommittés berättelser, remontförsäljningen från denna ort med hvarje år ökats. Då för några år tillbaka antalet inköpta remonter endast uppgick till 20, utgjorde antalet år 1905 91 med ett inköpspris af 64,750 kr., eller ett pris för hvarje

häst af öfver 700 kr. Af dessa remonter hafva omkring $\frac{2}{3}$ inköpts på Öland, hvars natur är synnerligen lämplig för hästafvel. Detta distrikt intager ur hästuppfödningssynpunkt numera det tredje rummet i riket och står endast efter de skånska länen. Några faktiska siffror äro ej att tillgå, men antalet hästar, som årligen utföres från Öland, beräknas till omkring 1,000 med ett medelpris af 200 kr. för hvarje häst. I och för försäljning af hästar hafva två årliga marknader anordnats i Kalmar, den första i september år 1904. Dessa marknader hafva emellertid ej motsvarat de förväntningar, man ställt på dem. Hästmarknad har hållits en gång årligen i Gamleby, hvilken marknad omfattats af allmänhetens sympatier, ehuru på grund af särskilda förhållanden omsättning å densamma ej varit synnerligen liflig.

Mejerihandteringen. Angående densammans utveckling återopas följande tablå:

	År 1900.	År 1905.
Antal mejerier	68	72
Däraf herrgårds-	29	21
› andels-	26	33
› uppköps-	5	5
› herrgårds- och uppköps-	8	13
Antal leverantörer	1,986	2,165
Invägd mjölk kg.	27,435,656	36,987,894
Försäld oskummad mjölk	1,804,383	2,276,492
Tillverkning af smör	929,104	1,301,813
› › helfet ost	27,265	47,953
› › halffet ost	27,970	46,323
› › skummjölksost	3,211	---

Medeltalet af den till smör och ost använda mjölken vid hvarje mejeri inom de båda hushållningssällskapens områden utgjorde:

	År 1900.	År 1905.
Norra sällskapets	319,065 kg.	385,357 kg.
Södra sällskapets	442,030 ›	573,620 ›

Af förestående tablå framgår, att under femårsperioden mejeriernas antal ökats med 4, att leverantörernas antal höjts från 1,986 till 2,165, att den i mejerierna invägda mjölken visar den afsevärda ökningen af 9,552,238 kg., att tillverkningen af smör stigit med 372,709 kg., samt att beredningen af ost, såväl helfet som halffet, nästan fördubblats, men tillverkning af skummjölksost upphört.

Förutom den smörtillverkning, som ägt rum vid mejerierna, har en icke obetydlig mängd smör till afsalu beredts i hemmen med tillhjälp af handseparatorer. Endast omkring 26 af länets mejerier exportera smör under hela året, de öfriga afyttra sitt smör inom landet till närbelägna städer. Mejerikonsulenter hafva varit anställda, en för hvar hushållningssällskaps område. Såsom bidrag till kostnaderna för svenska smörprofningarna hafva båda hushållningssällskapen årligen lämnat bidrag, det södra med omkring 300 kr., det norra för år 1905 med ej mindre än 900 kr., på det att alla mejerier med öfver 2 drittlers medelveckoexport skulle afgiftsfritt deltaga i profningarna. Den i förra berättelsen omnämnda mjölkkontrollanstalten i Västervik, där årligen omkring 3,000 prof utfördes, upphörde vid 1904 års ingång.

Från samma tid hafva i Västervik 4 gånger årligen anordnats smörutställningar, s. k. bytteutställningar.

Flerestädes inom länet finnas mejeriföreningar. Af dessa voro vid periodens slut 16 registrerade såsom ekonomiska föreningar, alla med begränsad personlig ansvarighet.

Svinafveln har icke gått framåt, utan stått på samma ståndpunkt som under förra perioden. Mot slutet af här ifrågavarande period kunde man emellertid märka åtskilliga tecken, som tydde på en förbättring i denna binäring.

Intresset för *fårafveln* har under denna period ytterligare aftagit, hvarom minskning i fårens antal vittnar. Orsaken härtill har man tvifvelsutan att söka däruti; att dessa djursvård är relativt besvärlig, och att klädespersedlar af ull numera endast undantagsvis tillverkas i hemmen.

Fjäderfäskötseln har gått framåt, i synnerhet under senare delen af perioden genom den verksamhet, som utfördes af Kalmar läns fjäderfäafvelsförening, hvilken bildades år 1903. Med medel, anslagna af hushållningssällskapen, har ett stort antal rasrena afvelsagg gratis utdelats till hönsskötare, i synnerhet mindre sådana, hvarigenom ett utmärkt afvelsmaterial blifvit spriddt inom länet. Åtskilliga mindre hönsgårdar hafva anlagts här och hvar inom länet. För fackupplysningen har sörijs genom anordnandet af kurser å olika platser inom länet. Dessa kurser hafva varit talrikt besökta. På hösten 1905 hölls i Kalmar den första stora fjäderfäutställningen för länet. Den stora tillslutningen äfvensom de utställda djurens i allmänhet mycket goda beskaffenhet visade oförtydligt, att de gångna årens sträfvanden för hönsafvelns befrämjande icke varit förgäfvade. För att underlätta det ekonomiska utbytet hafva bildats ganska många äggförsäljningsföreningar, och äggproduktionen är stadd i hastigt stigande. Gäss utföras fortfarande i stor mängd från Öland till Skåne.

Hvad *biskötseln* angår, så har denna visat framåtskridande, om än i mindre grad. Äfven under denna period har Södra hushållningssällskapet aflönat en undervisare i biskötsel. De föräldrade halmkuporna få alltmera lämna rum för modernare sådana, och bättre metoder användas vid honungens tillvaratagande.

Hvad *trädgårdsskötseln* beträffar, är intresset härför i stigande, ej minst bland mindre jordbrukare och lägenhetsinnehafvare. De inom de särskilda hushållningssällskapen anställde länsträdgårdsmästarna hafva varit mycket anlitade. Inom Norra området utgjorde förrättningarna under perioden i medeltal årligen 118 med 168 förrättningsdagar. Inom Södra området motsvaras dessa tal af 109 och 165. Enligt länsträdgårdsmästarnes berättelser hafva under nämnda förrättningar utplanterats 5,726 fruktträd, 9,224 bärbuskar, 8,324 prydnadsbuskar, 1,535 allé- och parkträd samt 75,140 häckplantor. Härtill kommer plantering af sparris- och jordgubbsplantor till ganska afsevärdt antal, äfvensom beskärning af fruktträd m. m. Fruktskörden har under periodens tre första år varit obetydlig i följd af frostfjärilens härjningar. År 1904 var däremot ett godt fruktår såväl beträffande fruktens kvantitet som beträffande dess kvalitet. Vid den detta år anordnade fruktutställningen i Stockholm uppträdde utställare från detta län och tilldelades såväl hederspris som penningpris och diplom. Samma år anordnades trädgårdsutställning i Vä-

stervik, därvid ej mindre än 69 utställare uppträdde med synnerligen vackra alster. År 1905 hemsöktes åter fruktträdgårdarne af en ny fiende, nämligen rönnbärsmalen, som tillika med otjänlig väderlek och trädens försvagande efter föregående års rika skörd vållade dålig fruktskörd. Äfven under ifrågavarande period har Södra hushållningssällskapet underhållit och ökat intresset för fruktodling genom att för billigt pris utdela fruktträd åt mindre jordbrukare.

Produktionen af trädgårdsalster är i ständigt tilltagande, men konsumtionen står icke alltid i riktigt förhållande till den förra. Det är därför af vikt att odla sådana trädgårdsalster, som lämpa sig såväl för jorden som för afsättningen. Med afseende härå har man börjat upphöra att fasthålla vid rotfrukter och grönsaker samt i stället med framgång ägnat sig åt odling af cypress till grafkransar, liljekonvaljer m. m. Det uppgives, att en företagsam trädgårdsodlare under år 1905 i närheten af Kalmar med framgång försökt odla blomsterfrön.

Hälsotillståndet bland husdjuren har under perioden i allmänhet varit tillfredsställande. Emellertid hafva på enstaka ställen någon kortare tid svårartade sjukdomar förekommit. Sålunda utbröt år 1905 mjältbrand vid fattiggården i Mönsterås socken, där 12 kor dogo under loppet af åtta dagar. Katarrafeber och smittosam kastning hafva förekommit å åtskilliga ställen. Frånsett att kvarka är stationär på Öland, där den hvarje vår uppträder med talrika, men i regel lindriga fall, härjade denna sjukdom ganska våldsamt inom hela länet åren 1903 och 1904 samt föranledde många dödsfall.

Rörande veterinärväsendet i öfrigt lämnas redogörelse längre fram i denna berättelse.

Af de i förra berättelsen omförmälda *landbruksskolorna* å Troserum, Ruda och Borgholm förflyttades den förstnämnda den 1 november 1901 till egendomen Lidhem i Locknevi socken, och landbruksskolan vid Borgholm upphörde samtidigt med sin verksamhet. Till dessa skolor hafva årligen utgått följande anslagsbelopp, nämligen: till skolan inom Norra hushållningssällskapets område 2,000 kr. af staten och lika belopp af hushållningssällskapet; till skolan å Ruda 4,000 kr. af staten; och till skolan vid Borgholm för läsåret 1900—01 2,000 kr. af staten, 1,000 kr. af Södra landstinget och 1,000 kr. af Södra hushållningssällskapet. Elevantalet har årligen i medeltal utgjort: i skolan å Lidhem 9 och i skolan å Ruda 14. Efter aflagd afgangsexamen hafva de elever, som ej återvändt till hemmet för att där hjälpa till med jordbruket, utan svårighet erhållit rättareplatser.

Angående länets *landtmannaskolor* och med dem förenade folkhögskolorna i Gamleby och å Högalid redogöres längre fram i denna berättelse.

Inom länet äro fortfarande anställda 2 *landbruksingenjörer*, en inom hvarje hushållningssällskaps distrikt. Rörande dessa tjänstemäns verksamhet inom detta län under perioden får Länsstyrelsen hänvisa till vidstående *tabell C*.

Arbetena vid *Kalmar kemiska station* och *frökontrollanstalt* hafva under femårsperioden 1901—1905 fortgått enligt oförändrad plan. Vid kemiska stationen, till hvilken prof regelbundet insändts för undersökning utom från södra delen af Kalmar län äfven från Blekinge, Kronobergs och Öster-

götlands län, har antalet utförda undersökningar, särskildt af foder- och gödselmedel, varit i stigande, som framgår af följande tabell:

	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
Jordarter	58	30	47	52	40
Jordförbättringsmedel	22	21	15	17	11
Gödselmedel	229	359	377	417	306
Fodermedel	220	369	424	5461	349
Summa	529	779	863	947	706

Däraf från Kalmar län:

	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.
Jordarter	17	21	34	25	14
Jordförbättringsmedel	7	9	8	3	3
Gödselmedel	69	116	98	67	48
Fodermedel	105	111	118	143	149
Summa	198	257	258	238	214

Att hela antalet prof under år 1905 är lägre än de tre föregående åren beror därpå, att Östergötlands län endast under första hälften af året anlätade stationen.

Tid efter annan utsändas i marknaden underhaltiga eller förfalskade varor eller varor, som, utan att direkt kunna kallas vare sig underhaltiga eller förfalskade, säljas till ett pris, som betydligt öfverstiger varans värde. Under de senare åren har i stor mängd i marknaden förekommit bomullsfrökakor, pressade af oskaladt äfvensom från bomullsfiber (»bottenull») ej rengjordt frö; dylika kakor, som innehålla en stor mängd skal och stundom bomullsfiber, hvilka af djuren ej kunna tillgodogöras, hafva ju gifvetvis ej på långt när det fodervärde, som direkt angifves af i varan befintliga smältbara näringsämnen — protein, fett och kolhydrater — då dessa till stor del förbrukas för alstrande af den kraft, som åtgår för att föra den stora mängden ballast — skal och fiber — genom matsmältningskanalen. Detta är i ännu högre grad fallet med ett »fodermedel» kalladt molasin, som utgör en blandning af melass och torfströ, det senare alldeles osmältbart. Hvetekli, förfalskadt genom inblandning af hirsskal,

Tab. C. Landbruksingenjörernas verksamhet inom Kalmar län åren 1901—1905.

År.	Antal förrettningar.		Antal förrettningssågar.	Upprättade förslag till täckdikning.	Upprättade förslag till vattenafledning och öppen afdikning				Torrläggning genom vattenafledning o. öppen afdikning.	Andra förrettningar.	
	Laga syn.	Andra.			för minskandet af frostilligheten.	för jords odling eller förbättring eller för vinnande af ny jord.	Odland jord.	För odling afsedd mark.			Landvinning.
			Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	
1901 . .	28	41	201	—	55	250	337	44	1	—	12
1902 . .	27	39	188	90	—	—	690	55	—	150	85
1903 . .	36	33	209	38	29	378	205	76	17	—	7
1904 . .	46	35	224	23	—	1,000	1,131	41	—	27	1
1905 . .	22	23	85	35	—	354	132	60	29	—	17
Summa	159	171	907	186	84	1,982	2,495	276	47	177	122

förekom ofta under åren 1902 och 1903, men mera sällan de senare åren. Som inblandning i hvetekli hafva äfven vid olika tillfällen påvisats kaffeskal och söndermalda jordnöts-hylsor, båda varorna fullständigt värdelösa som fodermedel. Rapskakor, starkt uppblandade med eller helt och hållet tillverkade af »indisk» och »svartahafs-raps», äro ej ovanliga.

År 1902 öfversvämmades marknaden af diverse mer eller mindre värdelösa gödselmedel, hvilka ofta såldes till ett pris, mångdubbelt öfverstigande deras värde. Så undersöktes vid stationen flere prof s. k. »guanogödning», hvilket befanns i det närmaste värdelöst som gödselmedel; äkta »peruguanoinport», värdt omkring 13 kr. pr 100 kg., såldes för 17 kr.; gödning, värd 3.25 kr. för 8.50 kr.; under ett eller annat vackert klingande namn såldes benmjöl, som då gällde 8 å 9 kr., till 17 kr. pr 100 kg. Förvisso såldes detta år stora massor dylika förfalskade varor i länet, utan att bedrägeriet i många fall kom i dagen. Försäljningspriset för s. k. »blandad konstgödsel», hvilket i början af femårsperioden ofta var dubbelt så högt som värdet, synes så småningom hafva sjunkit, men tyckes dock fortfarande i många fall hålla sig öfver varans värde.

I den mån mejerihandteringen utvecklats, anlitas kemiska stationen mer och mer för kontrollerande af mejeriets gång genom undersökning af smör, skum- och kärnmjöl.

Vid frökontrollanstalten undersöktes följande antal prof från södra delen af Kalmar län:

År 1901	385	År 1904	488
» 1902	292	» 1905	469
» 1903	1,604		

Att år 1903 ett så stort antal prof inlämnats till undersökning, berodde på den kalla sommaren och hösten 1902, då säden mognat sent, och spannmålens värde som utsäde i många fall var tvifvelaktigt. Den stora betydelsen af frökontrollanstaltens verksamhet ligger utom i kontrollerandet af frövarors grobarhet äfven i bestämmande af frövarors härkomst. Massor af utländskt frö salubjudas nämligen som svensk vara, och då i synnerhet plantor efter frö från sydligare breddgrader ej uthärda vårt kallare klimat, är det af största vikt att undvika dylikt frö till utsäde.

B) Skogshushållning. De allmänna skogarne inom länet uppgingo enligt Domänstyrelsens berättelse för år 1905 vid slutet af samma år till följande antal och areal:

12 kronoparker	29,736.09 hektar.
100 kronans utarrenderade jordbruksdomäner tillhörande skogar	24,762.25 »
11 civila boställens skogar	1,132.31 »
138 ecklesiastika boställaskogar	14,047.42 »
11 skogar till allmänna inrättnings hemman	478.47 »
1 häradsallmänning	227.06 »

Summa **70,383.60** hektar.

Arealen af de allmänna skogarne utgjorde vid 1900 års slut 61,020.37 hektar, hvaraf på kronoparkerna belöpa icke går till 9,363.23 hektar, hvaraf på kronoparkerna belöpa icke mindre än 9,307.99 hektar.

Kronoparkerna voro inom de särskilda reviren vid periodens slut följande, nämligen: inom Tjusts revir Grefsätter, Malmö, Hjorted, Väderum, Norra Kvill och Klöfdala om tillhopa 11,244.83 hektar; inom Kalmar revir Ebbegårde, Gryssebo, Hammarsebo, Handbörd och Hornsö, innehållande

tillsammans 12,213.94 hektar; och inom Ölands revir Böda, omfattande 6,277.32 hektar.

Af kronoparkerna hafva Väderum, Hornsö och Grefsätter tillkommit under ifrågavarande period. Väderums kronopark bildades genom inköp af ett område om 860 hektar af 1 mantal säteri Väderum n:r 1 med underlydande i Tuna socken för ett pris af 55,000 kr. enligt nådiga brefvet den 19 januari 1901. Grefsätters kronopark utgöres af egendomen med samma namn, belägen i Hannäs och Gärdserums socknar, som inköptes jämlikt nådiga brefvet den 21 november 1902 för ett pris af 338,700 kr. och omfattar 2,861.74 hektar. Hornsö kronopark bildades på grund af nådiga brefvet den 10 oktober 1903 genom inköp af Hornsö aktiebolag tillhöriga 1 3/4 mantal Barnebo n:r 1 och 2 med flere fastigheter i Handbörds härad för ett pris af 409,695 kr. Arealen utgör 4,216.58 hektar.

Till utvidgning af kronoparkerna hafva på grund af särskilda nådiga beslut inköpts följande fastigheter:

År 1902 hemmanet Getterum n:r 1 samt Torp n:r 2 och 10 i Böda socken samt angränsande Böda kronopark, för ett pris af 14,823 kr. och med en areal af 98.58 hektar;

År 1903 utjorden Näset under hemmanet Mjösingsmåla i Bäckebo socken och angränsande Handbörds kronopark, för ett pris af 6,200 kr. och med en areal af 203.85 hektar;

År 1905 dels Elmhults soldattorp till Hornsö kronopark, om 12.96 hektar för ett pris af 1,200 kr., dels hemmanet 1.64 mantal Elmhult n:r 4 i Längemåla socken samt inom Hornsö och Handbörds kronoparker för ett pris af 6,600 kr. och med en areal af 37.91 hektar, dels hemmanet 59.1008 mantal Elmhult n:r 4 inom nyssnämnda kronoparker för ett pris af 18,000 kr. och med en areal af 135.18 hektar, dels utmark till hemmanen Böle n:r 4 och 5 i Ryssby socken samt inom Ebbegårde kronopark för ett pris af 40,000 kr. och med en areal af 268.73 hektar, dels ock 1/8 mantal Safveryd n:r 1 i sistnämnda socken och angränsande Ebbegårde kronopark för ett pris af 15,000 kr. och med en areal af 31.88 hektar.

Till ordnad hushållning indelade allmänna skogar voro: af kronans utarrenderade jordbruksdomäner tillhörande skogar 89, däraf 49 voro från arrendet undantagna; af civila boställsskogarna 5; af de ecklesiastika boställenas skogar 89, däraf 74 stodo under bevakning och skötsel af boställsinnehavaren, 11 åter under bevakning och skötsel af arrendator och de återstående 4 voro undantagna från boställena och ställda under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning. Å Öland finnes fortfarande endast ett ecklesiastiskt boställe, å hvilket skogen blifvit till ordnad hushållning indelad.

Länets enda häradsallmänning, Hällehult i Förlösa socken, vårdas och förvaltas fortfarande af delägarne.

Statsverkets inkomster af skogarne inom länet under periodens särskilda år framgå af följande tablå:

År.	Skogsför-	Betes-	Arrende-	Diverse.	Summa.
	säljnings-	medel.	medel.		
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1901	48,591.73	1,566.25	7,625.00	243.08	58,026.06
1902	62,886.91	1,477.64	7,810.25	121.50	72,296.30
1903	160,279.06	1,413.25	1,791.65	683.95	164,167.91
1904	156,502.97	1,175.75	4,235.00	263.00	162,176.72
1905	121,362.08	1,134.00	4,265.00	603.99	127,365.07
Åren 1901—1905	549,622.75	6,766.89	25,726.90	1,915.52	584,032.06
» 1896—1900	384,475.83	10,334.85	47,535.74	3,846.54	446,192.96

I enlighet med fastställda stater har aflöningen till den ordinarie skogsstatspersonalen inom länet, för såvidt den utgått af statsmedel, utgjort 18,599·01 kr. år 1901, 19,265·64 kr. år 1902, 18,448·37 kr. år 1903, 18,530·44 kr. år 1904 och 23,695·05 kr. år 1905. Härtill komma de från reservationsanslaget till skogsväsendet utgående kostnader, hvilka utgjort:

Kostnader för:	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Skogsindelning m. m.	560·24	3,650·84	1,359·02	1,004·37	1,658·13
Skogsafverkning	3,551·38	2,852·77	4,556·49	8,755·53	15,951·05
Skogsodling och skogsvård .	4,506·54	4,350·22	4,158·73	7,913·52	9,465·48
Vägars anläggning o. underhåll	2,988·14	1,956·35	3,506·16	3,567·65	4,355·19
Rågångsrensningar och hägnader	1,011·83	1,132·76	1,163·21	1,616·02	1,536·98
Dikning	5,642·20	5,179·50	2,949·41	2,414·78	2,427·72
Nybyggnader och reparationer	3,191·21	2,005·08	9,419·07	7,325·77	6,896·05
Inventarier	133·48	505·23	433·52	410·83	196·10
Skatter och onera	4,236·37	4,422·35	4,791·38	6,405·17	6,841·50
Extra skogabevakning	1,600·00	1,916·00	2,489·00	2,564·00	3,161·95
Arfvoden och gratifikationer	—	—	2,000·00	1,833·33	2,512·00
Resor och traktamenten	501·50	—	—	136·70	70·40
Diverse	817·07	724·09	2,458·49	2,112·14	3,687·55
Summa kr.	28,789·96	28,695·19	39,284·48	46,059·81	58,760·10

Beträffande de *enskilda skogarne* har Länsstyrelsen att beklaga, att desamma med hvarje år blifvit utsatta för allt större öfverafverkning. Den dimension, intill hvilken uthuggning ägt rum, har sänkts allt lägre. Bot för detta onda, som om det finge fortgå, måste leda till skogsbrist, är att vänta genom verkningarna af den under perioden utfärdade lagen angående vården af de enskildes skogar, hvilken lag trädde i tillämpning med 1905 års början.

I enlighet med nämnda lag finnes en *skogsvårdsstyrelse* i hvarje af länets båda landstingsområden. Dessa skogsvårdsstyrelser hafva rörande sin verksamhet år 1905 hvar för sig afgifvit föreskrifven berättelse. Rörande de åtgärder, som af styrelserna vidtagits, tillåter sig Länsstyrelsen ur berörda berättelser anföra följande. Inom Södra området påbörjades undersökning af skogstillgången inom Söderåkra och norra delen af Torsås socknar med resultat för Söderåkra, som fullständigt undersöktes, att 13 byområden ägde skog utöfver husbehof och 11 till fulla husbehofvet af vedbrand och stängsel, men endast föga till åbyggnaders underhåll, samt att 30 byområden hade endast sparsam vedbrand eller rent af saknade sådan. Till 14 hemmansägare å fastlandet utlämnades 41 kg. skogsfrön och 48,000 plantor. På Öland utplanterades å 166 hemman och hemmansdelar tillsammans 621,000 plantor och utsåddes direkt ute i marken 7 kg. skogsfrö. Revisionsberättelsen rörande förvaltningen år 1905 utvisar, att inkomsterna uppgått till 17,440 kr. och utgifterna till 9,346 kr., hvadan behållningen till år 1906 utgjorde 8,094 kr. Bland inkomsterna upptagas: statsanslag till uppehållande af skogsvårdsstyrelsens verksamhet 2,500 kr., anslag för skogsodlingens befrämjande 2,600 kr., däraf 1,200 kr. af staten, 400 kr. af landstinget och 1,000 kr. af hushållningssällskapet,

skogsvårdsafgifter 12,169 kr. och räntevinst 171 kr. Bland utgifter upptagas: löner till länsjägmästaren, länskogvaktaren och tre plantörer tillhopa 3,466·66 kr., rese- och traktamentsersättningar 637·08 kr., undersökningskostnader 728·09 kr. och skogsodlingskostnader 3,579·17 kr.

Inom Norra landstingsområdet har genom skogsvårdsstyrelsens försorg år 1905 hos 69 rekvisiter kultur utförts å omkring 380 hektar kalmare. För att leda de af styrelsen utförda skogsodlingarne samt biträda vid eller verkställa andra förrättningar hafva 4 tillsyningsmän eller länskogvaktare varit anställda, och för att i öfrigt vara styrelsen behjälplig i befrämjandet af den enskilda skogshushållningen finnas uti 32 af landstingsområdets 35 socknar skogsvårdskommittéer tillsatta. Folkskrifter rörande skogshushållningen hafva inköpts och utdelats. Styrelsens finansiella ställning vid 1905 års slut utvisade en behållning af 7,517·50 kr. Årets inkomster belöpte sig till 18,064·99 kr. och utgifter till 10,547·49 kr. De hufvudsakliga inkomstposterna voro förskott å skogsvårdsafgifter 5,460 kr., statsanslag 4,200 kr., anslag af hushållningssällskapet 2,000 kr. och skogsvårdsafgifter 6,279 kr. Bland utgifterna märkas: kostnader för skogsodling 2,456·31 kr., inköp af skogsfrö 2,476·50 kr., inköp af tidskrifter m. m. 406·55 kr., aflöningar 3,400 kr. och reseersättningar 1,419·04 kr.

Under periodens fyra första år hafva hushållningssällskapen efter samma grunder som förut verkat för skogshushållningens förbättrande, i synnerhet hos mindre jordägare. För skogsodlingens befrämjande hafva under åren 1901—1904 anslagits 8,000 kr. af Norra hushållningssällskapet, som för samma ändamål af statsmedel uppburit 7,459 kr. Under samma tid har Södra hushållningssällskapet för ändamålet anslagit 5,100 kr. samt uppburit af landstinget 1,600 kr. och af statsmedel 6,265 kr. Genom Norra hushållningssällskapets försorg har under nämnda tid skogsodlats en areal af omkring 850 hektar. Södra sällskapet har under samma tid låtit utplantera 1,318,500 tallplantor, 262,050 granplantor och 52,540 löfträd samt dessutom utlämnat omkring 229 kg. skogsfrön.

Af Södra hushållningssällskapets årsberättelse för år 1904 angifves, att sällskapet i 33 år verkat för skogsodlingens befrämjande, att utgifterna härför utgjort inalles 50,263 kr., däraf landstinget bidragit med 4,000 kr., staten med 15,438 kr. och sällskapet med 30,825 kr. Från och med år 1876 har hela den erforderliga mängden plantor och frö lämnats kostnadsfritt beträffande Öland och från år 1889 jämväl å fastlandet.

I december 1902 bildades en förening för åstadkommande af skogskultur, benämnd Ölands skogsodlingssällskap, med rätt stor tillslutning. Föreningens verksamhet afser i första hand anskaffande af medel till kulturfältens infredande och landsvägsplantering å Öland.

Beträffande den under perioden afverkade skogens användning får Länsstyrelsen meddela, att förutom den myckenhet virke, som tages i anspråk af industriella anläggningar inom länet, såsom sågar, snickeri- och sulfittfabriker samt glasbruk, en stor myckenhet exporteras. Omfattningen af *exporten* framgår af efterföljande på Kommerskollegii årsberättelser grundade *tabell D* (sid. 15).

Härtill komma exporterade, arbetade trävaror, såsom snickeriarbeten, svarfwarearbeten m. m., hvilkas värde utgjorde:

År 1901 . . .	697,019 kr.	År 1904 . . .	979,193 kr.
› 1902 . . .	736,629 ›	› 1905 . . .	1,082,032 ›
› 1903 . . .	922,704 ›	Summa	4,417,577 kr.

Under åren 1896—1900 uppgick värdet af samma export till 3,341,338 kr.

Af ofvan angifna exporterade trävaror hafva gifvetvis en del kommit från gränsorterna i Östergötlands, Jönköpings och Kronobergs län, men den allra största delen afser trävaror från länets skogar.

Någon skogseld af betydelse har icke förekommit under perioden, men däremot hafva såväl de allmänna som de enskilda skogarne varit utsatta för betydlig *skada genom storm* vid två tillfällen, nämligen vid julen 1902 och den 19 april 1903. Den stormskada, som vid sistnämnda tillfälle drabbade skogarne å såväl fastlandet som Öland var af stor betydighet, enär ej blott under decemberstormen 1902 rottryckta utan äfven en mängd andra träd fälldes. Ensamt å Böda kronopark blefvo omkring 15,000 hufvudsakligen äldre träd vindfälda. Af skogsinsekter har snytbaggen förekommit åren 1903, 1904 och 1905 i Ölands revir, i hvilket år 1904 insamlades omkring 20,000 snytbaggar. År 1905 förekom frostfjärilen å spridda ställen inom Tjusts och Kalmar revir.

Tjärbränning förekommer ej i nämnvärd omfattning. *Träkol* brännas fortfarande i skogsbygderna och betinga ganska höga pris.

Tab. D. Exporten af trävaror från Kalmar län åren 1901—1905.

	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
	Kbm.	Kbm.	Kbm.	Kbm.	Kbm.
<i>Af furu och gran:</i>					
Timmer, master m. m., minst 25 cm. i lilländan	10	—	108	182	121
Spiror, mindre timmer m. m.	41	10	493	25	99
Telegrafstolpar	465	212	—	—	—
Bjälkar, minst 20 cm. tjocka midtpå	4,035	5,528	5,621	4,845	3,246
Sparrar och mindre bjälkar	20,145	25,044	25,660	16,470	17,776
Grufstolpar	141,427	147,251	125,466	131,898	85,063
Plankor, battens m. m., af minst 15 cm. bredd	74,400	112,526	148,447	91,385	103,731
D:o d:o under 15 cm. bredd	112,305	71,266	63,437	47,242	48,336
Bräder, hyflade	15	299	105	907	1,416
Bräd- och plankstump	653	521	750	397	854
Spjälved eller taksticksämnen	1,410	3,886	1,881	1,760	809
Lister, läkter o. ribbor	1,253	2,283	2,462	879	1,895
Stäfver, lagg- och botten-	808	250	492	97	435
Ved	3,107	1,938	3,101	1,283	823
Andra slag	2,162	2,264	1,723	2,831	2,451
<i>Af andra inhemska träslag:</i>					
Stäfver	8	—	82	142	111
Ved	11,527	6,441	3,791	3,598	2,099
Andra slag	5,314	19,298	12,856	9,162	7,766
Summa	379,085	399,017	396,475	318,103	277,081

Fröklänngningsanstalter finnas i Gölghult, Syserum och Hultsfred, Vimmerby och Tuna. Den sistnämnda har anlagts af skogsvårdsstyrelsen i norra länsdelen.

För den mindre bemedlade landtbefolkningen å fastlandet utgör plockning och försäljning af *skogsbär* en icke obetydlig inkomst, helst dessa bär med hvarje år röna allt större efterfrågan och betinga ganska högt pris.

Torftillverkning. Först under periodens sista år har torfindustrien gjort några beaktansvärda framsteg inom detta län. Då först anlades fabriker för torftillverkning, en på Öland vid Mossberga i Högserums socken och en på fastlandet vid Gökult i Fliseryds socken. Den förra fabriken tillverkar uteslutande bränntorf, och uppgick produktionen år 1905 till 600 å 700 ton, som vunnit afsättning hufvudsakligen å Öland och till mindre del i Kalmar. Fabriken vid Gökult tillverkar såväl bränntorf som torfströ, och årsproduktionen har uppgifvits till 1,500 ton bränntorf och 9,000 balar torfströ och torfmu. Tillverkningen har försålts i Oskarshamnstrakten och på norra Öland. Angående torfvens kvalitet vid de båda fabrikena anses den, som tillverkas vid Mossberga, vara öfver medelgod och den, som beredes vid Gökult, af mycket god beskaffenhet. Förutom nu nämnda fabrikation i större skala började år 1905 jämväl torfberedning i mindre skala att bedrifvas på några ställen, i det att en del landtgdärdar, som ägde lämpliga mossar, då själfva började tillverka bränntorf och torfströ. Konsumtionen af bränntorf och torfströ var under periodens fyra första år obetydlig, men med år 1905 inträdde ett omslag, särskildt hvad beträffar användningen af torfströ, hvilken på grund af då rådande halmbrist var betydande. Inom Södra Møre bildades och registrerades år 1905 en ekonomisk förening under firma Södra Kalmar läns andelstorfströförening utan personlig ansvarighet. Föreningen kom emellertid icke till någon nämnvärd verksamhet under nämnda år.

C) **Jakt och djurfångst samt fiske.** För hushållningen är jakten å matnyttigt vildt utan vidare betydelse. Älgstammen synes vara stadd i tillbakagående, likaså rådjursstammen. Orsaken härtill är att tillskrifva den ifver, hvarmed dessa djurslag förföljas under jakttiden. I senaste femårsberättelsen omnämndes som en nyhet förekomsten af älgar å Öland. Älgarnes antal uppgifves utgöra omkring 5. Dofhjortsstammen å Ottenby kungsladugård uppgifves hafva under perioden ökat med ett tiotal djur och skulle alltså vid periodens slut utgöra omkring 30 djur. Å nämnda egendom finnas ännu fasaner, ehuru till ringa antal. På hare har tillgången varit normal, hvaremot tillgången på änder, tjäder och orre varit i ständig minskning, en gifven följd af sjösänkingsföretag och skogssköfling. Rapphönsen hafva inom hela länet haft goda årgångar, och jakten å denna fågel har särskildt på Öland tilldragit sig allt större uppmärksamhet hos jaktvänner från olika delar af landet, hvilka personer mot jämförelsevis höga afgifter arrenderat en stor del af öns jaktmarker och därå ägnat omsorgsfull vård åt jakten. I öfrigt är det illa ställt med jaktvården inom länet.

I slutet af år 1904 bildades en förening, benämnd Södra Kalmar läns jaktvårdsförening, med ändamål »att utgöra ett föreningsband mellan inom länsdelen boende jägare och jakt-

vänner till främjande af jaktlagarnes efterlevande och god jaktvård samt till utbredande af jaktkunskap och skjutskicklighet». Föreningen räknar omkring 100 medlemmar, och dess verksamhet under år 1905 har hufvudsakligen afsett organisationsfrågor, såsom anskaffande af trycksaker, länsdelens indelning i distrikt, utseende af jaktvårdshefer m. m. Äfven inom norra länsdelen har under perioden bildats en jaktvårdsförening i ändamål att skydda jakten i allmänhet. Det är att hoppas, att dessa föreningars verksamhet skall bidra till förbättrad jakthushållning.

I de till Länsstyrelsen inkomna primäruppgifter angifves den *skada, som rofdjuren anställt* bland husdjuren, under perioden hafva uppgått till 3,616 får, 1 svin och 16,194 fjäderfän med ett beräknadt värde af tillhoppa 38,846 kr. 35 öre.

Antalet under perioden *dödade rofdjur* utgjorde enligt samma uppgifter 7,113 räfvar, 28 örnar, 31 ufvar, 5,301 hökar, 80,247 kråkor, 2,231 kajor och skator samt 639 gräflingar. I skottpenningar hafva utbetalts 45,365 kr. 95 öre, i hvilket belopp jämväl ingå utbetalda premier för dödade själar, hvarför redogöres i sammanhang med fisket. Till skottpenningar hafva för hvarje år af perioden anslagits: af Norra landstinget 2,000 kr. att utgå för räf med 2 kr. samt för du- eller hönshök med 1 kr., som år 1905 jämväl betalats för gräfling; samt af Södra landstinget 3,000 kr. att utgå för räf med 3 kr. samt för kungs- och hafsörn, berguf och hönshök med 1 kr. Sistnämnda landsting har därjämte under hvart och ett af åren 1901—1903 anslagit 500 kr. i skottpenningar för gråkråka att utgå med 10 öre för hvarje dödad kråka. Ett flertal kommuner hafva äfven lämnat skottpenningar för dödade räf- och skadedjur, hvartill ofta användts den allmänt utgående hundskatten.

Af skogspersonalen eller genom dess försorg åtalade förbrytelser mot jaktförfattningarna hafva varit 7 till antalet, därvid de tilltalade fällts till böter, som sammanlagdt uppgått till 350 kr.

För *fiskets* befrämjande hafva de i förra femårsberättelsen omnämnda fiskeristyrelsen under Norra hushållningssällskapets och fiskerikommittén under Södra hushållningssällskapets inseende fortfarande varit verksamma och därvid haft till sitt förfogande årliga anslag af staten samt vederbörande landsting och hushållningssällskap. Dessa anslag hafva till största delen tagits i anspråk för aflöning till fiskerinstruktörer och tillsyningsmän.

Beträffande fiskeristyrelsens i norra länsdelen verksamhet under perioden, så har den afsett att bereda den fiskeridkande befolkningen råd och upplysningar samt att genom dess instruktör och tillsyningsmän utöfva kontroll öfver fiskets lagliga bedrifvande. Under år 1901 hade styrelsen anställde 2 instruktörer, en för insjöfisket och en för saltsjöfisket, men under åren 1902—1905 har samma person varit instruktör för både insjö- och saltsjöfisket. Med juli månads ingång 1905 indrogos de 10 dittills befintliga tillsyningsmännen, hvilkas åligganden därefter skulle fullgöras af fiskerinstruktören ensam. Fiskeristyrelsens ringa tillgångar utgjorde skälet till denna förändring. I laxodlingsanstalten vid Åkerholm i Lofta socken hafva under perioden inlagts tillhoppa omkring 100,000 laxrom och 30,000 rödingsrom samt

utsläppts i Loftaån omkring 39,000 laxyngel. I två sjöar, en i Vimmerby socken och en i Törnsfalls socken, hafva under år 1904 inplanterats sutare. Ett stort antal sjöar inom området hafva blifvit undersökta, huruvida de lämpa sig för inplantering af ädlare fiskslag.

Bruttoinkomsten af saltsjöfisket inom ifrågavarande norra område beräknades för år 1905 till 174,538 kr. Antalet hafs- eller skärgårdsfiskare för samma år uppgifves till 540. Antalet under perioden inom området dödade själar, hvarför premier utbetalts, utgör 290. Premierna hafva utgått med 6 kr. för hvarje djur utan skillnad på ålder eller slag. Till premierna hafva anslagits af staten 1,024 kr., af landstinget 750 kr. och af hushållningssällskapet likaledes 750 kr. Till fiskets befrämjande i öfrigt hafva för hvarje år af perioden anslagits 1,000 kr. af staten, 500 kr. af landstinget och samma belopp af hushållningssällskapet.

Hvad angår fiskerikommitténs i södra länsdelen verksamhet under ifrågavarande period, så har den gått i hufvudsakligen samma riktning som under förra perioden. Området har varit indeladt i 18 distrikt, med en tillsyningsman för hvarje distrikt och kommitténs ordförande fungerande såsom instruktör. Men från och med år 1905 hafva, som redan nämnts, tillsyningsmansbefattningarna varit indragna och en sakkunnig instruktör, som åtnjuter en årslön af 1,500 kr. jämte ett årligt anslag till sina resor af 1,000 kr., har utöfvat tillsyn öfver fisket. Anledningen till denna förändring har varit den, att man alltmera insett nödvändigheten af att hafva sakkunnig instruktör, på hvilkens initiativ man så småningom skulle öfvergå från den passivitet beträffande fiskens förökning i våra vatten, som betecknades af fiskestadgarnes lagstiftning, till vidtagande af till målet ledande direkta åtgärder. Att därvid behålla tillsyningsmännen hade visserligen varit mycket nyttigt, men de till kommitténs förfogande stående penningmedlen lämnade ej därtill tillgång. De åtgärder i nämnda riktning, som kommittén hunnit under perioden vidtaga, hafva emellertid icke varit af någon större betydelse, hvilket hufvudsakligast berott på bristen på lämplig lokal för anläggande af en fiskodlingsanstalt, hvilken i enlighet med kommitténs tillgångar gifvetvis i alla händelser skulle blifvit af ringa omfattning. Kommittén har nämligen endast år 1903 inköpt och i Ljungbyån utsläppt 10,000 yngel af regnbågsforell och år 1905 inköpt 10,000 rom af samma fisksort, hvilken rom utkläcktes i provisoriskt uppställd apparat vid Binga i Hossmo socken, där ock ynglet utsläpptes. Från och med år 1905 har kommittén ett årligt anslag af statsmedel till belopp af 1,500 kr. samt 1,000 kr. af landstinget och lika mycket af hushållningssällskapet.

År 1905 konstituerades Kalmar läns fiskeriförening utan personlig ansvarighet. Denna förening hade till ändamål att på mångahanda sätt upphjälpa fiskerinäringen; särskildt och i första hand ville den verka för anskaffande af motorbåtar för bedrifvande af utomskärsfiske i Östersjön. För sådant ändamål inköpte föreningen på hösten samma år motorbåten Drott från Rå för 8,000 kr. Men föreningen saknade tillräckligt kapital och äfven pålitliga och erfarna fiskare, hvarför snart nog båten såldes. Den har emellertid visat vägen, såsom framgår af det förhållandet, att motorbå-

tarnes antal vid stränderna af Kalmarsund nu närmar sig tjugotalet, ehuru Drott för blott ett år sedan var den första.

År 1905 beräknades fiskfångstens inom Södra hushållningssällskapets område värde till 470,795 kr., hvaraf 61,640 kr. för insjöfisket. Fiskarens antal var 1,283 och antalet båtar 1,430, som jämte fiskredskapen värderats till 386,000 kr. Till stort men för fisket inom området äro själarne, hvilka förekomma allt talrikare. Den belöning af 6 kr., som utbetalats för hvarje inom området dödad själ, anses för ringa i förhållande till de stora besvär, hvarmed själjakten är förenad. Inom området hafva under perioden skottpenningar utbetalats för 913 själar med 5,478 kr., däraf staten bidragit med 1,640 kr. och återstoden utgått af landstingets anslag, som utgjort 1,000 kr. för hvarje år. Till aflöning åt fiskeriinstruktörer och fiskeritillsyningsmän hafva af statsmedel under perioden erhållits 6,250 kr., hvarjämte vederbörande landsting och hushållningssällskap härför äfvensom för andra fiskets befrämjande afseende ändamål anslagit det förra 3,450 kr. och det senare 4,100 kr.

I fråga om fisket vill Länsstyrelsen slutligen nämna, att i Länsstyrelsens allmänna kungörelser för den 19 april 1906 n:r 152 finnas intagna de inom länet tid efter annan utfärdade och då i kraft varande särskilda stadgar och bestämmelser rörande fisket äfvensom förteckningar å utprickade notvarp för fångst af sik, sill eller strömming.

D) Bergs- och brukshandtering samt fabriker, manufaktur och handverk.

Järngrufvor saknar länet fortfarande, och någon uppfostring af annat slags malm har ej förekommit. Någon bearbetning af Gladhammars grufvor har icke heller under denna period ägt rum. Antalet brukbara *masugnar* var under perioden 2, nämligen å Ankarsrum och Öfverum. Vid de masugnar, som år 1905 voro i verksamhet, tillverkades samma år under en blåsnings tid af 252 dygn 3,521 ton tackjärn med ett värde af 271,817 kr.

Angående de inom länet befintliga industriella anläggningar, hvilka hufvudsakligen ägna sig åt järnhandteringen eller därmed i viss mån likställd rörelse, meddelas följande:

Ankarsrums bruk i Hallingebergs socken har sysselsatt en arbetsstyrka, som växlat mellan 353 och 372 personer årligen. Den sammanlagda tillverkningen under perioden utgjorde:

	Kilogram.	Värde i kr.
Tackjärn	23,012,430	1,483,873
Smältstycken	18,644,190	1,989,756
» af basisk martin	12,461,923	1,191,112
Valsadt järn	26,605,873	3,593,714
Tackjärnsgjutgods och annat gjutgods	3,836,339	539,885
Projektiler af tackjärn	727,522	356,991
Emaljeradt gjutgods	406,375	—

Öfverums bruk i Lofta och Västra Eds socknar tillhör fortfarande aktiebolaget Öfverums bruk. Till bruket höra egna grufvor och skogar. Förutom masugn och verk för vanlig järntillverkning finnas där fullständig mekanisk verkstad och snickerifabrik, afseende hufvudsakligen tillverkning af maskiner och åkerbruksredskap. Brukets tillverkningar, som röna liflig efterfrågan i marknaden, utgjorde under perioden:

Tackjärn	4,642,229	kilogram
Smältstycken	787,175	»
Stångjärn	1,274,050	»
Gjutgods	1,965,798	»
Redskap och maskiner till saluvärde af	2,494,739	kronor
Diverse snickeriarbeten » » »	735,917	»
Sågade trävaror » » »	540,105	»

De i brukets verkstäder anställde arbetarnes antal har växlat mellan 295 och 325.

Tillverkningen under perioden å *Gunnebo järnbruk* i Gladhammars socken framgår af följande:

	Kilogram.	Värde i kr.
Kätting	607,259	1,814,640
Dragen tråd	662,343	2,772,134
» » för eget behof	2,225,109	11,308,264
Trädspik	2,504,680	9,980,822

Arbetsstyrkan har i medeltal utgjort 196 personer.

Järn- och metallvarufabriker samt *gjuterier* funnos år 1905 inom länet till ett antal af 24 med ett sammanlagdt tillverkningsvärde af 1,921,072 kr. och med en arbetsstyrka af 456 personer.

Mekaniska verkstäder funnos år 1905 till ett antal af 18, hvilkas tillverkningsvärde utgjorde 1,081,901 kr. och hvilkas arbetsstyrka uppgick till 579 personer. Den mest betydande af dessa är fortfarande Oskarshamns mekaniska verkstad, försedd med torrdocka och hufvudsakligen afsedd för fartygsbyggnad och reparationer af havererade eller eljes skadade fartyg. Vid densamma hafva under perioden nybyggt 4 ångfartyg om tillsammans 860 hästkrafter och 518 ton samt 2 segelfartyg om tillhoppa 476 ton. Arbetsstyrkan har i medeltal utgjort 188 man. Tillverkningsvärdet ofvannämnda år besteg sig till 400,158 kr.

Vid *Ölands cementfabrik* i Södra Möckleby socken sysselsattes dagligen 312 arbetare år 1905, hvarunder tillverkningen uppgick till 711,325 kr.

Stenbrott och stenhuggerier funnos vid periodens slut till ett antal af 21 med ett sammanlagdt tillverkningsvärde år 1905 af 717,167 kr., mot 560,710 kr. år 1900. De viktigaste stenhuggerierna ligga i Misterhults och Döderhults socknar samt i Ölands Norra mot.

Glasbrukens antal vid periodens slut utgjorde 7, däraf 1 i Västervik och de öfriga 6 å landsbygden. Hela tillverkningsvärdet för samtliga glasbruk inom länet år 1905 utgjorde 771,577 kr. Af glasbruken är Pukeberg i Madesjö synnerligen omfattande.

Tegeltillverkning har bedrifvits vid 31 tegelbruk, utgörande år 1905 sammanlagda tillverkningsvärdet 308,659 kr. och arbetsstyrkan 287 personer. Af tegelbruken intaga Berga i Hügsby socken, Nygårde i Dörby socken och Alåkra i Vimmerby socken främsta rummen.

Antalet *snickerifabriker* samt *snickeri- och möbelfabriker*, som år 1905 voro i verksamhet, utgjorde 36 med en arbetsstyrka af 1,187 personer och ett sammanlagdt tillverkningsvärde af ej mindre än 2,614,227 kr., mot 1,412,202 kr. år 1900, då af ifrågavarande fabriker funnos 21. Af under perioden nyinrättade fabriker af förevarande slag torde böra nämnas Förlösa snickerifabrik invid Förlösa järnvägsstation,

Rosendals snickerifabrik i Mönsterås socken, en större snickerifabrik i Nybro köping samt en större snickerifabrik och en större möbelfabrik i Emmaboda, Visseljärda socken.

Sågverk och hyflerier funnos nyssnämnda år till ett antal af 61, hvilka sysselsatte 639 arbetare och hvilkas tillverkningsvärde uppgick till 1,667,882 kr.

Tändstickor tillverkades år 1905 vid 6 fabriker, belägna 2 i Kalmar, 1 i Nybro köping, 1 i Mönsterås köping och 2 å landsbygden. Samtliga fabrikeras tillverkningsvärde nämnda år besteg sig till 1,126,916 kr., och antalet vid fabrikeras anställda arbetare utgjorde 750. Tändsticksämnesfabriker funnos vid samma tid 2, belägna å landsbygden, med 58,800 kronors tillverkningsvärde.

Trämassetillverkning har förekommit vid 7 fabriker, af hvilka Eds cellulosa-fabrik är den mest betydande. Vid densamma hafva i medeltal 64 arbetare varit sysselsatte, och års-tillverkningen har ökat till 3,900 ton. Tillverkningen vid denna fabrik under hela perioden uppgifves till 16,682 ton med ett försäljningsvärde af 1,835,000 kr., hvaraf 3,930 ton med ett värde af 432,399 kr. under år 1905. Värdet af all inom länet under år 1905 tillverkad trämassa beräknas till 700,775 kr., mot 414,990 kr. år 1900.

Af inom länet befintliga fabriker för *tillverkning af papper* äro Hällefors pappersbruk i Lönnberga socken och Emsfors pappersfabrik i Döderhults socken fortfarande de viktigaste. Tillverkningsvärdet vid Hällefors uppgifves för år 1905 till 526,548 kr. Den årliga tillverkningen vid Emsfors har uppgått till omkring 2,000,000 kilogram, hvaraf omkring 150,000 kilogram afyttrats till utlandet.

Tobaksfabriker för tillverkning af snus finnas 2 inom länet, en i Kalmar och en i Oskarshamn, med respektive tillverkningsvärden år 1905 af 148,957 kr. och 168,360 kr.

Af de i förra berättelsen omförmälda, fabriksmässigt drifna *bagerierna* i Kalmar och Oskarshamn har i synnerhet det i Oskarshamn i betydlig grad utvidgats under förevarande period, hvilket visar sig i en förhöjning i tillverkningsvärdet från 126,000 kr. år 1900 till 290,000 kr. år 1905.

Tapetfabriken i Kalmar har jämväl under förevarande period ökat sin omsättning, och beräknades tillverkningsvärdet år 1905 till 274,471 kr., mot 250,000 kr. år 1900. Vid fabriken, som år 1902 öfvertogs af ett därför bildadt aktiebolag, benämndt Aktiebolaget Kalmar nya tapetfabrik, tillverkas tapeter och bårder från de allra enklaste och prisbilligaste till mera dyrbara, gjorda för hand. Fabriken räknar köpare ej blott inom alla delar af landet och flertalet af Europas öfriga länder utan äfven i Ostasien, Sydafrika jämte Syd- och Centralamerika.

En industri, som jämväl torde förtjäna att särskildt omnämnas, är *tillverkningen af kakelugnar*, hvarför inom länet finnas 3 fabriker, nämligen en mindre i Oskarshamn och två större i Kalmar. Dessa fabrikeras sammanlagda tillverkningsvärde uppgick för år 1905 till 358,015 kr. Fabrikeras i Kalmar gå under benämningarna A. Th. Sandbäcks kakelugnsfabrik och Kalmar kakelugnsfabrik. Den förra, som grundlades år 1878, nedbrann år 1891, men återupbyggdes och blef i sammanhang därmed betydligt utvidgad. Fabrikeras omsättning, som årligen stigit, utgjorde i medeltal årligen under perioden 182,165 kr. Kalmar kakelugnsfabrik, hvil-

kens verksamhet började år 1879, hade år 1905 en brutto-försäljning till belopp af 129,000 kr.

I fråga om *malttdryckstillverkningen* får Länsstyrelsen meddela, att år 1905 funnos inom länet 17 skattepliktiga bryggerier, vid hvilka krossades tillhopa 784,965 kg. malt, hvarför skatten uppgick till 36,081 kr. Skattefria bryggerier funnos samma år till ett antal af 42, maltkrossningen vid dessa utgjorde 232,602 kg. och maltskatten 1,163 kr.

Brännvinstillverkning har under perioden ägt rum dels å Kyrkeby i Visseljärda socken och dels å egendomen Ståflö i Ryssby socken. Sammanlagda tillverkningsvärdet var år 1905 198,691 kr., mot 328,225 kr. år 1900; alltså en afsevärd minskning.

Vid den Kalmar ångvarns aktiebolag tillhöriga, i Kalmar belägna *mjöl- och grynkvarnen* har tillverkningsvärdet under periodens särskilda år uppgått till respektive 6,518,495 kr., 9,529,775 kr., 9,677,970 kr., 10,174,903 kr. och 9,039,606 kronor.

Förmalningen af spannmål utgjorde:

År 1901 . . .	383,113	deciton, däraf	35,388	deciton	paddy
» 1902 . . .	539,642	»	»	31,224	»
» 1903 . . .	554,161	»	»	31,864	»
» 1904 . . .	571,751	»	»	40,727	»
» 1905 . . .	497,262	»	»	35,887	»

I syfte att åstadkomma den högsta möjliga mjölkvalitet och större tillverkningsförmåga hafva under perioden verkställt om- och tillbyggnad af hveteverket samt ändring af rågverket från sten- till valssystem. För transport af bolagets egna varor har inköpts en ny ångare, lastande omkring 800 ton. Kvarnverket har försetts med ytterligare en ny ångmaskin med panna. Taxeringsvärdet å bolagets i och för kvarndriften begagnade fastigheter uppgick år 1905 till 986,000 kr., mot 701,600 kr. år 1900.

Beträffande länets fabriker i öfrigt får Länsstyrelsen hänvisa till följande, på grund af den officiella näringsstatistiken för år 1905 upprättade *tabell E* (sid. 19).

Sammanlagda antalet år 1905 i verksamhet varande *fabriker* inom länet var, enligt hvad nyssberörda tabell utvisar, 486, däraf 124 i städerna, 18 i köpingarne och 344 på landsbygden, hvilka tal, jämförda med motsvarande för år 1900, visa för städerna en ökning af 23, för köpingarne en minskning af 2 och för landsbygden en ökning af 53. I fabrikeras sysselsattes 7,670 arbetare, däraf 6,826 manliga och 844 kvinnliga, 1,164 minderåriga och 6,506 öfver 18 år. Samtliga fabrikeras tillverkningsvärde utgjorde under ifrågasvarande år 27,795,246 kr., mot 22,301,574 kr. år 1900, en ökning sålunda af ej mindre än 5,493,672 kr. Den för bevillning uppskattade inkomsten af länets fabriksrörelse år 1905 uppgick till 1,364,701 kr. mot 1,485,292 kr. år 1900. Värdet af länets fabriksstillverkning år 1905 utgjorde endast 2.30 % af hela rikets, hvilket gifver vid handen, att Kalmar läns fabriksindustri är af jämförelsevis ringa betydelse.

Vidkommande *handtverkerierna* framgår af näringsstatistiken, att antalet handtverkare i länet ökat från 2,662 år 1900 till 3,354 år 1905, att handtverksarbetarnes antal, som år 1900 utgjorde 1,463, år 1905 uppgick till 1,673, samt att den för beviljning uppskattade inkomsten af handtverks-

driften, som år 1900 belöpte sig till 595,216 kr., år 1905 stigit till 888,452 kr. Af den i handtverkerierna anställda personalen voro 4,671 män och 356 kvinnor. En fördelning

af dessa siffror mellan städerna å ena sidan och landsbygden jämte köpingarne å andra sidan visar beträffande städerna: att antalet handtverkare ökats från 367 till 449, att arbetar-

Tab. E.

Fabrikerna i Kalmar län år 1905.

	Antal fabriker.		Antal fabriksarbetare.		Tillverkningsvärde i kronor.			Antal fabriker.		Antal fabriksarbetare.		Tillverkningsvärde i kronor.	
	I städer och köpingar.	På landsbygden.	I städer och köpingar.	På landsbygden.	I städer och köpingar.	På landsbygden.		I städer och köpingar.	På landsbygden.	I städer och köpingar.	På landsbygden.	I städer och köpingar.	På landsbygden.
Charkuterivarufabriker	—	1	—	2	—	16,600	Halmvarufabriker . .	—	2	—	22	—	25,500
Bagerier	2	—	153	—	370,000	—	Cementfabriker . . .	—	1	—	312	—	711,325
Mjöl- och grynvarnar	5	61	151	113	9,620,590	551,399	Cementgjuterier samt fabriker för tillverkning af konstgjord sten	1	—	12	—	5,990	—
Mälterier	8	7	¹⁾ 8	²⁾ 4	122,471	61,571	Gipsfabriker	1	—	¹⁾ —	—	2,300	—
Stärkelsefabriker . .	1	—	7	—	12,000	—	Kakelfabriker	3	—	183	—	358,015	—
Karamellfabriker . .	1	—	7	—	70,000	—	Kalkbruk	—	2	—	¹⁾ 26	—	63,715
Tobaksfabriker . . .	2	—	18	—	317,317	—	Porslins- och fajansfabriker	—	1	—	—	22	20,000
Brännvinsbrännerier .	—	2	—	13	—	198,691	Stenbrott och stenhuggerier	5	16	95	616	221,094	496,073
Destilleringsverk . .	1	—	2	—	80,978	—	Sten- och lergodsfabriker	—	2	—	19	—	22,200
Maltdrycksbryggerier .	15	17	118	49	508,521	123,712	Tegelbruk	—	31	—	287	—	308,659
Mineralvattenfabriker	9	3	28	8	65,747	8,250	Glasbruk och glassli-perier	1	6	65	376	110,000	661,577
Punschbryggerier . .	1	—	¹⁾ —	—	4,645	—	Gasverk	1	—	9	—	39,062	—
Ättikfabriker	1	—	¹⁾ —	—	3,514	—	Koksfabriker	1	—	¹⁾ —	—	9,371	—
Repslagerier	1	—	3	—	5,200	—	Torffabriker	—	2	—	35	—	12,500
Schoddyfabriker . . .	—	3	—	²⁾ 1	—	8,422	Torfströ- och torfmullsfabriker	—	1	—	15	—	5,000
Ullspinnerier	2	4	6	10	8,625	12,140	Träkolverk	—	12	—	61	—	68,048
Blekerier och färgerier m. m.	4	1	20	1	15,000	1,800	Benmjölsfabriker . .	—	1	—	3	—	4,100
Sömnadsfabriker . . .	1	—	43	—	104,500	—	Gödningsämnesfabriker	—	1	—	¹⁾ —	—	18,710
Trikkå- och strumpfabriker	1	—	¹⁾ —	—	4,000	—	Färgfabriker	1	—	¹⁾ —	—	2,368	—
Garfverier	6	28	25	67	134,863	261,733	Kemisk-tekniska fabriker	1	—	8	—	5,293	—
Limkokerier och gelatinfabriker	1	—	¹⁾ —	—	3,000	—	Järn- och stålvarufabriker samt gjuterier	6	10	42	²⁾ 381	119,107	1,727,518
Vagn- och maskinsmörjefabriker . .	1	—	3	—	22,000	—	Guld- och silfvervarufabriker	1	—	16	—	9,500	—
Såp- och tvällfabriker	1	—	¹⁾ —	—	3,880	—	Metallvarufabriker . .	3	4	²⁾ 2	15	13,936	51,011
Sågverk- och hyfierier	5	56	54	¹⁾ 583	215,516	1,452,376	Skeppsvarf och båtbyggerier	4	1	80	12	384,415	26,214
Träull- och möbelspånfabriker	—	2	—	4	—	3,587	Järnvägs- och spår-vagnsfabriker	1	—	54	—	108,527	—
Skopliggfabriker . . .	—	1	—	5	—	6,160	Elektriska maskinfabriker	—	1	—	¹⁾ —	—	2,400
Snickeri- och möbelfabriker	7	29	202	²⁾ 985	530,380	2,083,847	Mekaniska verkstäder	9	9	305	274	338,804	743,097
Spånaskfabriker . . .	—	1	—	¹⁾ —	—	27,560	Snickerifabriker för tillverkning af maskiner och redskap	—	3	—	²⁾ 75	—	130,581
Trämassefabriker . . .	1	6	5	²⁾ 166	7,800	692,975	Boktryckerier	11	—	122	—	294,511	—
Trädestillationsverk .	—	1	—	3	—	2,264	Elektricitetsverk . .	3	1	17	3	79,228	21,000
Tunnbinderier	2	—	15	—	23,427	—	Litografiska anstalter	2	—	38	—	58,446	—
Tändsticksfabriker . .	4	2	391	359	548,472	578,444							
Tändstickämnesfabriker	—	2	—	²⁾ 8	—	58,800							
Fabriker för ej specificerad träindustri .	1	1	14	8	26,500	29,240							
Pappersbruk och pappfabriker	—	8	—	304	—	1,035,063							
Bokbinderier	2	—	25	—	108,000	—							
Papperspås- och kuvertfabriker	—	1	—	26	—	90,000							
Tapetfabriker	1	—	51	—	274,471	—							
							Summa	142	344	2,397	5,273	15,371,384	12,423,862

¹⁾ De vid dessa fabriker anställda arbetarne äro upptagne inom annan fabriksklass. — ²⁾ En del af de vid dessa fabriker anställda arbetare äro upptagne inom annan fabriksklass.

nes antal ökats från 565 till 591, och att inkomsten stigit från 287,854 kr. år 1900 till 408,032 kr. år 1905; samt be-
träffande landsbygden och köpingarne, att antalet handtverkare ökats från 2,295 till 2,905 och antalet handtverksarbetare från 898 till 1,082 samt att inkomsten stigit från 307,362 kr. år 1900 till 480,420 kr. år 1905. Handtverksdriften inom länets särskilda städer år 1905 framgår af nedanstående öfversikt:

	Handtverkare.	Handtverksarbetare.	Summa.	För bevilning uppskattad inkomst af handtverksdriften i kr.
Kalmar	197	282	479	156,403
Oskarshamn	59	129	188	89,409
Västervik	85	110	195	84,900
Vimmerby	63	27	90	50,227
Borgholm	45	43	88	27,093
Summa år 1905	449	591	1,040	408,032

Hemslöjden är såsom binäring fortfarande utan afsevärd betydelse för länet, ehuru länets båda hushållningssällskap jämväl under förevarande period för förkofran af hemslöjden, hvars betydelse som uppfostringsmedel allt mera beaktas, årligen beviljat anslag. Flera nya slöjdskolor hafva inrättats för såväl gossar som flickor. Af hushållningssällskapens be-

rättelser för år 1905 inhämtas, att samma år slöjdundervisning meddelades inom norra länsdelen åt 1,021 gossar i 50 skolor och åt 933 flickor i 64 skolor samt inom södra länsdelen åt 1,478 gossar i 101 skolor och 3,575 flickor i 225 skolor. De belopp, som för undervisning i slöjd blifvit under perioden anslagna af staten, hushållningssällskapen och landstingen utgjorde: inom norra länsdelen af staten 5,000 kr., af landstinget 10,000 kr. och af hushållningssällskapet 5,000 kr.; inom södra länsdelen respektive 5,000 kr., 23,700 kr. och 24,050 kr. Till dessa anslag komma de bidrag, som af de särskilda kommunerna lämnats i och för skolundervisning i slöjd.

Ordnandet af slöjdundervisningen och handhafvandet af de för detta ändamål anslagna medel hafva varit inom södra området öfverlämnade åt en kommitté, bestående af hushållningssällskapets förvaltningsutskott jämte sex af landstinget valda ledamöter.

Af icke ringa betydelse för hemslöjden inom södra länsdelens fastland är den permanenta slöjdställning, som under benämning Kalmar slöjdmagasin ända sedan 1860-talet anordnats i Kalmar af Södra hushållningssällskapet. Magasinets omsättning af hemslöjdsalster under periodens särskilda år har utgjort 10,441 kr. 74 öre år 1901, 12,015 kr. 12 öre år 1902, 16,394 kr. 38 öre år 1903, 21,643 kr. 83 öre år 1904 och 26,336 kr. 99 öre år 1905. En afsevärdt ökad omsättning har alltså magasinet haft att påvisa.

4. Kommunikationsanstalter och varuutbyten.

A) **Landtkommunikationer.** Bland dessa äro gifvetvis *järnvägarne* af den största betydelsen. Det lifliga intresse för järnvägsanläggningar, som förspordes under perioden 1896—1900, har icke minskats utan snarare stegrats under förevarande period, hvilket visat sig därigenom, att ett flertal järnvägsförslag blifvit ifrågakända och åtskilliga af dem kunnat föras fram därhän, att koncession erhållits och arbetet påbörjats. Den i förra berättelsen omfördälda järnvägsanläggningen från *Linköping* öfver Rimforsa och Kisa till *Vimmerby* har fullbordats och blef af Hans Maj:t Konungen personligen den 8 juni 1902 förklarad öppen för allmän trafik.

År 1903 den 6 maj öppnades för allmän trafik den i förra berättelsen omnämnda järnvägen mellan *Torsås* och *Bergkvara*.

Beträffande den år 1899 koncessionerade järnvägen mellan *Mönsterås köping* och *Åsheda*, så har genom nådig resolution den 2 juni 1905 medgifvits, att denna järnväg finge delas i tvenne, af hvilka den ena skulle omfatta bansträckan Mönsterås—Alsterbro och den andra sträckan Alsterbro—Åsheda. Den förra sträckan, 39.3 km., har under perioden fullbordats och öppnats, delen mellan Mönsterås och Sandbäckshult den 15 oktober 1902 och delen Sandbäckshult—Alsterbro den 19 januari 1905. Från Alsterbro har endast en sträcka af 6 å 7 km. terrasserats. I följd af oförmåga att skaffa penningar till järnvägsbygget råkade det bolag, som för ändamålet bildats, i obestånd och försattes i konkurs i september 1905, hvilken konkurs ännu är oafslutad.

Följande *järnvägskoncessioner* hafva under perioden blifvit beviljade:

År 1901 den 22 mars erhöles koncession å järnväg af 0.89 meters spårvidd från Valdemarsvik till Söderköping, hvilken järnväg helt obetydligt berör Kalmar län inom Tryserums socken.

Samma år den 26 april beviljades koncession å järnväg af 0.89 meters spårvidd från Läckeby station å Kalmar—Berga järnväg till Alsterbro. Arbetet blef icke påbörjadt, och år 1903 förverkades koncessionen.

År 1902 den 24 oktober har Kungl. Maj:t beviljat koncession å en järnväg af 0.89 meters spårvidd mellan Målilla järnvägsstation å Nässjö—Oskarshamns järnväg till Hvetlanda med en längd af 50.7 km. Arbetet med denna bana påbörjades år 1904, men var ej fullbordadt vid periodens slut.

Genom nådig resolution den 24 juli 1903 erhöles koncession å järnväg af 0.89 meters spårvidd mellan Vimmerby och Spångenäs å Västervik—Hultsfreds järnväg. Genom denna järnväg med en längd af 17.7 km. kommer afståndet från Vimmerby till östersjöhamn att afsevärdt minskas.

Då Länsstyrelsen i sin senaste berättelse omnämde förslaget rörande en järnväg å norra Öland mellan Borgholm och Böda, kunde man svårligen våga hoppas, att denna plan redan under denna period skulle varda realiserad. Så har emellertid skett. År 1903 den 11 december beviljade Kungl. Maj:t koncession å en järnväg af 0.89 meters spårvidd från Borgholm till Böda eller med en längd af 55 km. Samma dag fastställdes jämväl af Kungl. Maj:t ordning för järn-

vägsaktiebolaget Borgholm—Böda, som till järnvägsanläggningen, hvarför kostnaden beräknats till 838,000 kr., erhållit statslån till belopp af 419,000 kr. och statsanslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af 175,000 kr. Återstående anläggningskostnaden har tecknats af landskommunerna på Öland med 70,000 kr. och af Borgholms stad med 121,700 kr. samt af Kalmar stad med 15,000 kr., hvarförutom enskilda personer tecknat 55,600 kr. Järnvägsarbetet påbörjades år 1904.

Den 2 september 1904 erhöles koncession å en järnväg om 0·89 meters spårvidd från Oskarshamn till Ruda station å Kalmar—Berga järnväg, hvarför kostnaden beräknats till 970,000 kr. Statslån å 483,000 kr. har anvisats till arbetet, som påbörjades år 1905.

Uti nådig resolution den 8 december 1904 meddelades koncession för aktiebolaget Brusafors—Hällefors å en järnväg af 1·435 meters spårvidd och endast 0·8 km. längd från Nässjö—Oskarshamns järnväg vid Råsa till Hällefors. Kostnaden har beräknats till 30,000 kr. utan rullande materiell.

Slutligen beviljades den 7 april 1905 koncession å järnväg om 0·89 meters spårvidd från Ljungbyholms station å Kalmar—Torsås järnväg till Karlslunda kyrkoby med en längd af 19·2 km. Kostnaden har beräknats till 315,200 kr. Samma dag afslog Kungl. Maj:t sökt koncession å en järnväg om 1·435 meters spårvidd från Nybro station å Kalmar—Emmaboda järnväg till en punkt i närheten af nyssnämnda kyrkoby.

I detta sammanhang må nämnas, att år 1905 tillsattes en kommitté för att verkställa undersökning och vidtaga åtgärder för åstadkommande af en järnväg Borgholm—Färjestaden—Näsby i Ås socken i Ölands Södra mot. Förslaget har omfattats med lifligt intresse, hvadan man har anledning hoppas, att Öland inom snar tid skall hafva järnväg från öns norra del till dess södra.

Längden och spårvidden af järnvägarne inom länet, hvilka alla äro enskilda, utgjorde vid periodens slut:

	Längd, km.	Spårvidd, meter.
Kalmar—Emmaboda, del inom länet	55·6	1·435
Karlskrona—Växjö, d:o	8·0	›
Nybro—Säfsjöström, d:o	13·0	›
Nässjö—Oskarshamn, d:o	78·6	›
Linköping—Vimmerby, d:o	25·1	›
Vimmerby—Hultsfred	21·4	›
Kalmar—Torsås	40·0	0·891
Kalmar—Berga	76·6	›
Mönsterås—Alsterbro	39·3	›
Hultsfred—Västervik med bibanor	72·4	›
Västervik—Åtvidaberg—Bersbo, del inom länet	70·7	›
Östra Blekinge, d:o	12·4	1·067
Torsås—Bergkvara, d:o	6·6	›
Summa	520·9	—

Då järnvägarnes inom länet längd år 1900 uppgick till 448·7 km., har alltså 72·2 km. tillkommit under perioden.

Uti tabell 2 lämnas redogörelse beträffande de allmänna vägarne inom länet.

Afslutade nya vägdelningar inom Tunaläns härads; Aspelands härads och Handbörds härads samt Slättbo härads väg-

hållningsdistrikt hafva under perioden vunnit laga kraft. Öfver vägdelningen inom Norra Möre härads väg-hållningsdistrikt hafva anförts besvär, hvilka vid periodens utgång voro beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. Påbörjade vägdelningarne inom Södra Möre härads och Ölands Södra mots väg-hållningsdistrikt hafva ej blifvit afslutade under perioden. Inom Runstens härads väg-hållningsdistrikt har ännu icke ifrågasatts någon ny vägdelning.

Utaf statsanslaget till vägundersökningar har detta län åtnjutit 300 kr. för hvar och ett af åren 1901 och 1902, 600 kr. för år 1903, 800 kr. för år 1904 och 3,500 kr. för år 1905, eller tillhopa 5,500 kr. Efter behörigt förordnande har vederbörande distriktschef eller distriktsingenjör verkställt och under perioden till Länsstyrelsen aflämnat plan och kostnadsförslag till följande väganläggningar eller vägförbättringar, nämligen:

- År 1902: förbättring af nedfartsvägen till Stora Rørs hamn å Öland;
- › › omläggning inom Mörlunda socken af Sörebövägen och Skräplevägen samt omläggning af väg mellan Högsby och en punkt å bygdevägen mellan Aboda och Sinnerbo;
- › › anläggning af väg mellan Fliseryd och Tjuståsa by;
- › 1904: vägomläggning mellan Färbo och Figeholm;
- › › omläggning af vägarne Gentabo—Dynekärr, Rotavik—Norra Tång och Gata—Norra Tång, Slätavägen, Vänsjövägen, Lillaverkevägen, Botorpsvägen, Karlslundavägen, Rössbo—Björnshults- och Sigislarövägarne samt Lybäcksholmsvägen, alla inom Södra Möre härad;
- › 1905: omläggning af Kimramälavägen och Strömsbyvägen inom Södra Mör härad.

Under perioden hafva utaf statens anslag till vägbyggnader inom detta län anvisats 8,200 kr. för omläggning och förbättring af den inom länet mellan Hallersrum och Källeberg belägna delen af vägen Hallersrum—Horns lastageplats. Arbetet, som afsåg en längd af 5·45 km., var fullbordadt, men ej afsynadt vid periodens utgång.

Följande med statsbidrag understödda vägarbeten hafva under perioden blifvit afsynade och af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen godkända, nämligen: i förra femårsberättelsen omförmälda vägen från Fagerhults kyrka till Gamlehult i Fågelfors socken samt den likaledes i samma berättelse omnämnda vägen i Persnäs socken mellan Södvik och Sandvikens hamn.

Af Riksdagens anslag till understödande af brobyggnader m. m. har Kungl. Maj:t under åren 1904 och 1905 anvisat tillhopa 3,400 kr. som bidrag till ombyggnad af landsvägsbron öfver Emåns vattendrag vid Blankaström, den så kallade Blankebro i Handbörds härads väg-hållningsdistrikt. Kostnaden för detta broarbete har beräknats till 5,200 kr.

I förra berättelsen omförmäldes, att Kungl. Maj:t anvisat 10,200 kr. som bidrag till ombyggnad af den å allmänna landsvägen mellan Västervik och Oskarshamn befintliga bron öfver Botorps ström i Gladhammars socken. För detta broarbete hade kostnaden beräknats till 15,400 kr., men sedan arbetet nu fullbordats, visade det sig, att verkliga kostnaden uppgått till 15,719 kr. 9 öre. Medlen utöfver statsbidraget hafva åstadkommit sålunda: utdebitering å de förut brohållningsskyldiga hemmanen i Gladhammars och Västerrums socknar 1,000·50 kr., tillskott af vägkassan 2,500 kr., räntemedel 18·59 kr. och öfverlåtelse på byggmästaren af den gamla bron 2,000 kr. Bron bildas af ett hvalf med 9·5 meters spännvidd. Arbetet är utfördt med särdeles stor soliditet.

Beträffande *skjutsningen* inom länet lämnas redogörelse i tabell 2. Af denna framgår, att skjutsanstalternas antal vid 1905 års slut utgjorde 94, hvaraf 46 gästgifverier och 48 skjutsstationer; att entreprenad inrättats vid 32 gästgifverier och 29 skjutsstationer; att till entreprenörerna utgått maximilegan, eller 1 kr. 70 öre inom norra och 1 kr. 50 öre inom södra landstingsområdet; att vid de skjutsanstalter, där entreprenad ej åstadkommits, legan utgått med 1 kr. 12 öre; samt att antalet under perioden utgångna hästar utgjort i kungs- och kronoskjuts 67, vid skjutsanstalter med entreprenad 35,230 och vid skjutsanstalter utan entreprenad 5,921. Särskild skjutsanstalt jämlikt § 26 mom. 1 i skjutsstadgan har varit anordnad vid hamnplatserna Figeholm och Mörbylånga. Legan per häst och nymil har utgjort vid Figeholm 2 kr. 20 öre och vid Mörbylånga 2 kr. Entreprenadbidrag har under perioden icke utgått från vare sig landsting eller statsverket, hvaremot städerna med undantag af Vimmerby funnit sig nödsakade att till vederbörande entreprenörer utbetala särskildt årligt bidrag, hvars belopp utgjort 300 kr. i Kalmar, 200 kr. i Oskarshamn, 300 kr. i Västervik och 100 kr. i Borgholm. År 1905 ordnades skjutsväsendet inom länet för en tid af ytterligare fem år.

B) Sjökommunikationer. *Ångbåtstrafiken* har under denna period likasom under närmast föregående varit synnerligen liflig på länets stapelstäder Kalmar, Oskarshamn och Västervik, och ett stort antal ångfartyg har på dem haft anordnade regelbundna turer. Den största ångbåtstrafiken gäller dock nu som förut Kalmar. Regelbunden samfärdsel mellan Öland och närliggande fastlandet har fortfarande ombesörjts af 6 ångare, däraf 4 tillhöra Aktiebolaget Kalmarsund. Postångfartyget Öland har fortfarande under månaderna december—april uppehållit trafiken i sundet samt därvid dagligen gjort turer till Färjestaden och vissa dagar i veckan till Stora Rör och Borgholm. I skärgården norr och söder om Västervik hafva 6 mindre ångfartyg förmedlat trafiken med Västervik. Vinterpostföringen mellan Västervik och Visby har ombesörjts af 1 ångare. Med ett flertal utländska hamnstäder, särskildt Lübeck, Hamburg, Köpenhamn, Kristiania och Hull, hafva länets stapelstäder stått i regelbunden ångbåtsförbindelse.

Taxor å hamnafgifter hafva genom nådigt bref den 31 januari 1902 blifvit fastställda att gälla till efterrättelse under åren 1902—1906 för 23 hamnplatser inom länet, nämligen: städerna Kalmar, Västervik, Oskarshamn och Borgholm, köpingarna Gamleby, Figeholm, Mönsterås och Mörbylånga, lastageplatserna Helgenäs, Almvik, Verkeback, Blankaholm, Solstadsström, Kärrsvik, Gåsesten och Grönhögen, Fågelviks, Fliviks och Hålviks lastbryggor, färjeplatsen Färjestaden samt hamnarne Sandviken, Stora Rör och Degerhamn. Genom samma nådiga bref fastställdes taxor för begagnande af Strömsholms, Stegeholms och Gräntsö kanaler att gälla likaledes till 1906 års utgång. På framställning af Loftahammars kommun har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 14 november 1902 fastställt taxa för Källviks inom nämnda kommun belägna, kommunen tillhöriga lastageplats. Denna taxa, som afsåg endast afgifter för fartyg, skulle lända till efterrättelse intill utgången af år 1906.

Rörande under perioden vidtagna åtgärder i afseende å *hamnbyggnader* eller hamnförbättringar får Länsstyrelsen meddela följande.

Såsom i senaste femårsberättelsen omförmäles, hade förslag upprättats angående ombyggnad af hamnen i Mörbylånga, hvarför kostnaden beräknats till 164,000 kr. För detta företags utförande hade sökts statsbidrag till $\frac{2}{3}$ af kostnaderna, hvaremot de intresserade kommunerna Mörbylånga köping samt Mörbylånga, Kastlösa, Resmo, Hulterstads och Stenåsa socknar förbundit sig att bestrida återstående tredjedelen af kostnaden. Sedermera hade emellertid den åsikt gjort sig gällande, att den ifrågavarande hamnförbättringen skulle kunna åstadkommas med vida mindre kostnad och likväl erbjuda i det allra närmaste enahanda fördelar, som det föreliggande förslaget åsyftade. Af sakkunnig person uppgjordes därför nytt förslag till en hamnförbättring, hvilken beräknades kunna utföras för ett belopp af endast 44,400 kr. Mörbylånga köpings kommun ingick därefter med underdånig ansökning, dels att det måtte tillåtas köpingen att ensam verkställa hamnförbättringen enligt det senare förslaget och garantera hamnens framtida underhåll, dels ock att statsbidrag måtte köpingen beviljas till $\frac{2}{3}$ af beräknade kostnaden. Sedan kostnadsförslaget vid revidering beräknats till 45,300 kr., blef förslaget år 1905 af Kungl. Maj:t godkänt och statsbidrag beviljad till belopp af 30,200 kr.

I senaste femårsberättelsen upplyses likaledes, att under år 1900 ritningar med kostnadsförslag för alternativt ny hamnbyggnad eller ombyggnad af gamla hamnen vid Färjestaden blifvit uppgjorda. De upprättade förslagen voro tre och afsågo: det ena förbättring af den nuvarande hamnen för en kostnad af 105,200 kr., det andra anläggning af en ny hamnbrygga vid den s. k. Garfvareudden, söder om den nu befintliga hamnen, för 105,000 kr., och det tredje anläggning af en ny fullt skyddad hamn, likaledes vid Garfvareudden, hvilket företag beräknats kosta 286,000 kr. Frågan om ordnandet af hamnförhållandena på denna plats kom i väsentligt gynnsammare läge, sedan den gamla hamnen, som var i enskild mans ägo, år 1904 förvärfvades af de i hamnförbättringen företrädesvis intresserade kommunerna, eller Norra Möckleby, Sandby, Gårdby, Algutsrums, Torslunda och Vickleby socknar. Under förutsättning af statsbidrag till $\frac{2}{3}$ af kostnaden beslöto dessa kommuner att iordningställa den gamla hamnen i enlighet med här ofvan omförmälda förslag, sådant detta föreläge enligt en af löjtnanten vid Väg- och Vattenbyggnadskåren J. Sandström år 1904 uppgjord ritning med kostnadsförslag, slutande å 74,700 kr. Statsbidrag söktes och beviljades år 1905. I slutet af nyssnämnda år påbörjades hamnarbetena i såväl Mörbylånga som Färjestaden för att kontraktsevenligt vara fullbordade år 1907.

Arbetet med förbättring af Sandvikens hamn genom anläggning af skyddsarm vid inloppet till hamnen och bortskaffandet af sten ur densamma, hvarför statsanslag beviljats till belopp af 7,500 kr., har visat sig lönlöst. Den enligt uppgjort förslag uppförda skyddsarmen har på intet sätt fyllt sitt ändamål att förhindra den med nordliga stormar kommande stendriften, som hotar att helt och hållet fylla hamnbassängen.

Under perioden har genom statens försorg påbörjats hamnanläggning vid Grankullaviken i Böda socken på Öland. Kostnaden har beräknats till 65,000 kr. förutom allt erforderligt virke, hvilket uttages af Böda kronopark. Arbetet var vid periodens slut ej fullbordadt.

De i förra berättelsen omtalade arbetena rörande upprensning af *farleden genom Kalmarsund* samt uppmuddring i Kalmar hamn och i inseglingrännan till densamma äro numera fullbordade. Genom nådigt bref den 24 april 1903 fastställdes plan för reglering och utvidgning af Kalmar hamn. I samband med sundets upprensning har en del af hamnutvidgningen utförts. I Oskarshamn har blifvit byggd en ny hamnkaj vid östra sidan af Brädholmen, hvarjämte betydliga kostnader nedlagts på hamnens fördjupande. För en summa af 120,000 kr. har inköpts ett nytt mudderverk, hvilket varit i verksamhet större delen af året. I Västervik har beslut fattats om hamnkajens ombyggnad samt dess utdragning söderut ända till det s. k. Varfsområdet, men dessa arbeten voro vid periodens utgång ej ännu påbörjade. Genom nådigt bref den 12 juli 1901 har Kungl. Maj:t på framställning af stadsfullmäktige i Västervik rörande stadens hamnområde meddelat förändrade bestämmelser, afseende utvidgning af området.

Rörande *hamnkassornas inkomster och utgifter* å de mera betydande hamnplatserna får Länsstyrelsen hänvisa till *tabell F*.

Tolagsersättningen till länets tre stapelstäder har under perioden uppgått till följande belopp:

	Kalmar. Kr.	Västervik. Kr.	Oskarshamn. Kr.
År 1901	62,141·96	4,433·42	3,838·42
> 1902	96,951·98	3,231·59	3,959·54
> 1903	93,066·99	4,669·85	4,170·17
> 1904	95,379·35	5,116·10	4,330·54
> 1905	83,104·41	6,174·70	2,860·95

Tab. F. *Hamnkassornas i Kalmar län inkomster och utgifter åren 1901—1905.*

	År 1901. Kr.	År 1902. Kr.	År 1903. Kr.	År 1904. Kr.	År 1905. Kr.
<i>Inkomster.</i>					
Kalmar	84,526·76	101,368·76	105,330·85	111,474·56	109,748·51
Västervik	22,221·70	23,279·78	25,317·11	29,589·90	31,190·09
Oskarshamn	49,956·09	58,155·55	63,726·03	66,599·86	64,966·70
Borgholm	7,889·95	8,316·48	9,963·11	9,657·82	13,096·83
Mönsterås	7,262·54	6,783·90	9,110·63	8,130·36	10,226·39
<i>Utgifter.</i>					
Kalmar	93,522·52	84,863·52	112,947·42	202,122·97	206,268·81
Västervik	19,712·92	21,477·17	19,185·45	25,520·20	27,398·22
Oskarshamn	73,345·38	67,563·57	57,072·59	68,972·70	74,482·62
Borgholm	5,994·30	5,898·27	3,717·24	6,350·41	31,115·82
Mönsterås	3,424·06	9,016·55	3,264·79	2,031·42	2,265·42

Genom laga kraftvunnet utslag af den 24 december 1897 förordnade Länsstyrelsen, att den del af Emån, som sträcker sig från gränsen mot Jönköpings län ned till Emsfors pappersbruk, skall vara *allmän flottled*, i sammanhang hvarmed Länsstyrelsen bestämde, att i utslaget föreskrifna arbeten och anstalter inom de olika flottledsdistrikten skulle vara till afsyning färdiga inom viss i utslaget angifven tid, hvilken utgick år 1900. På framställning af vederbörande har Länsstyrelsen genom särskilda utslag af den 3 april 1901 och den 31 december 1903 medgifvit anstånd med flottledsbyggnadernas iordningställande till utgången af år 1906.

Färjhållning förefinnes fortfarande dels vid Bjursund och Åsvik inom Norra Tjusts väghållningsdistrikt och dels i Kalmarsund mellan Refsudden och Stora Rör samt mellan Färjestaden och Kalmar. Vägstyrelsen i nyssnämnda distrikt, hvilket det numera tillkommer att uppehålla färjfarten vid Bjursund och Åsvik, har ingått med underdånig framställning att få af allmänheten upptaga afgifter enligt föreslagen taxa för begagnande af färjorna vid nyssnämnda platser. Denna framställning blef af Kungl. Maj:t ogillad den 17 november 1905. Till följd af den lifliga och regelbundna ångbåtsförbindelsen mellan Öland och fastlandet förekommer färjning vid Refsudden ytterst sällan, och vid Färjestaden lär färjning numera icke ifrågasättas.

Med afseende å *lots- och fyrväsendet* är att förmåla, det länet, som intill utgången af år 1904 varit uppdeladt på Kalmar lotsfördelning och Norrköpings lotsfördelning, från och med år 1905 i dess helhet tillhör Östra lotsdistriktet. För belysning af södra inloppet till Oskarshamn flyttades år 1902 Grimskallens fyr till fastlandet och ny öfverensfyr till denna uppfördes. Samma år borttogos de vid Bergkvara befintliga inseglingsslykorna. Utanför Mönsterås på Öknö uppfördes år 1903 två öfverensfyror med fast, grönt sken, och för belysning af inseglingen till Mönsterås utlades 7 lysbojar. År 1904 ombyggdes Dämmans fyr samt försågs med tredje ordningens linsapparat med luxlampa och klippapparat. Samma år ombyggdes Skäggens fyr samt försågs med tredje ordningens linsapparat och luxlampa. Borgholms fyr blef förändrad från en fyr med till en fyr utan ständig bevakning. År 1905 tillkom en ny lotsplats vid Grankullaviken å norra Öland. Vid Ispeuddes fyrplats inrättades samma år luxljus, och Kalmarsunds djupränna belystes medels 12 stycken bojar, däraf 2 för inseglingen till Kalmar hamn.

C) Post-, telegraf- och telefoninrättningar. Vid periodens början funnos inom länet 156 *postanstalter*, däraf 10 postkontor och 146 poststationer. Under åren 1901—1905 hafva tillkommit 1 postkontor i Nybro och 7 nya poststationer, hvadan antalet postanstalter vid utgången af år 1905 uppgick till 164, utgörande en postanstalt på 1,383 af länets invånare. De 11 postkontoren voro belägna i Kalmar, Oskarshamn, Västervik, Vimmerby, Borgholm, Mönsterås, Gamleby, Målilla, Högsby, Stora Rör och Nybro.

Enligt Generalpoststyrelsens årsberättelser uppingo de inom länet till postbefordran aflämnade försändelsernas antal och medeltalet försändelser på hvarje invånare till:

	Antal.	Medeltal per invånare.
År 1901	6,185,586	27
» 1902	7,290,731	32
» 1903	7,848,817	35
» 1904	8,302,500	37
» 1905	8,540,739	38

Då berörda medeltal år 1896 utgjorde 17, har alltså postfrekvensen inom länet sedan nyssnämnda år mer än fördubblats.

Med afseende å statens *telegraf- och telefonväsende* tillhör länet i fråga om trafikförhållandena Södra telegrafinspektionsdistriktet med hufvudstation i Malmö, men beträffande linjer och ledningar är länet deladt sålunda, att länets norra landstingsområde tillhör Östra linjedistriktet med Norrköping till hufvudort, d. v. s. plats för distriktsbyrån och bostad för distriktsingenjören, samt södra landstingsområdet Södra linjedistriktet med Malmö som hufvudort.

Telegrafstationerna voro vid periodens slut 9, däraf 4 af andra klassen med hel dagstjänst i Kalmar, Oskarshamn, Västervik och Hultsfred, samt 5 af tredje klassen med in-skränkt dagstjänst, nämligen i Bergkvara, Mörbylånga, Möns-terås, Gamleby och Borgholm, vid hvilken sistnämnda station under sommartiden hel dagstjänst ägde rum. Telegraf fanns därjämte anordnad vid järnvägsstationerna inom länet.

Antalet af de vid statstelegrafstationerna i Kalmar, Oskarshamn, Västervik och Hultsfred behandlade telegram var åren 1901 och 1905 följande:

	År 1901.		År 1905.	
	Afsända.	Ankomna.	Afsända.	Ankomna.
Kalmar	21,816	22,694	22,782	22,735
Oskarshamn	10,903	11,901	11,201	12,548
Västervik	8,852	8,586	9,164	8,614
Hultsfred	2,437	2,402	3,169	2,677

Telefonväsendet inom länet har under förevarande period ytterligare utvecklats. Af de vid periodens början inom länet befintliga fem enskilda telefonföreningar återstodo vid 1905 års slut fyra, nämligen Smedby, Trekantens, Ljungby och Förlösa. Å skilda delar inom länet hafva flere nya dubbel-trådiga förbindelseledningar anlagts. Bland dessa må särskildt nämnas: Hultsfred—Oskarshamn 66·6 km., Hultsfred—Virserum 31·8 km., Kalmar—Mörbylånga 67·7 km., Kalmar—Nybro 31·5 km., Kalmar—Torsås 39·5 km., Mörbylånga—Grönhögen 33·5 km., Mörbylånga—Färjestaden 23·0 km. samt Oskarshamn—Kalmar 89·0 km.

D) **Sjöfart och handel.** Enligt den af Kommerskollegium offentliggjorda statistik utgjordes länets *handelsflotta* vid periodens ingång af 328 fartyg, däraf 307 segelfartyg och 21 ångare, med en dräktighet af tillhoppa 44,463 ton, och vid periodens slut af 254 segelfartyg om 31,686 tons dräktighet och 33 ångfartyg om 11,381 ton, eller tillhoppa 287 fartyg med en dräktighet af 43,067 ton. Fördelningen af dessa fartyg på länets städer, köpingar och landsbygd var följande:

	Segelfartyg.		Ångfartyg.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
Kalmar	27	4,441	9	2,920
Oskarshamn	48	7,811	11	7,094
Västervik	16	1,369	4	597
Borgholm	1	30	—	—
Köpingarna	42	5,462	3	218
Landsbygden	120	12,573	6	552
Summa	254	31,686	33	11,381

Dessa siffror angifva en minskning under perioden af 53 segelfartyg och en ökning af 12 ångfartyg. Under perioden hafva 39 segelfartyg förolyckats, 45 segelfartyg kondemnerats samt 100 segel- och 7 ångfartyg försållts, under det att 20 segel- och 3 ångfartyg blifvit nybyggda, 23 segel- och 7 ångfartyg inköpts från utrikes ort samt 88 segel- och 9 ångfartyg inköpts från inrikes ort.

I inrikes sjöfart hafva under år 1905 till länets hamnar ankommit 3,603 segelfartyg och 7,949 ångfartyg, för hvilka hamnafgifterna sammanlagdt uppgingo till 77,290 kr. 58 öre.

Antalet *in- och utklarade* fartyg med eller utan barlast vid länets tre särskilda tullkammardistrikt har för år 1905 utgjort:

	Inkommande fartyg.		Utgående fartyg.	
	Med last.	I barlast.	Med last.	I barlast.
Kalmar tullkammardistrikt . .	395	388	514	42
Oskarshamns »	106	243	615	17
Västerviks »	90	33	289	8
Summa	591	664	1,418	67

Den debiterade *tulluppbörden* vid länets tullkammare med underlydande stationer uppgick till följande belopp:

År.	Kalmar.		Oskarshamn.		Västervik.	
	Tullmedel. Kr.	Fyr- och båkmedel. Kr.	Tullmedel. Kr.	Fyr- och båkmedel. Kr.	Tullmedel. Kr.	Fyr- och båkmedel. Kr.
1901	1,355,567·60	28,411·24	152,354·17	17,315·55	88,836·26	12,857·36
1902	2,064,497·82	28,196·11	163,424·54	17,479·55	66,300·29	13,479·36
1903	1,975,278·04	27,210·71	161,349·52	17,816·87	93,742·48	9,647·74
1904	2,020,172·55	23,239·94	173,593·08	20,925·40	103,861·86	8,851·13
1905	1,781,374·08	22,691·03	160,011·60	17,481·14	126,477·88	9,374·08

Antalet af de vid sjömanshusen inom länet inskrifne *sjömän*, hvilka år 1905 varit använde i sjöfart med svenska fartyg, utgjorde 2,266, däraf 339 fartygsbefälhafvare och 1,927 sjöfolk. Af dessa sjömän voro 66 befälhafvare och 96 sjöfolk använde i inrikes sjöfart samt 273 fartygsbefälhafvare och 1,831 sjöfolk påmönstrade i utrikes sjöfart. Å främmande fartyg voro år 1905 genom sjömanshusen förhyrde 10 fartygsbefälhafvare och 47 sjöfolk.

Utöfver hvad förut i denna berättelse nämnts om länets import och export af varor får Länsstyrelsen åberopa Kommerskollegii årliga berättelser rörande rikets handel.

Handlandenas antal inom länet uppgick år 1905 till 1,586 med en för rörelsen uppskattad inkomst af 1,839,876 kr., mot 1,448 år 1900 med en uppskattad inkomst af 1,695,427 kr. Att antalet handlande ökats såväl i städerna och köpingarna som å landsbygden, utvisas af följande öfversikt:

		År 1900.	År 1905.
Städerna:	Antal handlande	739	797
	Deras inkomst i kr.	1,049,407	1,132,262
Köpingarna:	Antal handlande	93	98
	Deras inkomst i kr.	202,504	204,998
Landsbygden:	Antal handlande	616	691
	Deras inkomst i kr.	443,516	502,616

Beträffande *gårdshandel* inom länet meddelas, att antalet af Länsstyrelsen för idkande af sådan handel utfärdade tillståndsbevis utgjort:

	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
Gårdshandel med:					
Manufaktur och korta varor	18	10	9	12	8
Glasvaror och lerkärl	2	2	1	3	1
Diverse andra varor	7	7	5	6	7
Summa	27	19	15	21	16

Antalet *utländska handelsresande*, hvilka under perioden inom länet erlagt föreskrifven bevilling, utgjorde 80, och bevillningsbeloppet uppgick till 8,500 kr.

Föreningar för ekonomisk verksamhet hafva under perioden registrerats till ett antal af 27, däraf 10 med begränsad personlig ansvarighet och 17 utan personlig ansvarighet. Hela antalet dylika föreningar utgjorde vid 1905 års utgång 50,

af hvilka 19 med begränsad och 31 utan personlig ansvarighet. Beträffande ändamålet, utgjorde af dessa föreningar: 16 mejeriföreningar, 14 byggnadsföreningar, 4 tröskverksföreningar, 3 handelsföreningar, 2 landtmannaföreningar, 2 hästafvelsföreningar, 1 tryckeriförening, 3 konsumtionsföreningar, 2 kooperativa föreningar, 1 brunnsförening, 1 torfströförening och 1 fiskeriförening.

Under åren 1901—1905 hafva uti länets *handelsregister* intagits följande firmaanmälningar samt anmälningar om upphörda näringar:

År.	Firmaanmälningar.						Anmälan om upphörda näringar.			
	För städerna.			För landsbygden.			Totalsumma.	I städerna.	Å landsbygden.	Summa.
	Enskilde.	Bo-lag.	Summa.	Enskilde.	Bo-lag.	Summa.				
1901	84	10	94	85	8	93	187	53	31	84
1902	96	8	104	97	5	102	206	33	21	54
1903	85	11	96	118	4	122	218	22	24	46
1904	95	7	102	131	3	134	236	30	48	78
1905	95	8	103	111	6	117	220	28	42	70
1901—1905	455	44	499	542	26	568	1,067	166	166	332
1896—1900	422	40	462	545	30	575	1,037	89	72	161

I fråga om *marknaderna* inom länet meddelas följande. Kommerskollegium har genom utslag den 17 december 1902 förordnat, att de marknader, som varit medgifna att årligen vår och höst hållas i Vimmerby, skulle från och med år 1903 upphöra. Samma myndighet har genom utslag den 1 juli 1904 föreskrifvit, att den marknad, som dittills årligen hållits uti september månad i Södra Vi, skulle upphöra med nyssnämnda år. Däremot har på framställning af Kalmar läns södra hus-

Tab. G.

Brännvinsförsäljningen i Kalmar län åren 1900—1905.

	År 1900—01.			År 1901—02.			År 1902—03.			År 1903—04.			År 1904—05.							
	Minthandelsställen.	Utskänkningsställen.		Minthandelsställen.	Utskänkningsställen.		Minthandelsställen.	Utskänkningsställen.		Minthandelsställen.	Utskänkningsställen.		Minthandelsställen.	Utskänkningsställen.						
		Ständiga.	Tillfälliga.		Kr.	Ständiga.		Tillfälliga.	Kr.		Ständiga.	Tillfälliga.		Kr.	Ständiga.	Tillfälliga.	Kr.			
Kalmar	4	6	—	171,530.80	4	6	—	167,829.65	4	7	—	197,147.67	4	7	1	166,460.85	4	7	1	145,199.56
Västervik	1	3	3	39,883.50	1	3	3	38,883.75	1	3	3	45,741.25	1	3	2	37,085.50	1	3	3	44,116.50
Vimmerby	1	2	—	33,515.00	1	2	1	28,540.00	1	2	—	29,592.00	1	2	—	33,075.00	1	2	—	34,130.00
Oskarshamn	1	5	1	93,158.92	1	5	1	82,268.02	1	5	1	77,871.04	1	5	2	81,549.02	1	5	3	78,878.75
Borgholm	1	1	1	20,049.64	1	1	1	17,656.27	1	1	1	21,229.67	1	1	1	21,191.07	1	1	1	20,430.66
Mönsterås köping	1	1	1	29,250.00	1	1	1	25,550.00	1	1	1	27,055.00	1	1	1	24,012.50	1	1	1	27,050.00
Nybro	1	—	—	41,352.40	1	—	—	36,092.18	1	—	—	34,852.06	1	—	—	36,623.96	1	—	—	34,354.13
Mörbylånga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	15,559.96	1	—	—	15,433.86
Så för städer o. köpingar	10	18	6	428,739.76	10	18	7	396,819.87	10	19	6	433,488.69	11	19	7	415,557.86	11	19	9	399,593.46
Landsbygden	1	—	—	1,950.00	1	—	—	1,865.70	1	1	1	1,865.70	1	1	1	1,865.70	1	1	3	1,733.79
Summa för länet	11	18	6	430,689.76	11	18	7	398,685.57	11	20	7	435,354.39	12	20	8	417,423.56	12	20	12	401,327.25

09181. K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1901—1905. Kalmar län.

hållningssällskap Kommerskollegium genom utslag den 15 mars 1904 medgifvit, att två marknader för handel med hästar finge årligen hållas i Kalmar, den ena en dag i förra hälften af april och den andra i förra hälften af september. Under perioden hafva åtskilliga nya s. k. kreatursmöten och torgdagar för försäljning af levande kreatur och landtmannaprodukter samt i vissa fall jämväl alster af ortens hemslöjd inrättats, och ordningsföreskrifter för dessa hafva blifvit af Länsstyrelsen fastställda.

Rörande *brännvinshandeln* inom länet och beloppet af de under perioden därför erlagda försäljningsavgifter jämte uppkomna vinstmedel återopas *tabell G* (sid. 25). Afgifterna och vinstmedlen hafva disponerats på följande sätt:

	År 1900—01.	År 1901—02.	År 1902—03.	År 1903—04.	År 1904—05.
Kalmar	85,760·65	83,910·33	98,568·89	83,225·18	72,594·52
Oskarshamn	46,576·59	41,131·12	38,932·63	40,771·60	39,436·06
Västervik	19,939·08	19,439·24	22,867·94	18,540·39	22,055·57
Vimmerby	16,756·16	14,268·66	14,794·66	16,536·16	17,063·66
Borgholm	10,023·79	8,827·11	10,613·81	10,594·51	10,214·30
Mönsterås	14,623·95	12,773·95	13,526·45	12,005·85	13,524·10
Nybro	20,675·75	18,045·64	17,425·58	18,311·53	17,176·61
Mörbylånga	—	—	—	7,779·98	7,716·93
Landskommunerna	1,365·00	1,865·57	1,863·17	1,304·22	1,211·87
Landstingen	86,132·39	79,358·42	86,691·98	83,478·49	80,258·93
Hush.-sällskapen	43,066·18	39,679·20	43,345·99	41,739·25	40,129·49
Statskontoret	85,742·39	79,358·42	86,691·99	83,105·86	79,912·69
Uppbördsprovision	27·83	27·91	31·30	31·04	32·52
Summa kr.	430,689·76	398,685·57	435,354·39	417,423·56	401,327·25

5. Kameralförhållanden.

Taxeringsvärdet å all fast egendom utgjorde sammanlagdt:

År 1900:	Jordbruksfastighet. Kr.	Annan fastighet. Kr.	Summa. Kr.
Bevillningspliktig	115,189,900	35,857,000	151,046,900
Bevillningsfri	5,351,300	9,006,700	14,358,000
Summa	120,541,200	44,863,700	165,404,900
År 1905:	Jordbruksfastighet. Kr.	Annan fastighet. Kr.	Summa. Kr.
Bevillningspliktig	122,409,900	54,956,100	177,366,000
Bevillningsfri	5,888,100	11,124,600	17,012,700
Summa	128,298,000	66,080,700	194,378,700

Taxeringsvärdet har sålunda under perioden förhöjts för särskilda slag af fastigheter med följande belopp:

Bevillningspliktig jordbruksfastighet	7,220,000 kr.
Bevillningsfri » statens	536,800 »
Bevillningspliktig annan fastighet	19,099,100 »
Bevillningsfri » » statens	356,400 »
Bevillningsfri fastighet, menigheters	1,761,500 »
Summa ökning	28,973,800 kr.

Antalet af de för statsverkets räkning *utarrenderade domäner* utgjorde vid 1905 års slut 101 med ett *taxeringsvärde* af 3,455,100 kr. Arrendeavgiften för dessa domäner uppgick enligt samma års kronoräkenskaper till 117,080 kr. 36 öre eller i medeltal 3·391 % af *taxeringsvärdet*. Å arrendeavgiften hafva afkortats sammanlagdt 22,054 kr. 47 öre såsom ersättning för af arrendatorerna verkställda ny- eller ombyggnader.

Ingen förmedling af *hemman* har under perioden förekommit. Skatteomföringsresolutioner hafva utfärdats å tillhopa $\frac{3}{64}$ mantal för 2 åbor och å en del af en kronolägenhet för 1 åbo. Till statsverket hafva indragits ett landsstatsboställe om $\frac{3}{4}$ mantal och ett kronohemman om $\frac{3}{16}$ mantal, till hvilket åborätten blifvit förverkad. För statsverkets räkning hafva försållts dels 2 kronohemman om tillhopa $\frac{17}{48}$ mantal och 2 i jordeboken upptagna lägenheter för tillhopa 7,580 kr., dels och 6 lägenheter med innehafvarne tillhöriga byggnader mot en köpesumma af 3,909 kr. 28 öre. Därjämte har från 2 domäner för särskilda ändamål upplåtits

mark, för hvilken köpeskillingen uppgått till 27,330 kr. 80 öre.

Under perioden hafva för pröfning och fastställelse till Länsstyrelsen ingifvits 1,699 afhandlingar om *jordafstöndringar*, nämligen under de särskilda åren respektive 240, 322, 310, 320 och 507. Sökt fastställelse har meddelats i 1,428 fall.

På grund af lagen den 2 december 1892 angående afskrifning af de å viss jord hvilande *grundskatter* och hvad därmed äger sammanhang har i jordebok och räkenskaper afskrifning å kronan behållen grundskatt skett år 1902 med 23,020 kr. 64 öre och år 1904 med 22,730 kr. 54 öre. Den kronan behållna grundskatten, som vid periodens början utgjorde 46,681 kr. 21 öre, har nedgått till 686 kr. 36 öre vid dess slut. Den anordnade delen af grundskatten, som vid periodens början uppgick till 413 kr. 64 öre, har icke undergått någon förändring.

I enlighet med lagen angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 2 december 1892 har till vederbörande utgått *lindring i eller ersättning för rustnings- och roteringsbesvären* med följande belopp:

	Kontant vid uppbörds- stämorna.	Genom afkort- ning å vakans- avgifter.	Summa.
År 1901	kr. 81,455·20	103,667·40	185,122·60
» 1902	» 88,613·91	119,722·84	208,336·75
» 1903	» 77,809·97	130,526·78	208,336·75
» 1904	» 81,203·33	—	81,203·33
» 1905	» 72,752·50	—	72,752·50

Under perioden har allenast en *skattefrälseränta* blifvit till statsverket inlöst. Köpeskillingen för densamma har utgjort 3,398 kr. 72 öre. Till ägare af skattefrälsehemman har jämlikt kungl. kungörelserna den 3 februari 1888 och den 2 december 1892 af statsmedel utbetalts ersättning för af dem erlagda räntor med 250 kr. för år 1901, 239 kr. 98 öre för år 1902, 269 kr. 75 öre för år 1903, 271 kr. 67 öre för år 1904 och 2,117 kr. 15 öre för år 1905. Sistnämnda höga utgiftsbelopp beror därpå, att år 1905 till en hemmansägare utbetalts ersättning för tio år på en gång.

Beträffande *hemman* och *lägenheter* samt *stadsjordar* m. m., egendomar af *fideikommissnatur* samt egendomar tillhörande *inhemska aktiebolag* eller *främmande makters undersåtar* hänvisas till de däröfver enligt stadgade formulär upprättade, vid denna berättelse fogade **tabeller 3, 4, 5 och 6**, af hvilka framgår, bland annat, att år 1905 funnos inom länet fideikommiss med ett taxeringsvärde af 949,100 kr. å jordbruksfastighet, 22,200 kr. å annan fastighet och 5,500 kr. å frälseränta, hvilka siffror år 1900 motsvarades af respektive 940,700 kr., 67,400 kr. och 5,400 kr.; att taxeringsvärdet å fastigheter, hvilka innehafvas af inhemska aktiebolag, år 1905 utgjorde 4,274,400 kr. för jordbruksfastighet och 10,786,300 kr. för annan fastighet, emot 3,844,600 kr. och 5,103,800 kr. år 1900; samt att taxeringsvärdet å jordbruks- och andra fastigheter, tillhörande främmande makters undersåtar, år 1905 uppgått till 488,100 kr., emot 172,300 kr. år 1900.

Summan af all till *bevillning uppskattad inkomst* uppgick för hela länet år 1905 till 18,439,463 kr. och den beskattningsbara delen däraf till 13,625,206 kr., emot respektive 13,755,917 kr. och 10,221,568 kr. år 1900. Höjningen utgör alltså respektive 4,683,546 kr. och 3,403,638 kr.

Den debiterade *inkomstskatten* för länet har utgjort:

	Landsbygden.	Städerna.	Summa.
År 1903	kr. 54,483	100,461	154,944
» 1904	» 61,292	128,699	189,991
» 1905	» 94,319	110,084	204,403

Vid *allmänna skiftesverket* i länet hafva varit anställda: under hvart och ett af åren 1901—1903 ett antal af 9 landtmätare och 2 medhjälpare, år 1904 9 landtmätare och 6 medhjälpare samt år 1905 8 landtmätare och 4 medhjälpare.

Under perioden hafva afslutats:

År 1901	3 laga skiften, omfattande 2'000 mantal
» 1902	4 » » » 3'875 »
» 1903	5 » » » 5'000 »
» 1904	2 » » » 1'562 »
» 1905	9 » » » 6'251 »
Summa 23 laga skiften	18'688 mantal

Vid dessa laga skiften hafva sammanlagdt blifvit dels uppmätta och dels delade följande antal hektar af nedannämnda ägoslag:

	Åker.	Äng.	Odlingsmark.	Afrösningsjord.	Impediment.	Summa hektar.
Uppmätta	834	636	80	5,944	454	7,948
Delade	793	633	80	5,840	451	7,797

Antalet skiften, som kvarboende eller utflyttande delägare vid ofvanberörda 23 laga skiften bekommit, har varit följande:

	1 skifte.	2 skiften.	3 skiften.	4 skiften.	Delägare.
Kvarboende delägare	34	35	30	3	102
Utflyttande »	12	15	16	—	43

Kostnaderna för ifrågavarande 23 laga skiften utgjorde:

	Till förrättningsmännen.	I öfrigt.	Summa.
År 1901	kr. 2,267.75	666.50	2,934.25
» 1902	» 7,025.83	3,422.73	10,448.56
» 1903	» 10,677.00	10,187.00	20,864.00
» 1904	» 6,102.00	2,959.00	9,061.00
» 1905	» 22,455.00	19,934.00	42,389.00
Summa kr.	48,527.58	37,169.23	85,696.81

Förutom ofvannämnda 23 laga skiftesförrättningar hafva under perioden afslutats 356 andra förrättningar, omfattande 12'646 mantal, genom hvilka förrättningar blifvit uppmätta och delade:

	Åker.	Äng.	Odlingsmark.	Afrösningsjord.	Impediment.	Summa hektar.
Uppmätta	1,712	600	88	3,245	288	5,933
Delade	602	529	97	1,768	213	3,209

Härförutom äro genom 86 ägostyckningar, omfattande 19'701 mantal, hvarå specifikation af de särskilda ägoslagen ej förefinnes, uppmätta 146 och delade 6,562 hektar; i följd hvaraf summan af andra förrättningar än laga skiften för perioden utgör 6,079 uppmätta och 9,771 delade hektar, med ett sammanlagdt mantal af 32'347.

Af längder hafva 1,010,130 meter blifvit uppmätta och 850,401 meter delade, hvaraf vägdelningar omfatta 845,382 meter och andra längddelningar 5,019 meter.

Enligt Landtmäteristyrelsens den 9 juni 1906 afgifna underdåniga ämbetsberättelse om landtmäteriet i riket hafva arfvodena för Kalmar läns 9 landtmätare, inberäknade arfvodena till deras i medeltal årligen använde sammanlagdt 3 medhjälpare, utgjort för:

	Laga skiften.	Andra förrättningar.	Summa.
År 1901	kr. 2,687	18,188	20,875
» 1902	» 6,306	12,404	18,710
» 1903	» 6,194	6,608	12,802
» 1904	» 16,027	23,199	39,226
» 1905	» 20,238	23,567	43,805
Summa kr.	51,452	83,966	135,418
Medeltal »	10,290.40	16,793.20	27,083.60

Till kännedom rörande hvad som beträffande laga skiften hittills åtgjorts inom länet och hvad som synes återstå att ännu göra, meddelas vidare: att länets hemmantal utgör 3,398; att vid periodens slut enskifte eller laga skifte eller ock stor-skifte, som troligen icke kommer att rubbas, öfvergått 2,162 mantal på alla ägora, 61 mantal på endast inägora och 39 mantal på endast utägora; att föremål för laga skifte därvid utgjorde 48 mantal på alla ägora; att de mantal, som troligen komma att undergå laga skifte, utgöras: på alla ägora af 348, på endast inägora af 1 och på endast utägora af 21; samt att 810 mantal på alla ägora och 1 mantal på endast utägora troligen icke komma att undergå laga skifte.

Om man jämför det förhållande, att i länet ännu återstå att laga skifta 348 mantal på alla ägora, med förhållandena i rikets öfriga län, så befinnes, att, enligt Landtmäteristyrelsens ofvan berörda underdåniga ämbetsberättelse

för år 1905, endast Stockholms län och Kopparbergs län hafva större antal oskiftade mantal. Jämföras Kalmar läns oskiftade 348 mantal med de tvenne öfriga småländska länen, så visar det sig, att de oskiftade mantalen å alla ägor utgöra: i Kronobergs län 179 och i Jönköpings län 166. Detta för Kalmar län mindre fördelaktiga förhållande torde vara beroende därpå, att de oskiftade hemmanen i allmänhet äro mycket tätt bebyggda, hvarigenom utflyttningskostnaderna blifvit mycket betungande samt för skiftesdelägarne afskräckande. Genom kungl. förordningen den 8 juni 1906 angående understöd af allmänna medel till utflyttningar i följd af laga skiften, hvarigenom utflyttningsunderstödet blifvit högst väsentligt förhöjdt och bestämdt att utgå med hälften af utflyttningskostnaden, är dock att hoppas, att skiftesverket inom länet kommer att fortskyndas.

Beträffande *kommunernas finanser* meddelas i *tabell H* uppgifter, hämtade ur den officiella statistiken för år 1905.

Tab. H. Kommunernas i Kalmar län finanser år 1905.

	Landskommuner. Kr.	Stads- o. köpings- kommuner. Kr.	Länet. Kr.
<i>Inkomster.</i>			
Hyror, arrenden, räntor o. d.	87,737	193,855	281,592
Kommunalutskylder	1,170,851	503,767	1,674,618
Statabidrag	262,537	43,403	305,940
Brännvinsförsäljningsmedel	57,741	200,782	258,523
Hamnafgifter	—	234,593	234,593
Tolagsersättning	—	93,864	93,864
Gas-, elektricitets- och vattenledningsafgifter	—	79,348	79,348
Öfriga inkomster	103,747	144,358	248,105
Summa	1,682,613	1,493,970	3,176,583
<i>Utgifter.</i>			
Kyrkliga ändamål	390,448	159,986	550,434
Folkskola	690,108	145,421	835,529
Fattigvård	648,275	140,916	789,191
Sundhetsvård	35,159	44,208	79,367
Läroverk o. d.	—	51,752	51,752
Allmänna byggnader, kommunikationsanstalter o. d.	130,531	926,129	1,056,660
Öfriga utgifter	98,298	366,563	464,861
Summa	1,992,819	1,834,975	3,827,794
<i>Tillgångar.</i>			
Fastigheter och inventarier	3,163,022	4,777,012	7,940,034
Fordringar, värdepapper och kontant	1,475,550	3,894,443	5,369,993
Summa	4,638,572	8,671,455	13,310,027
Hvaraf för kyrklig kommun	2,364,569	670,683	3,035,252
» » borgerlig »	2,274,003	8,000,772	10,274,775
<i>Skulder.</i>			
För kyrklig kommun	541,073	119,701	660,774
» borgerlig »	1,507,233	4,782,953	6,290,186
Summa	2,048,306	4,902,654	6,950,960

Uti *tabell I* redogöres för de på längre afbetalningstid än två år ställda lån, till hvilkas upptagande kommuner inom länet under perioden undfått Kungl. Maj:ts nådiga tillstånd. Rörande kommunernas finansiella förhållanden i öfrigt tillåter sig Länsstyrelsen hänvisa till de årliga berättelser härom, som utarbetas och offentliggöres af Statistiska Centralbyrån.

Vidkommande slutligen länets båda *landstings finanser* återopas uppgifterna för år 1905 i *tabell K* (sid. 29).

Tab. I. Kommunala lån med längre afbetalningstid än två år, upptagna i Kalmar län jämlikt nådiga bref åren 1901—1905.

Kungl. bref.	Kommunernas namn.	Lånebelopp. Kr.	Amorteringstid.	Lånets ändamål.
1901 ²² / ₃	Oskarshamns stad	500,000	40 år	Betäckande af skuld, till elektricitetsverk, folkskolebyggnad, gaturegleringar, hamnarbeten och aktieteckning i järnväg.
1901 ³ / ₆	Hvena	12,000	20 »	Utvidgning af församlingens kyrkogård.
1901 ⁷ / ₆	Gärdslösa	20,000	30 »	Inköp och anordnande af fattiggård.
1901 ² / ₈	Västra Ed	6,000	10 »	Skolhusbyggnad.
1901 ⁹ / ₈	Högarum	13,000	40 »	Inköp och anordnande af fattiggård.
1902 ¹¹ / ₄	Bäckebo	40,000	40 »	Aktieteckning i järnväg.
1902 ²⁰ / ₅	Mönsterås köping	70,000	4 »	D:o.
1902 ²³ / ₅	Ljungby	10,000	20 »	Kyrkoreparation.
1902 ¹⁰ / ₇	Madesjö skoldistrikt	20,000	12 »	Skolhusbyggnader.
1902 ¹ / ₈	Ukna	5,000	15 »	Kyrkorestaurering.
»	Föra	4,000	8 »	Skolhusbyggnad.
1902 ¹⁵ / ₈	Mönsterås	22,500	20 »	Aktieteckning i järnväg.
1903 ⁸ / ₂	Kräksmåla	40,000	40 »	D:o.
1903 ²⁷ / ₂	Fågelfors	5,000	10 »	Skolhusbyggnad m. m.
1903 ⁵ / ₆	Förlösa	5,000	10 »	Kyrkorestaurering.
1903 ²³ / ₁₀	Södra Möckleby	27,000	30 »	Inköp af fattiggård med inventarier.
1903 ³⁰ / ₁₀	Hannäs	7,000	15 »	Inköp af fattighus.
»	Tryserum	15,000	10 »	Aktieteckning i järnväg.
1904 ⁸ / ₄	Högby	19,000	40 »	Aktieteckning i järnväg för 15,000 kr. och för skolhusbyggnad 4,000 kr.
1905 ⁵ / ₂	Böda	10,000	30 »	Aktieteckning i järnväg.
»	Alböke	5,000	15 »	D:o.
1905 ¹³ / ₄	Fliseryd	50,000	40 »	Skolhusbyggnad m. m.
1905 ²⁶ / ₄	Källa	5,000	30 »	Aktieteckning i järnväg.
»	Löt	5,000	20 »	D:o.
1905 ¹³ / ₅	Vimmerby landskommun	20,000	40 »	Skolhusbyggnader.
1905 ¹⁹ / ₅	D:o.	53,000	40 »	Aktieteckning i järnväg och inköp af fattiggård.
1905 ²⁵ / ₅	Repplinge	3,500	7 »	Reparation af kyrkan.
1905 ⁶ / ₁₀	Nybro köping	70,000	20 »	Inköp af hemmanet Göljemåla och ombyggnad af hotell.
»	Söderåkra	90,000	40 »	Inköp af fattiggård och aktieteckning i järnväg.
1905 ²⁰ / ₁₀	Fliseryd	8,000	16 »	Uppförande af torn å kyrkan.
1905 ²⁷ / ₁₀	Bäckebo	4,000	8 »	Skolhusbyggnad.

Landstingsskatt har uttaxerats per bevillningskrona inom Norra landstingsområdet, med undantag af den från Ydre härad af Östergötlands län till Sevede härad öfverflyttade så kallade Rumskulla skate, med 48 öre år 1901, med 56 öre åren 1902 och 1903, med 58 öre år 1904 och med 60 öre år 1905. Inom Rumskulla skate har skatten utgått

med hälften af nyss angifna belopp för åren 1901—1903, med 27 öre år 1904 och med 31 öre år 1905. Inom Södra landstingsområdet har landstingsskatt utgått med 20 öre år 1901, med 10 öre åren 1902 och 1903 samt 30 öre åren 1904 och 1905, allt per bevillningskrona.

6. Politi.

A) **Undervisningsväsendet.** *Allmänna läroverk* för gossar hafva under denna likasom under närmast föregående period funnits i Kalmar, Västervik, Oskarshamn och Vimmerby.

Högre allmänna läroverket i Kalmar är fullständigt å både klassiska och reala linjen. Lärareantalet under läsåret 1904—05 utgjorde 26, nämligen: 1 rektor, 7 lektorer, 14 adjunkter, 1 extra lärare och 3 öfningslärare. Lärjungarnes antal under vårterminen år 1905 uppgick till 419, mot 341 vårterminen 1900. Då den nuvarande läroverksbyggnaden

visat sig otillräcklig med hänsyn till det växande elevantalet, hafva åt läroverket upplåtits och anordnats åtskilliga rum i den så kallade Nelssonska gården vid Stortorget, hvilken för ändamålet inköpts af staden. At läroverksungdomen har staden upplåtit och iordningställt en idrottsplan vid Malmfjärden.

Vid högre läroverket i Västervik, som är fullständigt endast å den reala linjen, har undervisningen bestridts af 4 lektorer, af hvilka en tillika varit rektor, 7 adjunkter och 3 öfningslärare samt 1 extra lärare. Antalet lärjungar vid 1905 års vårtermin utgjorde 202.

Femklassiga läroverkets i Oskarshamn lärareantal utgjorde ofvannämnda läsår 9, däraf 1 rektor, 5 adjunkter och 3 öfningslärare, samt lärjungeantalet vårterminen samma år 107, mot 77 vårterminen 1900. Genom nådigt bref den 17 maj 1905 har förordnats, att läroverket skall utvidgas till af staten bekostad sexklassig realskola, hvilken reform skulle träda i kraft med läsåret 1906—07.

Treklassiga läroverket i Vimmerby hade under läsåret 1904—05 7 lärare, nämligen 1 rektor, 2 adjunkter, 3 öfningslärare och 1 extra lärare. På stadens bekostnad har under perioden vid detta läroverk undervisningen utsträckts till en fjärde och en femte realklass. På grund af Riksdagens beslut den 18 maj år 1904 med anledning af nådiga propositionen den 31 december 1903 har läroverket från och med höstterminen 1905 omändrats till sexklassig samskola. Samma år påbörjades uppförandet på stadens bekostnad af en större skolbyggnad för detta läroverk.

Af de i förra femårsberättelsen omförmälda *privata undervisningsanstalter för flickor* i Kalmar, Västervik, Oskarshamn och Vimmerby hafva anstalten i Vimmerby och det af Adelaide Sturk i Kalmar inrättade läroverk under perioden upphört med sin verksamhet, den förra anstalten i följd af inrättandet af samskola och den senare i sammanhang med förändring af den Nisbethska elementarskolan i Kalmar. Denna skola, som numera benämnes Elementarskolan för flickor i Kalmar, har af fröken Georgina Nisbetin öfverlämnats till en styrelse af 8 medlemmar, af hvilka 2 utses af eforus, 2 väljas af stadsfullmäktige i Kalmar och 2 af Kalmar läns södra landsting, hvilka båda korporationer lämna anslag till skolan, hvarjämte skolans inspektor och föreståndarinna äro medlemmar af styrelsen. Skolan har i årligt anslag erhållit: af staten 4,500 kr., af landstinget 1,500 kr. och af stadsfullmäktige 2,500 kr. Under perioden har Kalmar stad beslutit att åt skolan uppföra en ändamålsenlig och vacker skollokal, i hvilken tidens kraf på undervisningen komma att bland annat tillgodoses genom inre-

Tab. K. Landstingens i Kalmar län finanser år 1905.

	Norra landstinget. Kronor.	Södra landstinget. Kronor.
<i>Inkomster.</i>		
Räntor	1,125	2,837
Landstingsskatt	50,850	42,263
Sjukvårdsafgift	17,166	23,624
Brännvinsförsäljningsmedel	26,010	86,806
Legosängsavgifter	19,019	20,491
Öfriga inkomster	4,999	2,612
Summa inkomster	119,169	178,633
<i>Utgifter.</i>		
Hälsa- och sjukvård	65,057	151,971
Folkhögskolor	2,500	3,138
Öfriga undervisningsärenden	11,209	22,413
Jordbruk med binärningar	5,272	13,249
Kommunikationsanstalter	23,325	200
Förvaltningskostnader	5,106	5,159
Räntor	900	—
Öfriga utgifter	340	472
Summa utgifter	113,709	196,602
Lån, upptagna under året	20,000	14,429
Lån, betalda	20,494	4,240
<i>Tillgångar.</i>		
Fastigheter och inventarier	132,897	367,902
Fordringar, värdepapper, kontant	15,254	30,716
Summa tillgångar	148,151	398,618
Hvaraf: Landstingets egna	17,525	15,681
Länslasarettens	130,626	282,937
Skulder	20,000	12,559

dande af såväl skolkök som ritsal, bibliotek och laboratorium, hvarjämte en rymlig gårdsplan upplåtes, ordnas och planteras. Denna lokal, som är afsedd att omfatta, utom redan nämnda lokaler, 13 klassrum, samlingssal, gymnastiksal, expedition, lärarinnerum, förrådsrum och bostad för vaktmästare, skall af skolan förhyras för en årlig summa af 7,000 kr., så länge elevantalet understiger 250, för 7,500 kr., då det uppgår till 250, och för 8,500 kr., då det öfverstiger 300. Elevantalet var höstterminen 1905 196, fördeladt på 8 elementarklasser och 2 förberedande klasser: antalet lärarinnor och lärare 20.

Oskarshamns elementarläroverk för flickor är från och med läsåret 1904—05 utvidgadt till 8 elementarklasser. Från 1903 års början öfvertogs skolans ledning af en styrelse, i hvilken eforus, stadsfullmäktige i Oskarshamn och länets södra landsting insätta två ledamöter hvardera, hvarjämte skolans föreståndarinna är medlem af styrelsen. Då den lokal, som ursprungligen upplåtits för skolan i fastigheten n:r 3 och 4 i kvarteret Gripen, i följd af det växande elevantalet visade sig otillräcklig, läto stadsfullmäktige, sedan fastighetens ägare öfverlämnat densamma till staden med villkor, att den för framtiden skulle upplåtas till flickskola, år 1902 om- och tillbygga skollokalen för en kostnad af omkring 13,000 kr. Lokalen kom därefter att bestå af 10 lärosalar, 1 högtidssal, 1 lärarinnerum, 2 kapprum och 1 materialrum, jämte 2 rum och kök för städerska samt 3 förstugor. Antalet lärarinnor och lärare är 18; elevantalet utgjorde höstterminen 1905 i elementarklasserna 96 och i förberedande klasserna 55, hvaraf 27 gossar. Skolan åtnjuter i årligt anslag 3,400 kr. af staten, 1,200 kr. af länets södra landsting och 2,600 kr. af Oskarshamns stad.

Vid Västerviks högre flickskola, som i årligt anslag uppbär 2,700 kr. af staten, 500 kr. af länets norra landsting och 1,800 kr. af Västerviks stad, bestrides undervisningen af 10 lärarinnor och 4 lärare. Höstterminen 1905 uppgick elevantalet till 106. Läroverkshuset har under perioden undergått en grundlig reparation.

Vid den år 1899 upprättade samskolan i Mönsterås köping har elevantalet ökat och utgjorde 49 år 1905, mot 29 år 1900. Skolan är femklassig och undervisningen bedrivs af 3 lärare och 3 lärarinnor. Skolan erhåller årliga anslag sedan år 1902 med 300 kr. från Mönsterås socken och 500 kr. från Mönsterås köping samt från och med år 1903 med 1,200 kr. från staten och 400 kr. från länets södra landsting. År 1905 påbörjades uppförandet af en ny skolhusbyggnad.

I Nybro köping inrättades år 1903 en samskola, hvilken utvecklats därhän, att den höstterminen 1905 bestod af fem klasser, med 2 lärare och 1 lärarinna, samt hade 40 elever. Utgifterna för skolan bestridas af elevernas terminsavgifter, anslag af Nybro köping samt årsavgifter af medlemmarne i en för skolans grundande bildad förening.

Vid det i Kalmar förlagda statens *folkskolelärarinneseminarium* hafva varit såsom lärare anställde 1 rektor, 2 manliga och 2 kvinnliga adjunkter samt 4 lärarinnor i öfningsämnen. Elevantalet har under perioden växlat mellan 104 och 133. Antalet under perioden utexaminerade folkskolelärarinnor uppgick till 163, mot 130 under perioden

1896—1900. I den med seminariet förenade öfningskolan, hvilken varit indelad i tre afdelningar: småskola, egentlig folkskola och en högre afdelning af folkskolan, har undervisningen ombesörjts af 3 lärarinnor, och elevantalet har i medeltal utgjort 70.

Det i senaste femårsberättelsen omförmälda, af Södra landstinget år 1900 inrättade enklassiga seminarium för utbildande af lärarinnor vid småskolor och mindre folkskolor samt biträdande lärarinnor vid folkskolor har under förevarande period fortsatt sin verksamhet efter samma grunder som förut. Antalet under perioden utexaminerade småskolelärarinnor har uppgått till 67. Uti den med detta seminarium förenade öfningskola hafva under perioden 95 elever åtnjutit undervisning.

Äfven under förevarande period har Norra landstinget beviljat anslag till det i förra femårsberättelsen omförmälda småskolelärarinneseminariet i Eksjö. Landstinget beslöt år 1905 förlängning af lärokursen vid seminariet från ett till ett och ett halft år.

Med afseende å *folkskoleundervisningen* funnos år 1905 inom länets 109 skoldistrikt följande antal skolor:

	Fasta.	Flyttande.	Summa.
Folkskolor	203	55	258
Mindre folkskolor	66	11	77
Småskolor	164	67	231
Summa	433	133	566

Motsvarande summor år 1900 voro 355, 167 och 522. Af nyssnämnda 566 skolor voro 30 belägna i länets städer och de öfriga 536 å landsbygden.

Skolhusens antal uppgick år 1905 till 513, däraf 439 tillhörde distriktet och 74 voro förhyrda eller upplåtna utan afgift. Antalet skolträdgårdar utgjorde 106. Vid samtliga ifrågavarande skolor voro år 1905 anställda 228 lärare och 412 lärarinnor i läsåmnen, eller tillhoppa 640. Af den vid folkskolorna anställda lärarepersonalen voro 289 ordinarie, 4 extra ordinarie och 11 biträdande. Med anställning i mindre folkskolor funnos 2 lärare och 75 lärarinnor samt vid småskolor 9 lärare och 250 lärarinnor. Dessutom funnos 18 lärare och 40 lärarinnor, som meddelade undervisning endast i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet skolpliktiga barn (7—14 år), hvilket år 1900 utgjorde 38,021, uppgick år 1905 till 37,070, däraf 19,016 gossar och 18,054 flickor. Fördelade på städer och landsbygd, tillhörde 4,866 städerna och 32,204 landsbygden. Af de skolpliktiga barnen hade 32,939 åtnjutit undervisning, 4,031 ej erhållit sådan och beträffande 100 hade några uppgifter i berörda afseende ej kunnat anskaffas. Af de 4,031 barn, som ej under året åtnjutit undervisning, hade 355 lämnat skolan efter inhämtande af folkskolans minimikurs och 2,800 efter godkänd afgangspröfning, 150 till följd af sjukdom eller naturfel hindrats bevista skolan samt 726 af annan anledning varit i saknad af undervisning. Vid fördelning af de undervisade barnen på städerna och landsbygden samt med hänsyn till skolornas olika beskaffenhet, erhålles följande öfversikt:

	Landbygden. Antal barn.	Städerna. Antal barn.
Distriktens fasta folkskolor	13,824	2,297
Distriktens flyttande >	4,057	—
Distriktens fasta mindre >	2,142	—
Distriktens flyttande > >	387	—
Distriktens fasta småskolor	4,517	1,137
Distriktens flyttande >	2,407	—
Folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom eget distrikt	555	87
Seminariernas öfningskolor	—	99
Allmänna läroverk och fackskolor	184	360
Skolor för abnorma barn	34	5
Enskilda skolor	132	354
Undervisade i hemmen	404	7
Summa	28,598	4,346

Beträffande folkskoleväsendets ekonomi meddelas följande öfversikt för år 1905:

	Kr.
<i>Debet.</i>	
Tillgångar vid 1905 års början	214,303
Räntor m. m.	9,721
Bidrag af skoldistriktet	455,773
> > staten	296,854
> > landsting m. fl.	13,543
Öfriga inkomster	14,518
Skulder vid 1905 års slut	482,609
	1,487,321
<i>Kredit.</i>	
Skulder vid 1905 års början	397,104
Lärares och lärarinnors aflöning	562,772
Skollokaler och inventarier	199,079
Undervisningsmaterieell	9,615
Öfriga utgifter	102,847
Tillgångar vid 1905 års slut	215,904
	1,487,321

Beloppet af vid 1905 års slut befintliga donationer för folkskoleväsendet uppgick till 155,019 kr., däraf 129,024 kr. kommo på landsbygden och 25,995 kr. på städerna.

Tillsynen öfver folkskoleundervisningen inom länet utöfvas fortfarande af 5 folkskoleinspektörer.

Vid *institutet i Hjorted* för döfstumma har undervisningen fortgått med ett elevantal af högst 20 och lägst 14. Efter avslutad lärokurs hafva 16 elever utskrifvits. Institutets tillgångar utgjorde vid slutet af läsåret 1904—05 71,886.04 kr. Institutets styrelse ingick år 1905 till Norra landstinget med erbjudande att till landstinget öfverlåta sagda anstalt med därtill hörande jordområde, byggnader, inventarier och fonder för att, under förutsättning af Kungl. Maj:ts bifall därtill, användas till en asyl för obildbara sinnesslöa personer inom landstingsområdet. Landstinget tillsatte en kommitté för att till näst påföljande landsting inkomma med förslag i ärendet.

Norra Kalmar läns *folkhögskola* och den med densamma förenade landtmannaskolan i Gamleby har under perioden vunnit ganska liflig tillslutning. Elevantalet under periodens senaste läsår utgjorde 27, däraf 5 i landtmannaskolan, hvarjämte i den vid samma anstalt årligen anordnade sommarkurs för unga kvinnor 28 elever åtnjöto undervisning år 1905.

Förutom i de vanliga folkhögskoleämnena har vid denna senare kurs af särskild från fackskolan i Uppsala utexaminerad lärarinna meddelats undervisning i huslig ekonomi åt halfva antalet elever en vecka i sänder. Samtliga elever hafva sålunda fått genomgå en fullständig sex veckors skolkörskurs.

Rörande Södra Kalmar läns folkhögskola, med hvilken jämväl är förenad landtmannaskola, öfvermålades i förra femårsberättelsen, hurusom för skolans räkning å plats i närheten af Smedby järnvägsstation i Dörby socken år 1900 påbörjats uppförande af en tidsenlig skolhusbyggnad af tegel för en beräknad kostnad af 29,750 kr. Under år 1902 fullbordades byggnaden och invigdes på hösten samma år. Den nya skollägenheten benämnes Högalid. Elevantalet utgjorde läsåret 1904—05 44 i folkhögskolan och 18 i landtmannaskolan eller tillhopa 62. Med anslag af staten och Södra landstinget är från och med år 1903 inrättad kvinnlig folkhögskola å Högalid. Kurserna, som äro förlagda till sommarmånaderna, omfatta förutom de läroämnen, däri undervisning meddelas i den manliga folkhögskolan, mera praktiska ämnen, såsom matlagning, bakning, tvätt och strykning samt kvinnlig slöjd. Till kursen år 1905 voro antagna icke mindre än 48 elever.

I syfte att höja Ölands utveckling och därigenom förebygga den beklagansvärda emigrationen från denna af naturen ganska bördiga länsdel hafva under perioden åtgärder vidtagits till inrättande af en folkhögskola å ön. Vid Södra landstingets sammanträde år 1904 förekom frågan om anslag till en dylik skola. För närmare utredning uppskötts ärendet till följande års landsting, hvilket beslöt att redan då lämna sin medverkan till den ifrågasatta folkhögskolan samt uppdrog för sådant ändamål åt landstingets förvaltningskommitté att för ett pris, ej öfverstigande 6,000 kr., under hand söka förvärfva Stora Rørs postmästareboställe med tillhörande kronotorp för att öfverlämnas till lokal m. m. för skolan; hvarjämte landstinget anvisade dels 1,500 kr. till inköp af materieell och möbler för skolan, dels ock ett årsanslag å nyssnämnda belopp att utgå under fem år från och med år 1906.

Navigationsskolor finnas fortfarande i Kalmar och Västervik, från hvilka under perioden utexaminerats:

	Till sjökaptener.	Till styrmän.	Till ångbåtsbefälhafvare.
Kalmar	80	139	102
Västervik	34	58	39
Summa	114	197	141

Under perioden har för navigationsskolan i Västervik uppförts byggnad, hvartill medel erhållits genom donation De nya lokalerna togos i bruk hösten 1903.

Den i förra femårsberättelsen omnämnda *språk- och handelsskolan* i Kalmar är fortfarande i verksamhet. Elevantalet hade år 1905 uppgått till 149, däraf 66 kvinnliga.

Bernhardinas slöjdskola för flickor i Kalmar hade år 1905 elever till ett antal af 30.

Fröbergiska uppfostringsanstalten i Kalmar för vanvårdade barn, hörande till nämnda stad samt närbelägna socknarne S:t Sigfrid, Ljungby, Hossmo, Kläckeberga, Åby och

Kalmar landsförsamling, hade år 1905 ett elevantal af 59, och den på hvarje elev belöpande direkta kostnaden beräknades för samma år till 375 kr. 52 öre.

Kalmar läns *fornminnesförening*, beträffande hvilken i senaste femårsberättelsen närmare redogjordes, har fortsatt sin verksamhet på samma sätt som förut med årligt understöd af Södra landstinget med 300 kr. och Norra landstinget med 240 kr. Under år 1905 har föreningen dessutom uppburit ett anslag af 200 kr. från Kalmar stads sparbank.

B) Kreditväsendet. *Bankrörelse* har under förevarande period inom länet bedrifvits af:

- 1) Riksbankens afdelningskontor i Kalmar;
- 2) Kalmar enskilda bank med hufvudkontor i Kalmar, ett afdelningskontor i Västervik, kommissionskontor i Valdemarsvik, Vimmerby, Borgholm, Mönsterås, Nybro och Högsby, hvilket sistnämnda kontor öppnades år 1904, samt under åren 1903—1905 inrättade expeditionskontor i Virserum, Hultsfred, Torsås, Mörbylånga och Alsterbro;
- 3) Smålands enskilda bank med afdelningskontor i Kalmar och Oskarshamn;
- 4) Kristianstads enskilda bank med ett afdelningskontor i Vissefjärda socken, hvilket kontor, efter det nyssnämnda bank med år 1902 uppgick i Bankaktiebolaget Södra Sverige,

öfvertogs af detta bolag, som bildade ett nytt afdelningskontor i Emmaboda;

5) Aktiebolaget Vimmerby folkbank;

6) Aktiebolaget Oskarshamns folkbank, som började sin verksamhet år 1901 efter att hafva öfvertagit Oskarshamns folkbank; och

7) Aktiebolaget Västerviks handelsbank, som började sin verksamhet den 1 januari 1903 och har afdelningskontor i Kalmar och Målilla.

Beträffande rörelsen inom länet vid de af ofvannämnda banker, som haft kontor i Kalmar, får Länsstyrelsen hänvisa till nedanstående *tabell L*.

Under periodens sista år har fråga väckts om dels Kalmar enskilda banks och Aktiebolaget Oskarshamns folkbanks öfvertagande af Bankaktiebolaget Södra Sverige och dels Aktiebolaget Vimmerby folkbanks öfvertagande af Aktiebolaget Stockholms diskontobank. Något definitivt beslut härom var vid periodens slut emellertid ej fattadt.

Sparbankerna inom länet, hvilka vid periodens början utgjorde 27, hafva ökats med 4, nämligen Västerviks, Fagerhults, Lönnberga och Målilla, för hvilka Länsstyrelsen fastställt reglementen. Angående antalet insättare, deras behållning och bankernas fonder vid slutet af åren 1901 och 1905 får Länsstyrelsen åberopa uppgifterna i *tabell M* (sid. 33).

Tab. L. Rörelsen vid Riksbankens afdelningskontor i Kalmar, Kalmar enskilda bank samt Smålands enskilda banks och Aktiebolaget Västerviks handelsbanks kontor i Kalmar län åren 1900 och 1905.

	Riksbankens afdelningskontor i Kalmar.		Kalmar enskilda bank.		Smålands enskilda banks kontor i Kalmar län.		Västerviks handelsbanks kontor i Kalmar län.
	År 1900. Kronor.	År 1905. Kronor.	År 1900. Kronor.	År 1905. Kronor.	År 1900. Kronor.	År 1905. Kronor.	År 1905. Kronor.
<i>Växelräkningen.</i> Diskonterade växlar	5,154,582	9,613,933	32,117,587	40,211,582	13,014,360	15,554,640	12,063,861
Infriade	5,389,412	9,585,427	31,146,884	39,616,745	12,523,201	15,034,000	11,061,702
<i>Låneräkningen.</i> Utlåmnade lån	666,650	595,750	7,796,104	12,763,058	3,529,600	6,139,823	4,961,795
Infriade	679,144	552,592	7,826,430	13,201,409	3,451,512	5,762,083	4,947,505
<i>Kreditöräkningen.</i> Uttaget	524,369	239,718	11,719,491	7,406,442	5,314,574	5,307,303	3,906,401
Insatt	522,959	243,219	11,055,268	7,406,285	5,647,224	4,961,317	3,836,890
<i>Giroräkningen.</i> Uttaget	—	4,245,141	—	—	—	—	—
Insatt	—	4,221,527	—	—	—	—	—
<i>Upp- och afskrifningsräkningen.</i> Insatt	—	—	13,941,042	13,080,044	7,243,627	4,398,020	3,358,620
Uttaget	—	—	13,768,150	12,949,900	7,123,043	4,399,934	3,396,526
<i>Depositionsräkningen.</i> Insatt	—	—	9,240,858	6,050,956	3,046,849	1,386,192	996,381
Uttaget	—	—	7,198,661	5,104,706	2,149,436	1,438,021	643,463
<i>Sparkasseräkningen.</i> Insatt	—	—	870,346	3,841,781	479,599	682,576	1,526,201
Uttaget	—	—	1,000,319	3,471,352	489,374	696,818	1,204,282
<i>Postremissväxlaräkningen.</i> Utställda växlar	9,574,445	6,990,977	25,815,329	28,005,970	16,270,538	13,615,879	11,530,574
Infriade	1,459,174	1,795,456	25,773,980	27,730,439	—	—	11,465,424
<i>Sammanlagna Lassaomsättningen.</i>	68,820,425	54,461,001	241,326,655	310,043,733	108,245,916	113,102,220	76,165,718

De vid periodens ingång i länet befintliga *folkbankerna*, Högsby folkbank, Aspelds besparingsbank och Gamleby folkbank, hafva öfvertagits af andra banker, Högsby folkbank af Kalmar enskilda bank, Aspelds besparingsbank af Aktiebolaget Västerviks handelsbank och Gamleby folkbank från och med år 1906 af Aktiebolaget Stockholms diskontobank.

Beträffande *postsparbankens* verksamhet inom länet åberopas nedanstående tablå:

År.	Utfärdade motböcker.	Genom uttagning dödade motböcker.	Insättningar.		Uttagningar.	
			Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1901	1,485	2,784	352,338	618,601		
1902	1,504	2,356	400,702	501,951		
1903	1,662	1,583	429,189	432,544		
1904	1,642	1,275	432,690	425,040		
1905	1,534	1,370	383,039	467,841		

Vid slutet af år 1905 var postsparbankskontorens antal 164; medeltalet af hvarje kontors område utgjorde 70·38 kvadratkilometer och antalet invånare, fördeladt på hvarje kontor, uppgick till 1,383. Dessa tal motsvaras år 1900 af 156, 73·79 och 1,459. Antalet motböcker utgjorde vid slutet af hvarje år under perioden respektive 11,574, 10,393, 10,168, 10,247 och 10,058.

Af de vid 1905 års slut från postsparbanken utlämnade 342 kommunlån med en sammanlagd kapitalskuld å 14,050,126 kr. 55 öre belöpte på detta län 22 lån å tillhoppa 308,407 kr. 74 öre.

I ändamål att understödja jordbrukarnes behof af afbetalningslån mot säkerhet af in-teckning har Östgöta *hypoteksförening* och Smålands med flera provinsers hypoteksförening verkat, den förra föreningen inom länets norra landstingsområde och den senare inom södra landstingsområdet. Beträffande den förstnämnda föreningen, som omfattar, förutom nyssnämnda område, hela Östergötlands län, meddelas, att antalet delägare vid början af år 1901 utgjorde 8,417, antecknade för ett fastighetsvärde af 135,297,572 kr. 28 öre, på grund hvaraf utlämnats lån till belopp af 50,447,500 kr. Motsvarande siffror vid 1905 års slut voro 8,326 delägare för ett taxeringsvärde af 137,081,768 kr. 50 öre med lån till belopp af 51,812,100 kronor. Reservfonden, som vid 1901 års början uppgick till 512,658 kr. 28 öre, utgjorde vid 1905 års slut 516,964 kr. 38 öre.

Angående den verksamhet, som under perioden utöfvats af Smålands med flere provinsers hypoteksförening, har Länsstyrelsen inhämtat följande upplysningar. Beloppet af de lån, som under periodens särskilda år utlämnats till jordägare inom detta län, uppgick år 1901 till 271,500 kr., år 1902 till 264,500 kr., år 1903 till 401,800 kr., år 1904 till 396,200 kr. och år 1905 till 424,000 kr. Samtliga lån hafva beviljats mot 4 procents ränta. Rörande de lånebelopp, som, utlämnade af föreningen mot pant af in-teckning i fastighet inom detta län, under perioden in-betalts, åberopas följande öfversikt:

År.	Inbetalta lånebelopp, löpande med			Summa kronor.
	4 % ränta.	4 3/4 % ränta.	5 % ränta.	
1901	12,000	4,400	157,000	173,400
1902	2,500	—	353,100	355,600
1903	6,000	93,500	241,400	340,900
1904	5,700	30,300	180,700	216,700
1905	8,100	10,600	346,200	364,900
Summa kr.	34,300	138,800	1,278,400	1,451,500

Hypoteksföreningen mellan fastighetsägare i Kalmar och Borgholm, hvilkens styrelse har sitt säte i Kalmar, har att visa en med hvarje år stigande utlåningssumma. Denna

Tab. M. Sparbankerna i Kalmar län åren 1901 och 1905.

Sparbank.	År 1901.			År 1905.		
	Antal in-sättare.	Insättarnes behållning.	Sparbankens fonder.	Antal in-sättare.	Insättarnes behållning.	Sparbankens fonder.
Kalmar stads	6,463	1,403,491	162,364	7,780	2,066,184	207,728
Borgholms	2,288	814,487	76,971	3,162	1,553,142	110,448
Vimmerby	2,084	375,670	44,723	2,201	450,914	53,356
Söderåkra	1,336	517,794	44,182	1,633	783,037	61,522
Ålems	986	354,247	16,769	1,292	463,552	31,107
Mönsterås	1,132	635,989	57,670	1,279	709,233	78,178
Fliseryds	643	150,509	22,400	801	215,473	29,190
Hjorteds	665	136,886	13,790	715	185,454	19,031
Ås och Ventlinge socknars	187	41,143	8,619	189	49,959	11,240
Madesjö och Örsjö kommuners	2,494	1,282,886	69,946	3,028	1,692,487	156,653
Blackstads	1,065	179,713	6,584	948	208,880	14,675
Lofta	499	170,315	26,912	570	246,994	26,211
Kristdala kommuns	971	311,402	34,362	1,090	382,420	43,898
Ukna-Hannäs distrikts	693	245,359	21,058	822	366,146	32,790
Gamleby	540	133,727	20,900	492	147,770	20,789
Tuna kommuns	482	115,973	12,823	549	152,651	15,538
Figeholms	303	91,619	14,247	367	130,051	19,374
Misterhults	717	214,058	26,538	769	230,088	25,119
Hvena	611	258,661	28,032	722	384,219	41,662
Mörlunda	679	175,853	20,409	748	227,279	25,871
Virserums	1,054	464,222	37,197	1,162	583,047	58,309
Loftahammars	752	278,228	20,592	941	370,283	32,378
Oskarshamns	876	426,277	19,685	1,192	489,994	41,187
Högsby	356	141,778	7,866	769	312,505	17,366
Torsås	684	372,857	13,127	995	657,860	25,849
Långemåla	286	64,691	5,745	406	124,993	10,949
Rockneby	194	17,710	2,403	351	38,582	3,364
Västerviks	—	—	—	514	154,462	4,629
Fagerhults	—	—	—	152	66,899	2,754
Lönnerga	—	—	—	132	35,033	4,056
Målilla	—	—	—	69	44,774	2,214
Summa	29,040	9,375,545	835,914	35,840	13,524,365	1,227,435

utgjorde under periodens särskilda år respektive 468,500 kr., 478,500 kr., 553,200 kr., 654,200 kr. och 724,200 kr. Föreningens reservfond, som vid 1901 års ingång uppgick till 2,919·18 kr., utgjorde vid 1905 års slut 4,619·14 kr. Småländska stadshypoteksföreningen, med styrelsens säte uti Eksjö, hade den 31 december 1905 15 delägare inom detta län, nämligen 1 i Oskarshamn, 2 i Vimmerby, 2 i Västervik, 9 i Mönsterås köping och 1 i Nybro köping. Sammanlagda delaktighetsbeloppet belöpte sig nämnda dag till 100,450 kr.

Det år 1886 bildade *Aktiebolaget Kalmar pantbank* har under perioden utlämnat 74,576 lån å tillhopa 351,150 kr. Medelbeloppet för hvarje pantlån har alltså utgjort 4 kr. 70 öre.

Beträffande *Allmänna besparings- och lifränteanstalten i Kalmar* lämnas följande redogörelse. Antalet delägare i ränte- och kapitalförsäkringsafdelningen, som vid 1901 års början utgjorde 3,374, har under perioden ökats med 155 och uppgick sålunda vid 1905 års slut till 3,529, däraf 3,480 tillhörde besparingsfonden och 49 lifräntefonden. De på denna afdelning under åren 1901—1905 insatta medel och uppburna lifräntor hafva utgjort:

	Insatta medel.		Uppburna lifräntor.	
	Kronor.	Personer.	Kronor.	
År 1901	49,445	41	3,088·51	
» 1902	6,843	41	3,076·89	
» 1903	6,832	43	3,210·32	
» 1904	11,049	44	3,269·60	
» 1905	11,027	49	3,252·52	

Besparingsfondens tillväxt beträffande såväl delägarnes antal som behållning framgår af följande öfversikt:

	Antal delägare.	Behållning i kr.
År 1901	3,384	532,576·07
» 1902	3,388	555,471·45
» 1903	3,421	574,097·10
» 1904	3,454	591,140·52
» 1905	3,480	612,655·08

Besparingsfondens samtliga delägare hafva erhållit ränta år 1901 efter 5½ % och under åren 1902—1905 efter 5 %. Lifräntefonden har under perioden godtgjorts ränta efter 6 %.

Reservfondens behållning utgjorde vid 1901 års slut 32,103 kr. 8 öre och uppgick vid 1905 års utgång till 38,507 kr. 6 öre.

Antalet delägare i sparkasseafdelningen, som vid 1901 års början utgjorde 1,155, har under perioden ökats till 1,197, med en behållning vid 1901 års ingång af 422,606 kr. 9 öre och vid 1905 års slut af 605,785 kr. 77 öre. Reservfonden vid periodens början utgjorde 35,765 kr. 96 öre, mot 42,781 kr. 71 öre vid dess slut. Delägarne i denna afdelning hafva erhållit ränta efter 4½ % under hela perioden.

C) Försäkringsväsendet. Rörande detta torde Länsstyrelsen, som härutinnan icke har något särskildt att omnämna, få hänvisa till den publikation i ämnet, som af Civildepartementet utgafs för år 1901 och för följande år utarbetats af Försäkringsinspektionen.

D) Rättsväsende och fängvård. För den judiciella indelningen har redogörelse lämnats i första afdelningen af denna berättelse. I fråga om organisationen af *domstolarne* inom länet torde Länsstyrelsen böra omnämna, att den 21 juni 1902 nådig fastställelse meddelades å förslag till förändrad arbetsordning för rådstufvurätten och magistraten i Västervik. Den väsentligaste förändringen består däri, att borgmästaren, som förut haft till åliggande att uppsätta och expediera rådstufvurättens dombok, i stället fått öfvertaga de s. k. småprotokollen, samt att förste rådmannen, som förut ombesörjt expedieringen af nyssnämnda protokoll, enligt den nya ordningen har att uppsätta och expediera domboken.

Antalet *tvistemål* och *brottmål*, som under perioden förekommit vid länets domstolar, framgår af *tabell N*.

Inteckningar uti inom länet belägen fast egendom hafva beviljats till följande antal och belopp:

	Antal.	Intecknad belopp i kr.
År 1901	846	3,255,662
» 1902	950	3,381,552
» 1903	1,023	12,401,179
» 1904	856	3,438,349
» 1905	1,120	4,708,841

Förlagsinteckningar hafva under perioden beviljats till ett antal af 170 med ett sammanlagt belopp af 10,143,000 kronor.

Lagfart å fast egendom har vid länets domstolar beviljats å 3,622 fång år 1901, å 2,377 fång år 1902, å 2,446 fång år 1903, å 2,748 fång år 1904 och å 2,613 fång år 1905.

Af Länsstyrelsen meddelade beslut angående *å dömda böters förvandling till fängelsestraff* utgjorde 765 år 1901,

Tab. N. Vid domstolarne i Kalmar län anhängiggjorda *tvistemål* och *brottmål* åren 1901—1905.

	Tvistemål.					Brottmål.				
	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.
Norra och Södra Tjusts häradsrätt	120	134	190	106	123	98	83	127	74	87
Aspelands häradsrätt	124	97	125	111	156	49	63	64	44	50
Handbörds »	91	139	133	98	134	69	64	79	74	78
Sevede »	52	79	84	82	67	35	31	31	42	27
Tunaläns »	67	62	59	56	47	53	36	18	33	41
Norra Möre »	64	76	67	62	94	50	53	50	54	55
Stranda »	70	79	74	66	105	49	35	37	41	45
Södra Möre »	266	265	255	258	211	324	345	297	321	213
Ölands Norra mots häradsrätt	78	74	55	59	50	121	100	73	64	143
Ölands Södra mots häradsrätt	60	72	61	46	53	101	81	92	67	80
Kalmar rådstufvurätt	285	451	313	477	394	507	498	401	441	377
Oskarshamns »	278	242	209	177	182	131	179	165	173	162
Västerviks »	79	69	131	132	133	186	168	186	335	236
Vimmerby »	100	90	159	75	160	48	11	14	22	30
Summa	1,734	1,929	1,915	1,805	1,909	1,821	1,747	1,634	1,785	1,624

775 år 1902, 639 år 1903, 613 år 1904 och 524 år 1905, eller i medeltal för år 663·2.

Beträffande antalet *häktade* och *dömde*, som under perioden varit förvarade i länsfängelset i Kalmar och kronohäktet i Västervik, lämnas redogörelse i följande tablå:

	Länsfängelset i Kalmar.			Kronohäktet i Västervik.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
År 1901	438	48	486	147	9	156
» 1902	413	79	492	182	10	192
» 1903	358	58	416	202	10	212
» 1904	288	45	333	242	14	256
» 1905	343	35	378	196	8	204
Summa	1,840	265	2,105	969	51	1,020

För *lösdrifveri* hafva under perioden i detta län 179 personer, däraf 17 kvinnor, erhållit varning samt 98 personer, hvaribland 5 kvinnor, ådömts tvångsarbete. Dylikt arbete har på grund af fattigvårdsförordningen under perioden ådömts 2 personer.

Statsverkets å härvarande landskontor utanordnade *omkostnader för fångvården* hafva utgjort:

	Fångforsling.	Fångarnes underhåll o. öfriga utgifter.	Summa.
År 1901	kr. 11,540·54	35,480·82	47,021·36
» 1902	» 10,574·90	36,413·90	46,988·80
» 1903	» 9,330·79	43,147·56	52,478·35
» 1904	» 8,388·08	40,015·94	48,404·02
» 1905	» 10,700·97	39,595·50	50,296·47
Summa kr.	50,535·28	194,653·72	245,189·00

Inkomsterna från fängelserna hafva uppgått till 3,368·29 kr. år 1901, 1,485 kr. år 1902, 2,145 kr. år 1903, 1,350·08 kr. år 1904 samt 1,755 kr. år 1905.

Kalmar läns *fångvårdsförening* har under perioden lämnat hjälp åt tillhopa 25 personer. Vid 1905 års slut uppgick föreningsmedlemmarnes antal till 362, och föreningens tillgångar utgjorde 2,860·68 kr.

För anordnande af särskild *polisuppsikt* å länets landsbygd har statsmedel utgått med 1,000 kr. för hvart och ett af periodens tre första år, med 1,100 kr. för år 1904 och med 1,300 kr. för år 1905. Af dessa medel hafva lämnats bidrag till aflöning åt extra polismän vid Trekantens och Torsås järnvägsstationer, å Hultsfreds lägerplats, vid Ankarstrums bruk samt i Bergkvara och Valdemarsvik.

E) Hälsovård och fattigvård. Länets är fortfarande indeladt i tvenne med landstingsområdena sammanfallande lasarettsdistrikt. Inom norra landstingsområdet finnes ett *lasarett* i Västervik och en sjukstuga i Vimmerby, hvilken tillhör norra landstinget och skötes som ett mindre lasarett. Patienterna betala för vård och underhåll dagafgift efter samma grunder, som gälla för lasarettet, och läkaren, som är ortens provinsialläkare, aflönas af landstinget. Inom södra landstingsområdet finnas 3 lasarett, nämligen i Kalmar, Oskarshamn och Borgholm, samt 3 sjukasyler: i Mönsterås köping, Högsby socken och Söderåkra socken. Dessa sjukasyler, af hvilka den i Mönsterås är den största, hafva årligen af landstinget åtnjutit anslag. Enligt af landstinget år 1899 för asylerna antagen instruktion äro desamma ej afsedda att lämna lasarettsvård i egentlig mening utan endast vård af sådana yttre skador och andra åkommor af mindre svår art, hvilka af läkare icke anses behöfva hänvisas till lasarett. Asylläkaren uppbär ej lön af landstinget och står ej i beroende af detsamma samt har såsom läkare ingen befattning med asylens författning. Enligt förste provinsialläkarens årsberättelser skötas asylerna med nit och framgång samt synas vara till stor nytta för de omgifvande orterna. Beträffande ofvannämnda sjukvårdsanstalters verksamhet får Länsstyrelsen hänvisa till *tabell O*.

Tab. O.

Lasarett och sjukstugor i Kalmar län åren 1901—1905.

	År 1901.		År 1902.		År 1903.		År 1904.		År 1905.	
	Underhållsdagar.	Totalkostnad för den egentliga sjukvården. Kronor.	Underhållsdagar.	Totalkostnad för den egentliga sjukvården. Kronor.	Underhållsdagar.	Totalkostnad för den egentliga sjukvården. Kronor.	Underhållsdagar.	Totalkostnad för den egentliga sjukvården. Kronor.	Underhållsdagar.	Totalkostnad för den egentliga sjukvården. Kronor.
Kalmar	21,879	36,177	25,209	60,520	25,775	42,733	26,194	45,089	26,237	47,018
Oskarshamn	10,139	22,363	10,012	20,204	10,022	20,995	11,760	21,487	10,692	21,217
Borgholm	10,627	17,049	11,026	21,310	12,879	21,704	13,160	24,393	10,919	32,509
Mönsterås	1,417	4,476	1,904	3,806	1,991	3,709	3,139	5,420	4,080	6,901
Högsby	675	1,318	496	1,313	550	2,660	601	1,232	615	1,300
Söderåkra	925	1,198	1,201	1,610	757	1,421	1,534	1,948	1,122	1,516
Summa (Södra landstingets anstalter)	45,662	82,581	49,848	108,763	51,974	93,222	56,388	99,569	53,665	110,461
Västervik	24,541	35,925	26,621	41,602	27,617	40,595	29,983	42,938	29,509	44,955
Vimmerby	1,852	3,965	2,206	4,147	2,261	4,264	2,757	5,394	2,774	5,473
Summa (Norra landstingets anstalter)	26,393	39,890	28,827	45,749	29,878	44,859	32,740	48,332	32,283	50,428
Hela länets anstalter	72,055	122,471	78,675	154,512	81,852	138,081	89,128	147,901	85,948	160,889
Hela rikets lasarett och sjukstugor	2,173,937	5,163,319	2,265,581	5,668,618	2,386,105	6,443,903	2,509,792	6,180,093	2,600,205	6,696,655

I förra femårsberättelsen omnämndes, att lasarettet i Kalmar visat sig sakna nödigt utrymme och att vederbörande landsting vore betänkt på en väsentlig utvidgning af detsamma. Denna fråga har utvecklats därhän, att södra landstinget år 1903 beslöt utvidga lasarettet med en sjukhuspaviljong och en operationspaviljong jämte ekonomihus m. m. i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af hofintendenten A. Kumlien upprättade ritningar och kostnadsförslag, slutande å en summa af 224,568 kr. 18 öre. Efter det nödigt tomtutrymme förvärfvats, påbörjades byggnadsarbetet år 1905. Äfven lasarettet i Västervik har befunnits otillräckligt och dessutom i flere afseenden bristfälligt, med anledning hvaraf norra landstinget år 1904 beslöt att låta om- och tillbygga detsamma i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af nyssbemänte hofintendent uppgjorda ritningar och kostnadsförslag, enligt hvilket kostnaden beräknats till 350,500 kr.

Legosängsavgifterna vid lasaretten i Kalmar, Oskarshamn och Borgholm äfvensom vid asylerna hafva under perioden icke blifvit förändrade, utan utgjort: 1 kr. för personer i goda ekonomiska villkor, 50 öre för mindre bemedlade, dock med rätt för vederbörande direktion att för patient af senare klassen medgifva nedsättning efter trettio dagar till 25 öre, för obemedlade 25 öre och för patient från sjukvårdsdistriktet, som på egen begäran erhållit enskildt rum, 2 kr., allt för dag. För sjuka, tillhörande annat sjukvårdsdistrikt, har afgiften varit bestämd till 1 kr. 50 öre i allmänt och 2 kr. 50 öre i enskildt rum samt för icke svenske medborgare 2 kr. i allmänt och 3 kr. i enskildt rum, allt per dag. För å lasaretten intagen sinnessjuk har afgiften varit densamma som för lasarettspatient. Vid Västerviks lasarett hafva avgifterna för betalande patienter utgått med följande belopp: af personer, tillhörande sjukvårdsdistriktet, med 75 öre i allmänt och 2 kr. 50 öre i enskildt rum; af personer, som icke tillhöra distriktet, med 1 kr. 50 öre i allmänt och 3 kr. 50 öre i enskildt rum; af utlänningar 2 kr. i allmänt och 4 kr. i enskildt rum. Under år 1905 har varit inrättadt halfenskildt rum, hvarför afgiften varit per dygn: 1 kr. 50 öre för patient tillhörande lasarettssjukvårdsdistriktet, 2 kr. för patient ej tillhörande distriktet samt 2 kr. 50 öre för utlänningar. För å lasarettet vårdade sinnessjuka har afgiften varit bestämd till 2 kr. Vid sjukstugan i Vimmerby har afgiften utgjort 75 öre för personer tillhörande landstingsområdet och 1 kr. 50 öre för personer ej tillhörande området. För fattiga patienter hafva funnits att tillgå 25 frisängar vid lasarettet i Västervik och 2 vid Vimmerby sjukstuga.

Sjukvårdsavgift har inom båda landstingsområdena under perioden utgått med 50 öre för hvarje mantalsskrifven man och 25 öre för hvarje mantalsskrifven kvinna.

Till förbättrande af de hygieniska förhållandena och den allmänna sjukvården inom länet hafva vidtagits åtskilliga åtgärder, af hvilka följande särskildt må nämnas.

För Kalmar stad har fastställts stadga, hvarigenom efter den 1 juli 1902 det varit förbjudet att utslå användt vatten i rännstenarne vid de gator och öppna platser, där allmän aflöppsledning finnes. I den mån vatten- och aflöppsledningarne vinna utsträckning, kommer alltså spill-

vattnets afledande i rännstenarne att upphöra äfven i förstäderna.

I Oskarshamn har under perioden fråga väckts dels om vattenledning och dels om anordnande af renhållningsverk, men vid periodens utgång var något beslut i dessa frågor icke fattadt.

I Västervik påbörjades under sommaren 1904 anläggning af vatten- och kloakledning, hvilket arbete blef fullbordadt i början af år 1906.

Äfven i Vimmerby har under perioden beslut fattats om anläggandet af vatten- och kloakledningar och arbetet påbörjats, men var vid periodens utgång ej fullt färdigt.

Jämväl i Borgholm har under periodens senare del fråga uppstått om vattenledning samt tidsenliga och planmässiga underjordiska aflöppsledningar, hvaraf staden är i det största behof. Något beslut i frågan hade emellertid vid periodens utgång ännu ej fattats.

För Borgholms stad har utom staden uppförts en *epidemisjukstuga* med 2 sjuksalar och 1 observationsrum. Från och med år 1903 äro epidemisjuksköterskor anställda vid alla provinsial- och extra provinsialläkarestationer i länet. Deras årslön, som uppgår till 600 kr., utgår af anslag, beviljade af landstingen.

Båda landstingen hafva jämväl lämnat anslag till understöd åt *barnmorskor*, som önskat genomgå repetitionskurs, med 50 kr. till hvarje.

Apoteken äro desamma 14, som funnos vid periodens början. Vid de af förste provinsialläkaren årligen gjorda visitationerna å apoteken hafva dessa befunnits vara i behörigt skick.

Länet är fortfarande indeladt uti 9 *provinsialläkaredistrikt*, nämligen: Tjusts, Vimmerby, Målilla, Oskarshamns, Högsby, Kalmar, Söderåkra, Ölands norra och Ölands södra. Extra provinsialläkaredistriktet äro 4, nämligen Nybro, Stranda, Mörtfors och Grönskåra.

Förutom provinsialläkarne, extra provinsialläkarne, lasarettsläkarne och stadsläkarne, däraf 2 i Kalmar och 1 i hvar af städerna Oskarshamn, Västervik och Vimmerby, funnos vid periodens slut inom länet 14 legitimerade läkare, som utöfvade läkarepraktik i större eller mindre omfattning.

Tandläkarnes antal vid samma tid var 6, däraf 3 i Kalmar, 1 i Oskarshamn och 2 i Västervik. Sjukgymnasterne, som vid periodens ingång endast voro 3, hafva ökats till 11, hvaraf 2 manliga och 4 kvinnliga i Kalmar, 2 manliga i Oskarshamn samt 2 manliga och 1 kvinnlig i Västervik. Fältskärer funnos 4, hvaraf 2 i Kalmar, 1 i Oskarshamn och 1 i Kristdala. Vid ofvannämnda tid funnos apotekare, provisorer och apotekselever till ett antal af 42, 91 praktiserande barnmorskor och 102 vaccinatörer.

Bland *brunnns- och badanstalter* förtjäna att omnämnas endast Borgholm, Nybro och Källvik, hvilka hafva särskildt förordnade legitimerade läkare, samt Södra Vi. Kurvärdernas antal vid de tre förstnämnda anstalterna har under periodens särskilda år varit följande:

	År 1901.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.
Borgholm	275	342	386	240	887
Nybro	545	340	336	379	350
Källvik	87	180	227	297	301

Inom södra landstingsområdet ordnades veterinärväsendet år 1896 för tiden intill den 1 oktober 1907, hvarigenom området indelades i 8 *veterinärdistrikt* med stationer efter distriktens nummerföljd: i Södåkra, Ljungby eller Vassmolösa, Åby eller Ryssby, Mönsterås köping, Oskarshamn, Staby, Borgholm och Mörbylånga. I denna distriktsindelning ingingo ej Vissefjärda, Örsjö och Madesjö socknar, hvilka skulle betjänas af den i Kalmar bosatte länsveterinären mot arvode, som anslagits af landstinget och hushållningssällskapet. Med ändring af denna anordning har under perioden af nyssnämnda tre socknar bildats ett nytt veterinärdistrikt, betecknad med nr 9. Genom nådigt bref den 8 juli 1904 medgafs tjänsteårsberäkning, lika med den länsveterinärer åtnjuta, tills vidare intill den 1 oktober 1907 för en legitimerad veterinär i det nybildade distriktet, med station i Emmaboda. Lönen är bestämd till 1,400 kr. årligen, däraf 900 kr. af landstinget och 500 kr. af hushållningssällskapet. Ny taxa för veterinärerna antogs af 1903 års landsting.

Norra landstinget beslöt år 1901, att ett nytt veterinärdistrikt skulle inrättas för fem år från och med år 1902, med station för en blifvande examinerad veterinär i Mörtfors, och omfattande Misterhults och Hjorteds samt delar af Tuna och Västerrums socknar. Veterinären skulle af landstinget i årlig lön uppbära 1,000 kr. samt tillsättas af samma nämnd, som antager extra provinsialläkare i distriktet. I sammanhang härmed beslöt landstinget att för åren 1902—1906 bevilja ett årligt anslag af 1,800 kr. för aflöning af 4 examinerade veterinärer att utgå: med 500 kr. till en veterinär inom sydöstra delen af Södra Tjusts härad, med distrikt omfattande Törnfalls och Gladhammars socknar, del af Västerrums socken samt Västerviks stad och med station i Västervik; med 600 kr. till en veterinär inom Aspeland's härad, med distrikt omfattande detta härad; med 200 kr. till en veterinär i Vimmerby stad, med distrikt omfattande Sevede härad samt Locknevi socken och del af Tuna socken; samt med 500 kr. till en veterinär i Valdemarsviks köping, med distrikt omfattande Tryserums, Hannäs och Östra Eds socknar. Kristdala socken skulle uppdelas mellan veterinärerna i Målilla och Mörtfors.

Rörande den *allmänna fattigvården*, antalet understödstagare, fattigvårdsanstalter samt kommunernas fattigvårdsutgifter torde Länsstyrelsen få hänvisa till Statistiska Centralbyråns årsberättelser i detta ämne. Här må dock nämnas, att flere nya fattiggårdar tillkommit under perioden, hvilket visar, att fattigvårdssamhällena allt mera kommit till insikt om fördelen af dylika anstalters anordnande. Till öfvervakande därpå, att å fattiggårdar och i fattighus å landsbygden intagna fattighjon erhålla nödig vård, har Länsstyrelsen genom den 5 december 1905 utfärdadt cirkulär till länets kronolänsmän anbefallt dem att årligen å för vederbörande obekant tid inspektera o'van angifna vårdanstalter i ändamål att utröna, huruvida något kan vara att anmärka mot den behandling, som kommer fattighjonen till del, samt att till Länsstyrelsen inkomma med protokoll öfver hvarje undersökning tillika med det yttrande af kronolänsmännen, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

F) **Fromma stiftelser.** För dessa lämnas föreskrifna uppgifter i tabell 7.

G) **Länets representation i Riksdagen.** Härutinnan har icke någon förändring ägt rum. Länet har 7 representanter i Första kammaren. I Andra kammaren har länet 8 representanter för landsbygden; Kalmar stad utser en representant: Oskarshamn, Vimmerby och Borgholm bilda en valkrets samt Västervik och Eksjö en gemensam valkrets. År 1904 fattades i behörig ordning beslut om det omedelbara valsättets införande inom Södra Tjusts härads valkrets, den enda valkrets i länet i hvilken då medelbart valsätt beagnades.

H) **Länets städer.** Angående dessa torde, utöfver hvad förut blifvit i denna berättelse anfördt, särskildt få nämnas följande.

Kalmar. Ny *stadsplan* har uppgjorts af arkitekten Hallman och antagits af stadsfullmäktige den 28 februari 1905. Planens fastställelse var vid periodens utgång beroende på Kungl. Maj:ts pröfning.

Särskild *stadsarkitekt* har blifvit antagen för staden.

Ny *byggnadsordning* och ny *brandordning* hafva antagits och fastställts, den förra den 12 maj 1905 och den senare den 10 juli samma år.

Poliskåren omreglerades år 1903 sålunda, att de så kallade nattvakterna, hvilka uppehölls af tillfälligtvis anställda personer, helt och hållet indrogos och att vakthållning och patrullering uppdrogs åt den ordinarie polisen, hvilken till följd härpå ökades till antalet.

En fullständig omreglering af *brandväsendet* har ägt rum, i ty att en fast och fullt modern brandkår upprättats samt i sammanhang därmed uppförts en ny brandstation för en kostnad af omkring 148,000 kr. Förutom brandchefen, som har sin bostad å stationen, består den fasta brandkåren af 1 brandmästare, 1 förman, 1 maskinist och 7 brandsoldater, alla kasererade å stationen. Reservkåren, som åtnjuter ersättning för öfningar och annan tjänstgöring, utgöres af 3 förmän, 2 maskinister och 45 man, boende ute i staden med larmklockor till sina hem. Härtill kommer i fall af behof allmänna brandkåren, som består af en förste, en andre och en tredje chef samt släcknings-, bärgnings-, vattenanskaffnings- och vaktafdelningar. Den fasta brandkåren har 4 hästar på stall jämte annan nödig utrustning. Närmaste inseendet öfver stadens brandväsende utöfvas numera af en brandstyrelse.

Äfven det allmänna *gatuunderhållet* har under perioden varit föremål för reglering. Stadsfullmäktiges beslut i denna fråga fattades den 22 februari 1901 och fastställdes af Kungl. Maj:t den 12 juni samma år. Härigenom befriades fastighetsägarna från den urgamla skyldigheten att underhålla gatorna, och denna skyldighet öfvertogs af staden.

I godtgörelse för befrielsen från gatuunderhållet skola husägarna under fyrtio år erlägga en årlig, lågt beräknad gatuskatt i förhållande till storleken af den gatudel, en hvar fastighetsägare förut hade att underhålla. Skatten beräknas olika för olika stadsdelar, allt efter trafiken med flere omständigheter. Ett undantag har gjorts för tomtägare

i oreglerade stadsdelar, hvilka tomtägare berättigats att efter önskan behålla sin gamla underhållsskyldighet, till dess att tomtreglering verkstälts. Den sålunda genomförda regleringen af gatuunderhållet kommer gifvetvis att medföra den fördelen, att gator och gångbanor så småningom försättas i bättre skick än förut.

Stadens *tullhus* har under perioden blifvit omändradt och tillbyggt för en kostnad af 28,000 kr., som erlagts af stadskassan.

Stadens utveckling har under de senaste tio åren varit synnerligen afsevärd, hvilket framgår, bland annat, däraf, att summan bevillningskronor under samma tid fördubblats.

Oskarshamn. Förut i denna berättelse förmäles, huru som fråga uppstått om vattenledning för staden. Sedan enligt stadsfullmäktiges beslut professor J. G. Richert på anmodan verkställt erforderliga undersökningar, hvilka gifvo honom stöd för det uttalande, att vatten borde finnas för 12,000 personer med 14 sekundliter vatten och att tillräckligt grundvatten skulle anträffas på gårdet ett stycke väster om manbyggnaden på Fredriksbergs egendom, verkställdes under sommaren år 1904 försöksborrningar under 93 dagar med gynnsamt resultat. Den 4 april anslog stadsfullmäktige 4,000 kr. till uppgörande af fullständigt kostnadsförslag för vattenledning.

Sedan ny folkskolebyggnad uppförts och år 1900 tagits i bruk, fick fattigvårdsstyrelsen öfvertaga dispositionen af den förra folkskolebyggnaden, hvilken från början varit afsedd till fattig- och arbetsstuga. Mot slutet af år 1902 tillsattes en kommitté för att yttra sig öfver ifrågasatt inrättande af en s. k. fattiggård. I afgifvet utlåtande tillstyrkte kommittén emellertid fattighusets bibehållande såsom en arbets- och försörjningsanstalt, hvilket förslag vann

bifall af stadsfullmäktige, som i april månad år 1904 fattade beslut om anställandet af befattningshafvare vid anstalten och deras aflöning.

Under perioden har uppförts en ny och tidsenlig teater, hvilken invigdes den 23 september 1904. För ändamålet har bildats Oskarshamns teateraktiebolag. Med inventarier beräknas kostnaden för teatern till omkring 52,000 kr.

Västervik. Den sedan flere årtionden tillbaka närda önskan att få till stånd en ny kyrka i Västervik har under förevarande period blifvit förverkligad. Grundgräfningen till en ny kyrka började den 17 oktober 1901, murningsarbetet till själfva kyrkan öfver grunden påbörjades den 23 april 1903, grundstensinvigningen ägde rum den 18 juni samma år, hela kyrkobyggnaden var till afsyning färdig redan den 3 oktober 1905 och det nya templets högtidliga invigning försiggick den 3 december nyssnämnda år. Genom byggnadsplatsens belägenhet på en af de högsta punkterna i staden, en öppen plan mellan järnvägsstationen och lasarettet, har kyrkan fått ett synnerligen dominerande läge. Ritningarne till kyrkan, hvilka af Kungl. Maj:t godkändes den 1 september 1897, äro upprättade af arkitekten A. E. Melander i Stockholm. Kyrkans arkitektur är medeltidsstil. Dess planform är treskeppig långkyrka med femsidig korafslutning och starkt utspringande transept. Kyrkan uppvärms med varm luft. Hennes största utvändiga längd är 57 meter, bredden 33 meter, höjden till taknocken är 24 meter och till klocktornets topp, 63 meter. Totalkostnaden för kyrkobyggnaden, däri jämväl inberäknade de dyrbara terrasseringsanordningarna, belöper sig till 400,000 kr. Den största delen af denna kostnad har bestridits af för ändamålet donerade medel.

Kalmar i Landskansliet och Landskontoret den 31 december 1906.

C. CEDERCANTZ.

Axel Bökelund.

J. E. Lagström.

Tab. I.

FOLKMÄNGDEN I KALMAR LÄN ÅREN 1901—1905.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
		Kyrkoskrifna folkmängden (enligt prästerskapets uppgifter den 31 december).			Mantalskrifna folkmängden (enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år).										
					Hela mantalskrifna folkmängden.			Däraf fria från mantalspenningar.							
								Värfvadt manskap.	Af särskilda orsaker befriade.		Underåriga.		Summa (fria från mantalspenningar).		
		Mankön.	Kvinnkön.	Summa.	Mankön.	Kvinnkön.	Summa.	Mankön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Summa.
Landsbygden	år 1901 . . .	96,795	99,456	196,251	96,513	99,385	195,898	—	7,496	13,250	38,410	36,600	45,906	49,850	95,756
	1902 . . .	96,218	99,061	195,279	96,381	99,192	195,573	—	7,310	12,813	38,404	36,309	45,714	49,122	94,836
	1903 . . .	95,494	98,651	194,145	95,760	98,744	194,504	—	7,179	12,730	38,301	36,109	45,480	48,839	94,319
	1904 . . .	95,416	98,092	193,508	95,166	98,060	193,226	—	6,994	12,507	37,933	35,852	44,927	48,359	93,286
	1905 . . .	95,021	97,755	192,776	94,903	97,745	192,648	—	6,982	12,529	37,571	35,531	44,553	48,060	92,613
Kalmar stad	år 1901 . . .	5,962	6,927	12,889	6,176	6,977	13,153	—	1,007	1,158	2,063	2,036	3,070	3,194	6,264
	1902 . . .	6,104	7,152	13,256	6,039	7,009	13,048	—	732	1,055	2,128	2,080	2,860	3,135	5,995
	1903 . . .	6,171	7,337	13,508	6,104	7,166	13,270	—	675	1,020	2,147	2,124	2,822	3,144	5,966
	1904 . . .	6,244	7,502	13,746	6,144	7,308	13,452	—	514	919	2,195	2,152	2,709	3,071	5,780
	1905 . . .	6,361	7,554	13,915	6,211	7,318	13,529	—	428	863	2,198	2,192	2,626	3,055	5,681
Västerviks stad	år 1901 . . .	4,003	4,539	8,542	4,000	4,528	8,528	—	157	440	1,556	1,530	1,713	1,970	3,688
	1902 . . .	4,087	4,647	8,734	4,090	4,636	8,726	—	150	422	1,592	1,583	1,742	2,005	3,747
	1903 . . .	4,069	4,647	8,716	4,070	4,619	8,689	—	143	400	1,548	1,544	1,691	1,944	3,635
	1904 . . .	4,093	4,693	8,786	4,087	4,678	8,765	—	136	402	1,519	1,545	1,655	1,947	3,602
	1905 . . .	4,254	4,791	9,045	4,236	4,779	9,015	—	146	433	1,584	1,615	1,730	2,048	3,778
Vimmerby stad	år 1901 . . .	1,023	1,222	2,245	1,015	1,198	2,213	—	116	211	373	369	489	580	1,069
	1902 . . .	1,037	1,237	2,274	1,025	1,225	2,250	—	92	193	367	367	459	560	1,019
	1903 . . .	1,037	1,236	2,273	1,036	1,237	2,273	—	139	248	355	360	494	608	1,102
	1904 . . .	1,058	1,256	2,314	1,038	1,233	2,271	—	128	237	368	356	496	593	1,089
	1905 . . .	1,078	1,272	2,350	1,058	1,253	2,311	—	158	269	381	368	539	637	1,176
Oskarshamns stad	år 1901 . . .	3,516	3,729	7,245	3,522	3,748	7,270	—	257	409	1,377	1,309	1,634	1,718	3,352
	1902 . . .	3,570	3,790	7,360	3,560	3,800	7,360	—	319	467	1,386	1,337	1,705	1,804	3,509
	1903 . . .	3,562	3,851	7,413	3,565	3,837	7,402	—	337	475	1,376	1,341	1,713	1,816	3,529
	1904 . . .	3,620	3,920	7,540	3,632	3,907	7,539	—	285	430	1,402	1,378	1,687	1,808	3,495
	1905 . . .	3,708	3,997	7,705	3,715	3,988	7,703	—	406	532	1,439	1,429	1,845	1,961	3,806
Borgholms stad	år 1901 . . .	377	568	945	380	568	948	—	11	67	143	150	154	217	371
	1902 . . .	392	592	984	393	589	982	—	11	58	152	154	163	212	375
	1903 . . .	398	605	1,003	409	609	1,018	—	9	55	160	170	169	225	394
	1904 . . .	421	617	1,038	425	620	1,045	—	12	59	161	172	173	231	404
	1905 . . .	441	644	1,085	438	640	1,078	—	8	50	170	181	178	231	409
Hela länet	år 1901 . . .	111,676	116,441	228,117	111,606	116,404	228,010	—	9,044	15,535	43,922	41,994	52,966	57,529	110,495
	1902 . . .	111,408	116,479	227,887	111,488	116,451	227,939	—	8,614	15,008	44,029	41,830	52,643	56,838	109,481
	1903 . . .	110,731	116,327	227,058	110,944	116,212	227,156	—	8,482	14,928	43,887	41,648	52,369	56,576	108,945
	1904 . . .	110,852	116,080	226,932	110,492	115,806	226,298	—	8,069	14,554	43,578	41,455	51,647	56,009	107,656
	1905 . . .	110,863	116,013	226,876	110,561	115,723	226,284	—	8,128	14,676	43,343	41,316	51,471	55,992	107,463

Tab.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING

a) Längd af allmänna vägar och kostnad för deras underhåll

1.	2.		3.								11.	12.	13.		14.	
	Väglängd.		V ä g f y r k a r .										Uppskattad kostnad för vägunderhåll in natura (den tid mark är bar).	Vägsakatt pr vägfyrk.		
	Landsväg (med broar).	Bygdeväg (med broar).	Å jordbruksfastighet med vägunderhåll in natura.	Å ännu ej till vägunderhåll indelad jordbruksfastighet.	Å statens allmänningsskogar.	Å menigheters allmänningsskogar.	Å frälseränta.	Å annan fastighet.	Å inkomst.	Summa vägfyrkar.				Å vägfyrkar enligt kol. 4.		Å vägfyrkar enligt kol. 5—10.
Kilometer.	Kilometer.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Kronor.	Öre.	Öre.				
Norra Tjusts härads	72 324	370 985	159 591	—	5	—	—	6 937	23 373	180 906	34 464 37	2	20			
Södra Tjusts	113 638	420 948	149 334	—	—	—	—	7 428	13 132	169 894	32 278 11	—	20			
Tunaläns	55 780	157 328	76 063	—	137	—	4	1 174	852	78 230	7 057 46	—	12			
Sevede	91 367	22 367	92 037	—	450	—	15	2 282	2 504	97 288	18 032 33	3	26			
Aspelands	65 582	229 960	74 102	—	—	—	3)	2 243	3 217	79 562	5 225 00	2	9			
Handbörds	89 297	165 954	96 328	552	233	—	3)	5 008	4 919	107 040	28 765 04	3	27			
Norra Möre	33 331	157 463	105 471	1 565	—	125	—	2 277	2 998	112 436	14 391 71	—	14			
Stranda	118 030	27 372	94 572	—	—	—	—	5 882	10 762	111 016	15 188 87	2	8			
Södra Möre	141 681	156 561	198 365	3 223	—	—	10	9 009	11 070	221 677	10 530 23	10	15			
Åkerbo	44 846	19 395	29 914	—	1 500	—	—	200	483	32 097	5 498 00	5	17			
Slättbo	19 532	44 124	23 899	—	—	—	—	127	314	24 340	18 889 00	8	17			
Runstens	35 929	35 173	31 822	612	—	—	—	124	455	33 013	1 909 00	4	16			
Ölands Södra mots	120 000	90 000	101 240	1 300	—	—	—	2 515	4 646	109 701	4 449 99	2	7			
Summa å landet	1 001 337	1 897 630	1 232 538	7 252	2 325	125	29	45 206	78 725	1 366 200	196 679 11	—	—			
I städerna	32 071	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			

b) Väganläggningar och kostnad därför under åren 1901—1905.

26.	27.		28.								34.	35.	36.	
	Längd af under åren 1901—1905		K o s t n a d f ö r u n d e r å r e n 1 9 0 1 — 1 9 0 5											
	Allmänna vägar.	fulländade och godkända nya vägar.	omlagda eller förbättrade vägsträckor.	fulländade och godkända nya vägar.				omlagda eller förbättrade vägsträckor.						
				Af statsmedel.	Af vägsassors medel.	Af andra medel.	Summa.	Af statsmedel.	Af vägsassors medel.	Af andra medel.				Summa.
Kilometer.	Kilometer.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.				
Landsvägar	—	—	10 200 00	2 500 00	3 019 09	15 719 09	—	9 490 00	—	9 490 00				
Bygdevägar	38 876	0 585	3 822 00	9 113 22	1 658 00	14 593 22	7 920 00	80 911 32	—	88 831 32				
Städers vägar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Summa	38 876	0 585	14 022 00	11 613 22	4 677 09	30 312 31	7 920 00	90 401 32	—	98 321 32				

1) I vägsakatten inräknas (i kol. 16) äfven bidrag af vägfyrkar enligt kol. 5.

2) Bland vägsassors inkomster och utgifter inräknas icke statsbidraget (10 %) till vägunderhållet in natura.

3) Vägfyrkar å frälseränta hafva ej kunnat särskiljas från vägfyrkar å annan fastighet (kol. 9).

2.

I KALMAR LÄN ÅREN 1901—1905.

samt väggkassornas inkomster och utgifter m. m. år 1905.

15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	1.
Väggkassans behållning (+) eller brist (-) vid årets början.	Väggkassans inkomster.				Väggkassans utgifter.					Väggkassans behållning (+) eller brist (-) vid årets slut.	Väggkassans distrikt.
	Väggskatt. ¹⁾	Statsbidrag. ²⁾	Öfriga inkomster.	Summa inkomster.	Förvaltningskostnader.	Ersättning till snöploglagen.	För vägars anläggning, omläggning, brobyggnad.	Öfriga utgifter. ²⁾	Summa utgifter.		
Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
+ 9,879.95	10,514.91	—	575.10	11,090.01	524.56	945.28	550.95	1,363.69	3,384.48	+ 17,585.48	Norra Tjusts härads.
+ 25,017.40	4,105.00	—	1,171.67	5,276.67	737.59	733.40	1,895.30	189.70	3,555.99	+ 26,738.08	Södra Tjusts >
+ 2,759.89	254.68	—	73.58	328.26	394.35	764.85	—	499.51	1,658.71	+ 1,429.44	Tunaläns >
+ 11,127.99	4,023.88	—	486.22	4,510.10	150.00	2,804.05	1,858.49	332.68	5,145.22	+ 10,492.87	Sevede >
+ 8,218.00	2,264.42	—	900.91	3,165.33	265.00	245.50	147.50	989.32	1,647.32	+ 9,736.01	Aspelands >
+ 8,590.62	5,891.49	—	401.72	6,298.21	548.86	2,622.45	1,083.35	367.14	4,621.80	+ 10,262.03	Handbörds >
+ 8,909.45	2,036.72	—	314.49	2,351.21	504.44	820.60	3,715.59	—	5,040.63	+ 6,220.03	Norra Möre >
+ 4,427.40	3,208.14	—	283.23	3,491.37	740.35	782.75	1,338.38	990.92	3,852.40	+ 4,066.37	Stranda >
+ 28,053.83	14,502.65	—	273.23	14,775.88	1,327.85	3,252.75	48,952.26	925.00	54,457.86	— 11,628.15	Södra Möre >
+ 1,159.47	1,626.28	—	43.75	1,670.03	323.98	1,682.00	—	562.49	2,568.47	+ 261.03	Åkerbo >
+ 3,667.82	1,928.82	—	114.98	2,043.80	198.30	1,661.00	2,673.50	85.65	4,618.45	+ 1,093.17	Slättbo >
+ 444.00	1,636.00	—	175.00	1,811.00	165.00	1,532.00	—	349.00	2,046.00	+ 209.00	Runstens >
+ 11,036.89	2,598.63	—	496.53	3,095.16	306.62	1,290.00	—	2,528.77	4,125.39	+ 10,006.66	Ölands Södra Mots
+ 123,292.71	54,591.62	—	5,310.41	59,902.03	6,186.90	19,136.63	62,215.32	9,183.87	96,722.72	+ 86,472.02	Summa å landet.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	I städerna.

c) Skjutsanstalter och skjutslega vid 1905 års slut.

Skjutslega pr nymil.	38.		39.		40.		41.		42.
	Gästgifverier		Skjutsstationer		Summa skjutsanstalter.				
	med	utan	med	utan	med	utan			
	entreprenad.		entreprenad.						
	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.
1) Inom Norra landstingsområdet, med 1.70 kr. i maximilega:									
Utan entreprenadbidrag 1.70 kr.	11	—	14	—	25				
» » 1.12 »	—	4	—	9	13				
» » 2.20 »	—	—	1	—	1				
2) Inom Södra landstingsområdet, med 1.50 kr. i maximilega:									
Utan entreprenadbidrag 1.50 kr.	21	—	13	—	34				
» » 1.12 »	—	10	—	10	20				
» » 2.00 »	—	—	1	—	1				
Summa skjutsanstalter	32	14	29	19	94				
däraf: vid landsvägar	27	9	6	5	47				
vid bygdevägar	5	5	18	14	42				
i städer	—	—	5	—	5				
Anstalter för endast sjöskjuts	—	—	—	—	—				

d) Vid skjutsning utgångna hästar under åren 1901—1905.

År.	I kungs- och krono-skjuts.	45.		46.		47.		48.		49.
		Vid gästgifverier		Vid skjutsstationer		Summa utgångna hästar.				
		med	utan	med	utan	med	utan			
		entreprenad.		entreprenad.						
		Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	
1901	21	4,882	982	2,549	271	8,705				
1902	18	5,000	724	2,146	186	8,074				
1903	5	3,639	849	2,491	210	7,194				
1904	15	4,358	1,019	2,624	207	8,223				
1905	8	4,766	1,319	2,775	154	9,022				
Summa hästar	67	22,645	4,893	12,585	1,028	41,218				

Tab. 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I KALMAR LÄN ÅR 1905.

I. Landsbygden.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.					
Hemman och lägenheter upptagna i jordeboken.	Kronoegendomar.				Skatteegendomar.		Frälseegendomar.		S u m m a.						
	Under allmän disposition.		Under enskild disposition.		Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.					
	Antal.	Mantal.	Antal.	Mantal.											
Kungs- och kungsladugårdar samt säterier	23	32 ³ / ₄	—	—	—	—	—	—	23	32 ³ / ₄					
Boställen: hemman	149	117 ¹ / ₂	—	—	7	1 ² / ₂	5	2 ⁵ / ₈	161	121 ⁶ / ₈					
lägenheter	46	—	—	—	—	—	—	—	47	—					
Säterier och ladugårdar	—	—	—	—	23	28	124	167 ¹ / ₄	147	195 ¹ / ₄					
Rå- och rörs (insockne) hemman	—	—	—	—	—	—	113	43 ³ / ₈	113	43 ³ / ₈					
Hemman	191	96 ² / ₄	1	1 ¹ / ₈	3,943	2,205 ¹ / ₄	1,258	700 ³ / ₄	5,393	3,003 ³ / ₄					
Jordlägenheter	56	—	485	—	527	—	221	—	1,289	—					
Fiskerier	—	—	4	—	10	—	4	—	18	—					
Verk och inrättningar	—	—	1	—	17	—	1	—	19	—					
Summa antal och nuvarande mantal	465	247 ¹ / ₄	491	1 ¹ / ₈	4,527	2,235 ¹ / ₄	1,727	914 ¹ / ₄	7,210	3,397 ³ / ₄					
Oförmedlat mantal	—	338 ³ / ₄	—	1 ¹ / ₈	—	3,452 ¹ / ₄	—	1,214 ¹ / ₄	—	5,006 ¹ / ₄					
12.										13.	14.	15.			
<i>Brukningsdelar och i jordeboken ej upptagna torp.</i>										Antal.	Taxeringsvärde (i kronor) hvarför bevilning				
											erlägges.	icke erlägges.			
Brukningsdelar, hvari hemman äro fördelade										14,630	—	—			
Jordtorp, ej upptagna i jordeboken										3,780	—	—			
Ryttare-, soldat- och båtsmanstorp, d:o										448	—	—			
<i>Jordbruksfastighet och annan fastighet.</i>										—	120,561,300	5,888,100			
Jordbruksfastighet										—	120,561,300	5,888,100			
Annan fastighet:										—	—	—			
Hus och tomter i köpingar och därmed jämförliga orter:										—	402,600	—			
i Gamleby köping										—	90,600	9,100			
i Figeholms										—	1,024,100	56,700			
i Mönsterås										—	53,900	—			
i Påskallaviks										—	52,900	—			
i Pataholms										—	962,300	31,000			
i Nybro										—	93,700	7,000			
i Mörbylånga										—	18,563,700	177,100			
Lägenheter i öfrigt, hvilkas hufvudsakliga värde utgöres af åbyggnaden										—	—	3,319,300			
Kyrkor och bönehus										—	—	2,744,900			
Andra offentliga byggnader										45	64,300	—			
Frälseräntor										—	—	—			
Summa annan fastighet (än jordbruksfastighet)										—	21,308,100	6,345,100			
II. Städerna.															
16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.
Städer.	Tomter.		Länderier, jordlotter eller andra brukningsdelar.	Boningshus.		T a x e r i n g s v ä r d e (i k r o n o r).									
	Bebyggda.	Obebyggda.		Nybyggda 1901—1905.	Befintliga 1905.	Jordar				A n n a n f a s t i g h e t .				S u m m a (annan fastighet)	
						hvarför bevilning		hvarför bevilning		hvarför bevilning		hvarför bevilning		hvarför bevilning	
						erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.
Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	erlägges.	icke erlägges.	
Kalmar	843	69	—	56	1,179	423,400	—	16,992,000	423,800	—	429,000	—	1,823,600	16,992,000	2,681,400
Västervik	616	123	279	116	705	756,400	—	6,633,600	81,200	—	284,000	—	786,700	6,633,600	1,151,900
Vimmerby	113	9	188	5	127	667,800	—	1,388,300	3,200	5,300	104,000	89,500	102,500	1,483,100	209,700
Oskarshamn	517	327	—	73	652	—	—	7,240,500	—	—	180,800	—	488,100	7,240,500	668,900
Borgholm	152	26	1	33	209	1,000	—	1,242,000	1,600	—	40,000	56,800	26,000	1,298,800	67,600
Summa	2,241	554	468	283	2,872	1,848,600	—	33,496,400	509,800	5,300	1,037,800	146,300	3,231,900	33,648,000	4,779,500
						1,848,600	—	34,006,200	509,800	1,043,100	—	3,378,200	—	38,427,500	—

Tab. 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I KALMAR LÄN ÅR 1905.

1. Fideikommissinnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken.	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar.	11. 12. 13. 14. T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom fräl- seränta).	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Friherre Teodor Adelswärd	Kvistrum m. fl. Melby m. fl. Bredal	Gårdserum. Ukna. Hannäs.	—	4½	1	3¾	13½	2	—	326,000	—	900	482,900
			—	—	—	3		—	1	2	98,400	7,200	
Fil. doktor J. H. Theorell	Bjerkebo m. fl. Halsebo	Gårdserum.	—	—	—	4¾	5¾	—	—	170,000	—	4,600	212,600
			—	—	—	1		—	1	—	38,000	—	
Generalkrigskommissarien C. H. Weidenhielm	Hägerum	Kristdala.	—	1½	2¾	½	4¼	—	—	134,500	4,200	—	138,700
Godsägaren K. G. A. W. Nordenankar	Fliseryd med underlydande	Fliseryd.	—	½	1	2¼	4	—	3	131,800	10,800	—	142,600
		Summa	—	7½	4¾	15½	27¾	5	5	949,100	22,200	5,500	976,800

Tab. 4 och 5.

Tab. 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I KALMAR LÄN ÅR 1905.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, verk och ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar (fak- tal satt i städer).	11. 12. 13. 14. T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom fräl- seränta).	å frälse- ränta.	Summa.	
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Aktiebolaget Ankarsrums bruk	Ankarsrum med underlydande	Hjorted. Gladhammar. Blackstad. Hallingsberg. Lofta. Locknevi.	—	3	—	7¾	16½	1	2	288,600	20,400	—	1,829,400	
			—	2½	—	3¾		—	1	157,500	30,500	—		
			—	—	—	—		—	—	—	40,000	—		—
			—	1	1½	6¼		3	3	524,800	761,500	—		
			—	—	—	—		—	1	2,100	—	—		
Blankaholms sågverks aktiebolag	Blankaholm	Hjorted. Västerrum.	—	—	—	½	1	1	15,000	150,000	—	197,000		
Gunnebo bruks nya aktiebolag	Gunnebo	Gladhammar.	—	¼	—	17½	2½	3	108,000	512,000	—	620,000		
Aktiebolaget Öfverums bruk	Öfverum med underlydande	Lofta. Västra Ed. Dalhem. Ukna. Gamleby. Gårdserum.	—	2¼	—	2	18¾	—	2	206,000	500,000	—	1,507,400	
			—	1	—	—		—	1	75,000	362,600	—		
			—	2½	—	1¾		1	1	189,000	600	—		
			—	3½	—	—		—	1	145,800	700	—		
			—	½	—	—		—	1	20,000	2,000	—		
Trävaruaktiebolaget H. Cornelius	Gamleby	Gamleby. Locknevi. Hallingsberg.	—	—	—	1	3	5	99,300	60,700	—	202,400		
			—	—	—	—	—	1	—	—	12,000	—	—	
			—	¼	—	—	1¼	1	—	30,400	—	—	—	
Tyllinge aktiebolag	Tyllinge	Dalhem.	—	3½	4	5½	12½	3	3	585,100	11,000	—	596,100	

Kalmar län.

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I KALMAR LÄN ÅR 1905.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal- satt jord.	10. Antal verk och inrättning- gar (fa- stigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Frälse.		Summa.			å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet (utom frälse- ränta).	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Karl-Fredriks bryggeriaktiebolag . . .	Öndal	Ukna.	—	$\frac{3}{224}$	—	—	$\frac{3}{224}$	—	2	3,000	6,400	—	9,400
Grantorpets fabriksaktiebolag	Grantorpet	Lofta.	—	—	—	—	—	—	1	—	19,000	—	19,000
Jönköpings och Vulcans tändsticks- fabriksaktiebolag	Tändsticksfabriken	»	—	—	—	—	—	—	1	—	136,500	—	136,500
Eds cellulosaabriksaktiebolag	Ed	Västra Ed.	—	—	—	—	—	1	1	6,000	314,000	—	320,000
Aktiebolaget Åtvidabergs kopparverk .	Forsaström	Gårdserum.	—	—	—	—	—	1	5	20,000	95,000	—	115,000
Bergslagens fröklängningsaktiebolag	Fröklängningsanstalten	Hvena.	—	—	—	—	—	—	1	—	8,300	—	8,300
Hultsfreds bryggeriaktiebolag	Hultsfreds bryggeri	»	—	—	—	—	—	—	1	—	21,000	—	21,000
Aktiebolaget Hultsfreds snickerifabrik	Hultsfreds snickerifabrik	»	—	—	—	—	—	—	1	—	35,000	—	35,000
Storebro aktiebolag	Storebro med underlydande	Vimmerby landsf. Pelarne.	—	$4\frac{1}{4}$	$1\frac{3}{8}$	$\frac{5}{8}$	$7\frac{1}{4}$	—	7	291,000	121,000	—	412,000
			—	1	—	—	—	—	—	32,000	—	—	444,000
C. J. Schylanders granitaktiebolag . . .	Flivik	Misterhult.	—	—	—	—	—	—	1	—	4,800	—	4,800
	Hålviken	»	—	—	—	—	—	—	1	—	3,800	—	3,800
	Kallsebo	»	—	—	—	$\frac{3}{8}$	—	—	—	37,500	—	—	37,500
	Uthammar	»	—	$\frac{1}{4}$	—	—	—	—	1	10,000	7,800	—	17,800
	Stenhuggerier i Klämma och Sörevik	Döderhult.	—	—	—	—	$\frac{1}{2}$	—	2	—	3,000	—	3,000
Målilla träförädlingsaktiebolag	Bäcklyckan, snickerifabrik	Målilla.	—	—	—	—	—	—	2	—	22,000	—	22,000
Aktiebolaget Brusafors—Hällefors . . .	Boda	»	—	$\frac{1}{500}$	—	—	—	—	—	8,000	—	—	8,000
	Hällefors m. m.	Lönberga.	—	$\frac{147}{500}$	—	$\frac{3}{8}$	$\frac{919}{1000}$	1	1	25,100	190,000	—	215,100
O. E. Ekelunds snickerifabriks aktie- bolag	Snickerifabrik m. m.	Virseram.	—	—	—	—	—	—	5	—	25,700	—	25,700
Nybroholms aktiebolag	Nybroholms pappersbruk	Järeda.	—	—	—	—	—	—	1	—	100,000	—	100,000
Aktiebolaget Mörlunda snickerifabrik	Turedal, snickerifabrik	Mörlunda.	—	—	—	—	—	—	2	—	20,000	—	20,000
Aktiebolaget Berga snickerifabrik . . .	Furulund, d:o	»	—	—	—	—	—	—	2	—	28,000	—	28,000
	Björklund, d:o	Högsby.	—	—	—	—	—	—	2	—	40,000	—	40,000
Aktiebolaget Berga tegelbruk	Berga tegelbruk	»	—	—	—	—	—	—	1	—	200,000	—	200,000
Aktiebolaget Frövi möbelfabrik	Frövi möbelfabrik	»	—	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	15,000
Berga mekaniska verkstads aktiebolag	Kullen	»	—	—	—	—	—	—	1	—	14,000	—	14,000
Aktiebolaget Ruda snickerifabrik	Ruda snickerifabrik	»	—	—	—	—	—	—	1	—	20,000	—	20,000
Aktiebolaget Bankeberg—Finsjö	1 magasin vid Bohult	»	—	—	—	—	—	—	1	—	1,500	—	1,500
	Bankeberg m. m.	Fliseryd.	—	—	$6\frac{1}{2}$	$\frac{13}{16}$	—	15	9	390,200	915,000	—	1,305,200
	Uddevallshyttan	Bäckebo.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	—	—	2	24,000	5,100	—	29,100
	Elektrisk kraftstation i Kikebo	Döderhult.	—	—	—	—	$7\frac{9}{16}$	—	1	—	1,500	—	1,500
Nykvarns pappersfabriks aktiebolag . . .	Nykvarn	Fliseryd.	—	—	—	—	—	—	3	—	52,000	—	52,000
Hornsö aktiebolag	Lammehult m. m.	Långemåla.	—	—	—	4	4	2	4	305,000	80,000	—	385,000
Aktiebolaget Björklunda glasbruk	Björklunda glasbruk m. m.	Fagerhult.	—	$\frac{1}{8}$	—	—	$\frac{1}{8}$	—	1	3,000	15,000	—	18,000
Aktiebolaget De svenska kristallglas- bruken	Fröjekulla m. m.	Kräksmåla.	—	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{20}$	—	—	27,000	18,000	—	45,000

Aktiebolaget Nygårde tegelbruk . . .	Lägenh. Tegelbruket n:r 2 o. 3 samt Fridhem n:r 1 . . .	Dörby.	—	—	—	—	—	1	1	10,000	195,700	—	205,700
Kalmar nya verkstads aktiebolag . . .	Lägenh. Verkstadstomten 1	Kalmar landstf.	—	—	—	—	—	—	1	—	68,000	—	68,000
Aktiebolaget Jersey depot	Svartingstorp m. m. Räckneby	Åby. Ryssby.	—	$1\frac{3}{16}$	—	$5\frac{1}{4}$	—	$7\frac{9}{32}$	—	235,100 19,000	— 800	—	254,900
Aktiebolaget Bohman & Johansson . .	Blomsterström	Ålem.	—	—	—	—	—	—	2	—	23,000	—	23,000
Aktiebolaget Broholms stol- och mö- belfabrik	Broholm	»	—	—	—	—	—	—	1	—	40,000	—	40,000
Mejeriaktiebolaget i Mönsterås . . .	Axelsberg	Mönsterås.	—	—	—	—	—	—	1	—	5,000	—	5,000
Nitroglycerinaktiebolaget	Magasin i Stubbemåla . . .	»	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—	800
Aktiebolaget Emsfors nya pappers- fabriker	Skrufshulta pappersbruk . . . Byggnader för elektrisk kraft- öfverföring Emsfors	» Fliseryd. Döderhult.	—	—	—	—	—	—	—	—	27,000	—	—
Aktiebolaget C. A. Kullgrens änka . .	Stenhuggeri i Saltvik	»	—	—	—	—	—	—	1	—	600	—	600
Aktiebolaget Saltviks slip	Slip i Saltvik	»	—	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	15,000
Svenska granitindustriaktiebolaget . .	Gustafsberg	»	—	—	—	—	—	1	3	9,000	18,000	—	27,000
Gyttorps sprängämnesaktiebolag . . .	Dynamitkällare i Sörevik . . .	»	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	1,000
Våneviks granitaktiebolag	Vånevik	»	—	—	—	$\frac{3}{32}$	$\frac{5}{32}$	—	3	45,200	79,000	—	124,200
Kessel & Röhl's granitaktiebolag . . .	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	5,200	—	5,200
Torsås industriaktiebolag	Brogården	Torsås.	—	—	—	—	—	—	1	—	18,000	—	18,000
Östra Blekinge järnvägsaktiebolag . .	Torsås	»	—	—	—	—	—	—	1	—	3,000	—	3,000
Aktiebolaget Torsås andelsmejeri . . .	»	»	—	—	—	—	—	1	1	200	6,000	—	6,200
Karlskrona—Växjö järnvägsaktiebolag	Gantisbo	Vissefjärda.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	—	—	15,000	—	—	15,000
K. A. Blomquists möbelfabriks aktie- bolag	»	»	—	—	—	—	—	—	1	—	5,000	—	5,000
Lovers tändsticksaktiebolag	Lovers tändsticksfabrik	Hagby.	—	—	—	—	—	—	1	—	4,000	—	4,000
Aktiebolaget Arvid Böhlmarks lamp- fabrik	Pukabergs glasbruk	Madesjö.	—	$1\frac{3}{8}$	—	—	$1\frac{3}{8}$	1	1	30,000	151,700	—	181,700
Nybro tändsticksfabriks aktiebolag . .	Nybro n:r 1, 2 och 3	Nybro köping.	—	—	—	—	—	—	1	—	45,000	—	45,000
Mossberga aktiebolag	Mossberga	Högsrum.	—	$\frac{1}{2}$	—	—	$\frac{1}{2}$	—	1	32,000	—	—	32,000
Ölands nya cementaktiebolag	Lovers bruk	Södra Möckleby.	—	$3\frac{3}{8}$	—	—	$3\frac{3}{8}$	1	—	103,200	542,400	—	645,600
Kalmar ångkvarns aktiebolag	—	Kalmar stad.	—	—	—	—	—	—	5	—	1,008,000	—	1,008,000
Tidningen Kalmars aktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	46,000	—	46,000
Aktiebolaget Kalmar nya tapetfabrik	—	»	—	—	—	—	—	—	2	—	159,000	—	159,000
Aktiebolaget Kalmar varf	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	85,800	—	85,800
Kalmar verkstadsaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	82,000	—	82,000
Fastighetsaktiebolaget Eos	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	212,000	—	212,000
Byggnadsaktiebolaget Carl von Linné	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	50,000	—	50,000
Kalmar nya järnvägsaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	—	1	—	125,500	—	125,500
Oskarshamns mekaniska verkstads- och skeppsdocsaktiebolag	N:r 185, 706, 716—725	Oskarshamn.	—	—	—	—	—	—	3	—	312,700	—	312,700
Oskarshamns bryggeriaktiebolag . . .	N:r 234, 242, 245—248, 350—358	»	—	—	—	—	—	—	3	—	315,300	—	315,300
Carl Blomqvists fabriksaktiebolag . . .	N:r 251, 252	»	—	—	—	—	—	—	1	—	69,000	—	69,000
Oskarshamns tryckeriaktiebolag	N:r 300, 296 A o. B, 305	»	—	—	—	—	—	—	4	—	105,000	—	105,000

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I KALMAR LÄN ÅR 1905.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)			14. Summa.
			4. Krono.	5. Skatte.	6. 7. F r ä l s e.					11. å jordbruksfastighet.	12. å annan fastighet (utom frälseränta).	13. å frälseränta.	
					6. Säterier, ladugårdar, rå och rör.	7. Allmänt frälse.							
Aktiebolaget Petré & C:o	N:r 196, 198, 202—204, 223—225, 406	Oskarshamn.	—	—	—	—	—	5	—	39,500	—	39,500	
Aktiebolaget Oskarshamns mekaniska snickerifabrik	N:r 403—405	»	—	—	—	—	—	1	—	63,100	—	63,100	
Nässjö—Oskarshamns nya järnvägsaktiebolag	N:r 683 Skärplingsång Järnvägsplan och grustag	Mörlunda. Högsby.	—	—	—	—	—	1 1	— 8,000	34,000	—	47,500	
Aktiebolaget N. G. Wijkström & son	N:r 227, 228, 196, 206 A o. B, 217, 218, 221, 222, 117 B	Oskarshamn.	—	—	—	—	—	6	—	113,500	—	113,500	
Oskarshamns teateraktiebolag	N:r 585	»	—	—	—	—	—	1	—	51,500	—	51,500	
Aktiebolaget A. Petersson & C:o	N:r 150, 151, 191 A o. B, 194, 195, 271 A, 412, 413, 61 A	»	—	—	—	—	—	10	—	206,700	—	206,700	
Byggnadsaktiebolaget Valhall	Ordensbus	»	—	—	—	—	—	1	—	10,000	—	10,000	
Oskarshamns kakelfabriks aktiebolag	N:r 593—595	»	—	—	—	—	—	1	—	34,400	—	34,400	
Aktiebolaget Oskarshamnspostens tryckeri	N:r 107, 108	»	—	—	—	—	—	1	—	81,400	—	81,400	
Bankberg—Finsjö träsliperiaktiebolag	N:r 158	»	—	—	—	—	—	1	—	25,000	—	25,000	
Oskarshamns schweizeriaktiebolag	Utvärdshuset Alphyddan	»	—	—	—	—	—	1	—	13,300	—	13,300	
Badhusaktiebolaget i Oskarshamn	N:r 210	»	—	—	—	—	—	1	—	7,000	—	7,000	
Skånska petroleumaktiebolaget	Petroleumupplagstomter	»	—	—	—	—	—	1	—	2,600	—	2,600	
	»	Döderhult.	—	—	—	—	—	—	—	150,000	—	150,000	
	»	Västervik.	—	—	—	—	—	1	—	1,400	—	1,400	
Västervikspostens tryckeriaktiebolag	—	»	—	—	—	—	—	1	—	17,700	—	17,700	
Aktiebolaget Västerviks tunnbinderi-fabrik	—	»	—	—	—	—	—	2	—	17,000	—	17,000	
Västerviks teaterhusaktiebolag	Teaterhuset	»	—	—	—	—	—	1	—	10,900	—	10,900	
Aktiebolaget Västerviks handelsbank	—	»	—	—	—	—	—	1	—	51,400	—	51,400	
Christian Piehls bryggeriaktiebolag	Bryggeri	»	—	—	—	—	—	1	800	110,200	—	111,000	
Västerviks kallbadhusaktiebolag	Kallbadhuset	»	—	—	—	—	—	1	—	6,000	—	6,000	
Aktiebolaget Västerviks elektricitetsverk	Elektricitetsverk	»	—	—	—	—	—	1	—	30,000	—	30,000	
Västerviks varfsaktiebolag	Stora varfvet	»	—	—	—	—	—	1	—	24,400	—	24,400	
Aktiebolaget Colorit	Björkhagen n:r 2	»	—	—	—	—	—	1	—	14,400	—	14,400	
Nya aktiebolaget Breviks glasbruk	Brevik	»	—	—	—	—	—	1	25,000	175,000	—	200,000	
Aktiebolaget Västerviks glasbruk	Glasbruket	»	—	—	—	—	—	1	1,000	74,900	—	75,900	
Aktiebolaget Västerviks landtmanna-affär	Hagadal n:r 1	»	—	—	—	—	—	1	—	15,500	—	15,500	

Verkstadsaktiebolaget Tjust	Västerviks mekan. verkstad	Västervik.	—	—	—	—	—	—	1	—	30,000	—	30,000	
Västerviks kvarnaktiebolag	Stora väderkvarn	>	—	—	—	—	—	—	1	7,200	37,600	—	44,800	
Nya aktiebolaget Stegeholms träför- ädlingsfabrik	—	>	—	—	—	—	—	—	2	—	107,000	—	107,000	
Aktiebolaget Gustaf Ideström & C:o .	Samnellsborg	>	—	—	—	—	—	—	1	—	42,000	—	42,000	
Aktiebolaget Bröderna Flinks granit- stenhuggeri	—	>	—	—	—	—	—	—	2	—	26,800	—	—	
	Forserums utjord	Hallingeberg.	—	—	—	—	—	—	1	800	—	—	—	
	Gäddeglo	Törnsfall.	—	—	—	—	—	—	—	25,000	—	—	52,600	
Aktiebolaget Nya centralbryggeriet .	Nya centralbryggeriet	Vimmerby.	—	—	—	—	—	—	1	2,000	126,000	—	—	
	Fridensborg	Målilla.	—	—	—	—	—	—	1	—	8,000	—	136,000	
		Summa	—	—	33 ²⁵¹⁶⁰ ₂₆₀₀₀	13 ³ ₈	34 ¹¹ ₈₂	80 ²³¹⁴⁶³ ₂₃₂₀₀₀	49	199	4,274,400	10,786,300	—	15,060,700

Tab. 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAKTERS UNDERSÅTAR, I KALMAR LÄN ÅR 1905.

1. Främmande maktens och undersätens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. M a n t a l.					9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.		8. Summa.			11. å jordbruksfastighet.	12. å annan fastighet (utom frälseränta).	13. å frälseränta.	14. Summa.	
					7. Säterier, ladugårdar, rå och rör.	7. Allmänt frälse.								
Danske undersåten stenarbetaren Christian P. Jørgensen Danska firman J. A. E. Schannong	Hus i Elfvehult Signeslyst	Döderhult. Västervik.	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	29,600
Ryske undersåten F. G. Hedberg	Stäffö Hårsö	Åby. Klückeberga.	—	—	7 ¹ ₈	3 ³ ₄	9 ³ ₈	—	1	—	293,000	3,500	—	329,500
Engelske undersåten Edw. Caleb Warren	—	Kalmar.	—	—	—	—	—	—	2	—	—	129,000	—	129,000
		Summa	—	—	7 ¹ ₈	1 ³ ₄	9 ³ ₈	2	5	330,500	157,600	—	488,100	

Tab. 7.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER, ICKE REGISTRERADE SJUKKASSOR SAMT DÄRMED JÄMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I KALMAR LÄN ÅR 1905.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning under år 1905	6. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut.	7. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkingar.
A. Å landsbygden.								
a) <i>Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.</i>								
J. P. Peterssons donationsfond (Gärdsrum s:n).	Utdelning till fattiga.	J. P. Petersson, hemmansägare.	1876 ²¹ / ₁₂	3	60	3,294	Kommunalnämnden.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning under år 1905		7. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	8. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	9. Stiftelsen förvaltas af:	10. Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Tuttorska donationsfonden (Gårdserums s:n).	Utdelning till fattiga.	Karin Eriksdotter, änka.	1874 19/9	34	50	1,000	—	Kommunalnämnden.	
Hawtonska d:o (d:o).	D:o d:o.	Carl Hawton, bokhållare.	1862 14/8	3	10	200	—	D:o.	
D:o d:o (Ukna s:n).	D:o d:o.	Densamme.	1854 27/9	—	4	100	—	D:o.	
Lindbergiska fonden (d:o).	D:o d:o.	C. Lindberg, hem-ägare.	1862 22/9	10	22	500	—	D:o.	
Wejerska d:o (Västra Eds s:n).	Understöd till 4 behöfvande under Forsby.	Brita Wejer, hushållerska.	1800 23/1	6	91	1,837	—	Innehafvaren af Forsby.	
Sune Nilssonska d:o (d:o).	D:o till 8 fattiga änkor.	Sune Nilsson, hem-ägare.	1810 17/12	8	1)	—	—	Fattigvårdsstyrelsen.	1)
Kammarstrandska donationsfonden (Östra Eds s:n).	D:o till de mest behöfvande i socknen.	J. P. Kammarstrand, frölseinspektör.	1841 17/9	25	50	750	—	Kommunalnämnden.	
Atterbomska d:o (Tryserums s:n).	D:o till ogift fattig prästdotter.	Margareta Katarina Atterbom, mamsell.	1829 1/11	2	52	1,353	—	Kyrkorådet.	
Fonden för sjukliga och orkeslösa tjänarinnor (Lofta s:n).	Framgår af benämningen.	Okänt.	1890 22/6	8	313	6,426	—	D:o.	
Fellenius donationsfond (Hallingebergs s:n).	Utdelning till fattige i socknen.	J. Fellenius, kassör.	1904 21/10	—	—	500	—	Kommunalnämnden.	
Montgomeryska donationsfonden (Hjorteds s:n).	Understöd till de mest behöfvande i socknen.	C. Montgomery å Falsterbo, änkefru.	1842 10/8	17	40	1,034	—	Af församlingen utsedd kommitté.	
Sederströms donationsfond (Locknevi s:n).	Att understödja behöfvande medmänniskor.	Zacharias Sederström, inspektör.	1838 1/5	21	19	375	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
J. Grans d:o (d:o).	Understöd åt någon behöfvande.	J. Grans änka och släktingar.	1843 1/11	1	2	50	—	D:o.	
Löjtnant Engstrands d:o (d:o).	D:o åt en tjänarinna under hennes lifstid, sedan åt någon fattig.	Löjtn. Engstrands barn och vänner.	1883 20/8	1	2	62	—	D:o.	
Blaviers d:o (Gladhammars s:n).	För fattigvården.	Anna G. Blavier.	1826 2/11	—	37	927	—	Kommunalnämnden.	
Rehnborgs d:o (d:o).	D:o.	S. Rehnborg, färgare.	1849 2/2	—	145	6,742	—	D:o.	
Wulffs d:o (Gamleby s:n).	Understöd åt 6 sjuka, sängliggande, nödlidande änkor eller andra fattige.	A. M. Wulff, änka.	1826 16/5	10	20	502	—	Kyrkorådet.	
Lewenhaupts d:o (d:o).	Till fattigvården i Gamleby s:n.	Grefvinnan Caroline Lewenhaupt.	1824 29/6	—	2)	750	—	Kommunalnämnden.	2)
Brita Bomans d:o (d:o).	Understöd åt fattiga änkor och obemedlade ogifta fruntimmer.	Brita Boman.	1888 26/6	8	40	1,000	—	D:o.	
Gabrielssons d:o (Törnfalls s:n).	D:o åt medellösa änkor och föräldralösa barn.	Ch. Gabrielsson, änkefru.	1881 27/4	3	150	3,358	—	D:o.	
Rehnborgska fonden (Tuna s:n).	Halfva årsräntan utdelas som fattigunderstöd, andra hälften tillägges kapitalet för bildande af fond för framtida inköp af fattiggård.	Svante Rehnborg, färgare.	1849 2/2	—	157	6,544	—	D:o.	
Nybergiska d:o (Södra Vi s:n).	Understöd åt äldre fattigt fruntimmer.	Viktoria Nyberg, prästänka.	1877 5/8	1	20	500	—	D:o.	
Sederströmska d:o (Djursdala s:n).	Gåfvor vid högtider åt socknens fattiga.	Zacharias Sederström, inspektör.	1845 16/11	5	6	125	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Harmenska d:o (Högsby s:n).	Understöd åt orkeslösa fattiga under egendomarne Berga och Ruda.	U. Harmens, änkefru.	1838 16/6	6	90	2,000	—	Ägaren till Ruda gods.	
Weidenhjelmiska d:o (Fliseryds s:n).	D:o åt fattige och åt fattiga skolbarn till befordrande af deras skolgång i socknen.	Krister Weidenhjelm, öfverste.	1868 11/7	17	120	2,000	—	Pastor och 2 sockenmän.	
Gamla Linnerhjelmiska d:o (Dörby s:n).	Fattigunderstöd.	B. E. Linnerhjelm.	1782 2/9	—	6	150	—	Kommunalnämnden.	
Peter Karlssons och hans hustrus stiftelsefond (d:o).	D:o.	Peter Karlsson, älderman, o. h. h. Stina.	1847 17/12	—	49	2,776	—	S. Nilsson Rodhe, Ulfborg.	
Engelfeldtska fonden (Kläckerberga s:n).	Understöd åt gamla orkeslösa personer m. fl.	A. Engelfeldt, fröken.	1871 19/10	40	680	13,340	—	Kommunalnämnden.	
C. J. Larssons i Gårö donationsfond (Mönsterås s:n).	D:o åt fattiga i Gårö rote.	C. J. Larsson, hem-ägare.	1868 12/12	7	75	1,500	—	Gårö fattigrote.	
A. & W:s fond (Mönsterås köping).	För pauvres honteux.	Sällskapet A. & W:s.	1873 17/8	1	50	3,015	—	Kommunalnämnden.	
Peter Karlssons och hans hustrus stiftelse (Ljungby s:n).	Bidrag till fattigas underhåll och vård.	Peter Karlsson, älderman, o. h. h. Stina Andersdotter.	1847 17/12	—	41	2,818	—	Aug. Jonsson i Ölfvingstorp.	
Lindstrandiska fonden (Mor- torps s:n).	Fattigunderstöd.	Emeli Augusta Lindstrand, änkefru.	1896 17/11	5	401	10,000	—	Kyrkorådet.	

Jonas Håkansson donationsfond (Hagby s:n).	Uppförande och underhåll af fattighus.	Jonas Håkansson, lägenhetsägare.	1863 ²¹ / ₃	—	—	4,000	3,000	Fattigvårdestyrelsen.
Bäckerströmska fonden (d:o).	Understöd åt fattiga arbetare vid Lovers alunbruk och deras efterkommande.	E. B. M. Buckerström, doktorinna.	1816 ⁴ / ₃	12	348	8,000	8,000	Kyrkorådet.
Lindbäckska d:o (Arby s:n).	D:o åt mindre bemedlade ståndspersoner.	Johan Kristoffer Lindbäck, prost.	1823 ¹⁸ / ₂	3	36	1,052	—	D:o.
Klintska donationen (Torsås s:n).	D:o åt en fattig blind kvinna.	Maria Elisabeth Klint, fröken.	1844 ¹ / ₄	—	—	47	—	D:o.
Fröbergiska fonden (Madesjö s:n).	Fattigunderstöd.	M. G. Fröberg, ekonomidirektör.	1841 ³⁰ / ₃	6	60	5,268	—	D:o.
Maria Peterssons donationsfond (Söderåkra s:n).	Understöd åt fattiga i socknen.	Maria Petersson, änkefru, Djursvik.	1905 ⁵ / ₆	70	40	1,059	—	Kommunalnämnden.
Engmans understödsfond (Högby s:n).	D:o åt fattiga änkor m. m.	J. F. Engman, komminister.	1880 ⁶ / ₃	35	489	10,000	—	Kyrkorådet.
Nilssonska donationen (Föra s:n).	Fattigunderstöd m. m.	Per Nilsson, hem.-ägare.	1902 ²⁷ / ₁₂	12	50	1,046	—	Pastor och kyrkovårdar.
Kyrkoherden och fru Bagges julgåfvofond (Långlöts s:n).	Understöd åt fattiga änkor eller ogifta kvinnor.	Adolf Bagge, f. d. bankokommissarie.	1899 ²⁵ / ₉	14	150	3,010	—	Kommunalnämnden.
Fornanderska donationsfonden (Runstens s:n).	Julgåfva åt fattiga, välkända fruntimmer.	Johanna Marg. Fornander, poststationsförestånderska.	1890 ⁷ / ₂	2	8	200	—	Kyrkorådet.
Anna-Katarina-fonden (d:o).	Understöd åt fattiga, obotligt sjuka eller utan eget förvållande fattiga.	Anna Katarina Olsdotter, hemmansägaränka.	1872 ³⁰ / ₁₂	6	15	300	—	Kommunalstämman.
Hildebrand-Gummeruska d:o (Köpings s:n).	Fattigunderstöd m. m.	Jeanette Hildebrand, änkefru.	1901 ²⁰ / ₇	63	274	6,104	—	Kyrkorådet.
Nils Peter Nilssons understödsfond (Högsrums s:n).	D:o.	Nils Peter Nilsson, undantagsman.	1899 ²⁴ / ₃	11	46	1,000	—	Kommunalnämnden.
Croelinska donationsfonden (Torslunda s:n).	Understöd åt fattiga, sjuka änkor och frånfallna barn.	Agneta Croelius, fru.	1811 ³ / ₁	10	175	2,914	—	Kyrkorådet.
Karolina Frondelii donation (d:o).	D:o åt fattiga änkor.	Karolina Frondelius, fröken.	1899 ³⁰ / ₃	2	8	200	—	D:o.
Gustaf Perssons fond (d:o).	D:o åt fattiga änkor och barn.	Gustaf Persson, landbrukare.	1897 ³⁰ / ₉	—	9	2,050	—	Pastor och kyrkoråd.
N. P. Erikssons d:o (Gräsgråds s:n).	Lindring af socknens fattigvård.	N. P. Eriksson, hem.-ägare.	1886 ⁸ / ₃	—	77	2,000	—	Kommunalnämnden.
Amalia Johanssons understödsfond (Mörbylånga s:n).	Understöd åt åldriga, fattiga kvinnor.	Amalia Johansson, hemmansägaredotter.	1893 ²¹ / ₂	12	66	2,224	—	Kyrkorådet.
A. H. Eks stiftelse (Kastlösa s:n).	D:o åt orkeslösa, hedersamma åldringar, som från tidigaste år vistats och verkat inom kommunen.	Axel Herman Ek, landbrukare.	1894 ⁷ / ₄	29	390	7,800	—	Kommunalnämnden.
Maria Nilssons fond (Bredsåtra s:n).	D:o åt fattiga och sjuka i Bredsåtra.	Maria Nilsson.	1897	20	582	13,052	—	D:o.
Elofssonska fonden (d:o).	Beklädnad åt 2 fattiga flickor vid deras första nattvardsgång samt understöd åt fattiga änkor.	Anna Elisabeth Andersson, f. Elofsson.	1882 ⁹ / ₁₂	5	100	2,000	—	D:o.
Elmströmska testamentet (Vissefjärda s:n).	Understöd åt en eller flera sängliggande sjuka, fattiga, som hafva och ådagalägga kristligt sinne.	Edv. N. Elmström, handlande.	1878 ⁸ / ₁₂	2	20	500	—	Pastor.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Möllstedtska donationsfonden (Gårdserums s:n).	Fattiga och flitiga skolbarns beklädnad.	Carl Erik Möllstedt, kyrkoherde.	1870 ¹⁶ / ₁₂	34	150	3,000	—	Skolrådet.
Westerlindska d:o (Ukna s:n).	Till skolväsendet.	P. O. Westerlind, prost.	1852 ¹⁵ / ₁₁	—	—	2,227	—	D:o.
Hawtonska d:o (d:o).	D:o.	Carl Hawton, bokhållare.	1854 ²⁷ / ₉	—	—	683	—	D:o.
Stensnäs fräsemagasinsfond (d:o).	Bidrag till skollärares aflöning.	Carl Peterzén, ägare af Stensnäs.	1772 ²⁰ / ₁₁	1	135	3,000	—	Kommunalnämnden.
Eckmanska fonden (Västra Eds s:n).	Fattiga skolbarns beklädnad.	Fr. Eckman, bokförelse.	1876 ⁶ / ₁₂	21	258	5,264	—	Ägaren till Eds bruk.
Ringeltaubeska donationsfonden (d:o).	Underhåll af skola och fattiga barns uppfostran.	Carl Fredr. Ringeltaube, hofmästare.	1819 ⁸ / ₃	—	1,119	36,394	8,000	Kyrkoherde och kyrkovårdar.
Hällströmska d:o (Östra Eds s:n).	Inköp af skolmaterieell.	Carl Erik Hallström, biskop.	1846 ⁹ / ₅	—	9	672	—	D:o.
E. Gethes premiefond (d:o).	Premier åt skolbarn.	Sten Erik Gethe, landbrukare.	1849 ²⁸ / ₁	19	23	730	—	Skolrådet.
Flygelholmska donationen (d:o).	Beklädnad och föda åt fattiga skolbarn.	Katarina Flygelholm, jungfru.	1856 ⁸ / ₅	23	40	1,456	—	Kyrkoherde och kyrkovårdar.
Keyska d:o (d:o).	Fattiga skolbarns uppfostran.	Fr. Key, häradshöfding, C. L. Key, änkefru, E. Key, löjtnant.	1793 1817 1826	12	24	500	—	Kommunalnämnden.
Östra Eds bibelkassa (d:o).	Inköp af biblar åt nattvardsbarn.	A. Carlsson, komminister.	1828 ¹³ / ₉	22	91	4,040	—	Kyrkoherde och kyrkovårdar.
Grefvinnan Posses barnhemsfond (Tryserums s:n).	Att understödja barnhem och barnuppfostran.	Vilhelmina Posse, grefvinna.	1879 ¹ / ₁₁	1	17	656	—	Kommunalnämnden.
Hägerska donationsfonden (d:o).	Understöd åt någon kvinna, som väl uppfostrat egna eller andras barn.	N. A. Häger, inspektör.	1889 ³⁰ / ₉	2	22	577	—	D:o.
D:o d:o (Hannäs s:n).	D:o d:o.	Densamme.	,	2	20	578	—	Kyrkorådet.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1905		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
Öfverums donationsfond för kläder och skodon åt fattiga välartade skolbarn (Lofta s:n).	Framgår af benämningen.	Aktiebolaget Öfverums bruk.	1887 ¹² / ₈	19	45	1,000	—	Skolrådet.	
Rydströmska donationen (d:o).	Hjälp åt fader- och moderlöst barn.	L. Rydström.	1825 ²⁴ / ₈	—	4)	1,032	—	Kommunalnämnden.	4)
Bokkassan (Hjorteds s:n).	Inköp af böcker åt nattvardsbarn.	Församlingen.	1825 ⁵ / ₆	—	84	1,681	—	D:o	
Bethanien, institut för döfstumma (d:o).	Döfstummas undervisning, vård och uppfostran.	Jakob Östberg, kyrkoherde.	1859 ² / ₁₀	15	?	71,886	33,000	Styrelse af 3 personer.	
Palmerska beklädnadsfonden (d:o).	Beklädnad åt fattiga nattvardsbarn.	I. M. Palmær, prost.	1853 ¹⁵ / ₄	8	12	319	—	Kyrkoherde och kyrkovårdar.	
Premiefonden för flitiga skolbarn (d:o).	Framgår af benämningen.	R. F. Gross, ingenjör.	1872	—	—	608	—	Skolrådet.	
Möllerska fonden (d:o).	Fattiga skolbarns beklädnad.	W. S. Möller, hem.-ägare.	1903 ²⁰ / ₃	—	—	241	—	D:o	
Fiedlersköldska skolfonden (Locknevi s:n).	Uppmuntran till flitig skolgång åt barn under Liedhem.	A. G. Fiedlersköld, öfverstelöjtnant.	1846 ²³ / ₁₁	28	65	1,710	—	Kyrkoherde och kyrkovårdar.	
Barnbokskassan (d:o).	Utdelning af biblar åt nattvardsbarn.	Församlingen.	1817	37	98	450	—	Kyrkorådet.	
Nilzénska fonden (d:o).	Fattiga skolbarns beklädnad.	S. P. Nilzén, skollärare.	1896 ²³ / ₃	12	20	500	—	Kyrko- och skolrådet.	
Locknevi folkskolas belöningskassa (d:o).	Belöning åt flitiga och välartade barn i folkskolan.	P. J. Åberg, kyrkoherde.	1849 ¹ / ₆	10	6	156	—	D:o d:o.	
Blackstads d:o d:o (Blackstads s:n).	D:o.	Församlingen.	1849 ¹ / ₁₂	—	—	697	—	Skolrådet.	
Blackstads barnbokskassa (d:o).	Utdelning af biblar åt nattvardsbarn.	D:o.	1817	25	22	781	—	Kyrkorådet.	
Lundbomska donationsfonden (d:o).	Fattiga skolbarns beklädnad.	Knut W. Lundbom, kapten.	1881 ³⁰ / ₈	9	45	1,244	—	Skolrådet.	
Gahnbergska premiefonden (d:o).	Utdelning af premier åt småskolebarn.	J. Gahnberg, handlande.	1882 ¹² / ₁	19	6	170	—	D:o.	
Bokkassan (Hallingebergs s:n).	Inköp af biblar till nattvardsungdom och understöd till Hallingebergs sockenbibliotek.	J. G. de Maré, bruksägare.	—	56	155	3,223	—	Aktiebolaget Ankararums bruk.	
Lindblomska donationsfonden (Odensvi s:n).	Inköp af biblar åt nattvardsbarn samt understöd åt fattiga änkor.	Lindblom, doktor.	1877 ¹⁸ / ₅	—	—	595	—	Kyrkorådet.	
Barnhemsfonden (d:o).	Bidrag till en diakonissa eller till ett blifvande barnhem.	A. O. Liljenstolpe, öfverstelöjtnant.	1874 ²³ / ₁₀	—	—	1,988	—	Kommunalnämnden.	
Jonas Olssons donationsfond (d:o).	Fattiga skolbarns beklädnad.	Jonas Olsson, hem.-ägare.	1873 ²⁵ / ₁₁	8	43	1,058	—	Skolrådet.	
Flickskolefonden (d:o).	Bildande af en flickskola.	V. Carleson, friherrinna.	1894 ²⁹ / ₁₃	—	—	5,000	—	Kommunalnämnden.	
Gladhammars barnhem (Gladhammars s:n).	Att till tjäuarinnor uppfostra medellösa flickor.	Emil Key, kungl. sekreterare o. h. h.	1874 ² / ₃	—	—	10,289	—	Kyrkorådet.	
Gamleby bibelkassa (Gamleby s:n).	Inköp af biblar åt nattvardsbarn.	Församlingen.	1841 ³⁰ / ₅	—	57	585	—	D:o.	
Askergrenska fonden (d:o).	Beklädnad åt fattiga nattvardsbarn.	O. A. Askergren, kyrkoherde.	1873 ²⁹ / ₈	1	8	200	—	Kommunalnämnden.	
Karl Eliassons i Boda donationsfond (d:o).	Anskaffande af skor eller böcker åt fattiga skolbarn.	Karl Eliasson, lägenhetsägare.	1897 ⁵ / ₁₁	—	—	1,319	—	Skolrådet.	
Gamleby sockenmagasinsfond (d:o).	Till slöjdskolans behof.	Församlingen.	1877 ¹⁰ / ₆	—	54	1,230	—	D:o.	
Slåthultsfonden (Misterhults s:n).	Folkundervisningens befrämjande.	Peter Bengtsson, hem.-ägare, o. h. h.	1823 ⁷ / ₃	—	178	20,685	6,500	D:o.	
Vårdanstalten för fattiga och värlösa barn (d:o).	Benämningen angifver ändamålet.	Aurora Liljedahl, fru, m. fl.	o. 1827 1871 ³¹ / ₁₂	—	—	12,303	—	Kyrkorådet.	
Tuna barnhems-kassa (Tuna s:n).	Kläder åt fattiga barn.	Hugo Hammarskjöld, statsråd.	1891 ¹⁰ / ₆	3	39	1,181	—	Kyrko- och skolrådet.	
Bibelkassan, förr kallad Bergströmska bibelkassan (d:o).	Utdelning af biblar åt konfirmander.	J. J. Bergström, komminister.	1843 ²⁷ / ₁₁	38	122	1,355	—	Skolrådet.	
Bergströmska beklädnadsfonden (d:o).	Beklädnadspersedlar åt fattiga skolbarn.	Densamme.	1878 ¹ / ₆	20	60	1,051	—	D:o.	
Hermanska barnhemmet (Vimmerby s:n).	Att lämna vård och uppfostran åt minderåriga fattiga.	Herman Samuelsson, hem.-ägare.	1881 ²⁹ / ₁	5	1,238	26,009	15,500	En styrelse af 3 personer.	
Grumstorps barnhem (Pelarne s:n).	D:o d:o.	Grefve G. F. Liljencrantz, landshöfding.	1860 ²⁹ / ₅	5	185	4,154	3,300	D:o d:o.	
Danielssonska donationsfonden (Virserums s:n).	Underhåll åt 3 fattiga skolbarn.	Z. Danielsson, kommerseråd.	1845 ⁶ / ₉	3	120	3,408	—	Pastor och 2 socknemän.	

Axel Ahlbergs tackoffer (Virserums s:n).	Understöd åt 4 fattiga skolbarn.	Axel Ahlberg, hem.-ägare.	1905 ³⁰ / ₁₃	—	—	1,000	—	Kyrkorådet.	
Prosten Fasths donationsfond (d:o).	Fattiga skolbarns beklädnad.	Kristina Fasth, prostinna.	1879 ²² / ₁₂	9	40	1,057	—	Skolrådet.	
Prosten och prostinnan Dahlbergers fond (d:o).	D:o d:o.	K. J. Dahlberger, kontraktsprost.	1885 ¹³ / ₁₀	10	46	1,027	—	D:o.	
Lundgrenska fonden (Högsby s:n).	Värnlösa barns kristliga uppfostran.	N. Lundgren, förste landtmätare.	1866 ¹⁹ / ₅	1	50	1,000	—	Högsby friförsamling.	
Nyströmska d:o (d:o).	D:o d:o.	A. P. Nyström, byggmästare.	1879 ⁹ / ₁₀	1	15	300	—	D:o d:o.	
Bergska donationsfonden (d:o).	Inköp af böcker och kläder åt fattiga skolbarn.	N. H. Berg, v. kommissionslandmätare.	1888 ¹⁵ / ₆	30	517	11,500	—	Skolrådet.	
D:o d:o (Fågelfors s:n).	D:o d:o.	Densamme.	›	64	180	4,000	—	D:o.	
Nya Linnerhjelmiska d:o (Dörby s:n).	Understöd åt fattiga skolbarn.	H. Linnerhjelm, fröken.	1858 ²¹ / ₄	4	250	5,000	—	Kommunalnämnden.	
Linnerhjelmiska d:o (Kläckerberga s:n).	D:o d:o.	Densamma.	›	14	245	5,000	—	D:o.	
Posseska d:o (Åby s:n).	Fattiga och vanvårdade barns underhåll.	Grefve Carl Posse, major.	1855 ³ / ₃	4	600	13,856	—	D:o.	
Posseska välgörenhetsfonden (d:o).	Hjälp åt fattiga sjuka samt uppmuntran till ordentlig skolgång.	Grefve Carl Posses arvingar.	1890 ¹⁵ / ₁₀	—	—	5,850	—	Kyrkostämman.	
Elfströmska donationsfonden (Mönsterås s:n o. köping).	Fattiga barns försörjning.	A. G. Elfström, teol. doktor.	1870 ²⁰ / ₄	9	880	17,082	—	En styrelse af 6 ledamöter och 1 kassör.	
Lundborgska fonden (Mönsterås köping).	Böcker åt fattiga skolbarn.	J. Lundborg, apotekare.	1876 ¹³ / ₅	—	45	1,000	—	Skolrådet.	
D:o stipendiefonden (d:o).	Premier i folkskolan.	Densamme.	›	45	35	773	—	D:o.	
G. Lindens donationsfond (Mönsterås s:n).	Understöd åt fattiga, vållartade barn, särskildt inom Torps rote.	Gustaf Linden, skrivare.	1889 ⁹ / ₁₂	6	42	1,000	—	Kyrkorådet.	
Pilbladiska gåfvan (Döderhults s:n).	Utdelning af biblar åt nattvardsbarn.	J. Pilblad, komminister.	1847	167	167	1,519	—	D:o.	
Boströmska fonden (Oskars s:n).	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Katarina Nilsdotter, änka.	1849 ¹⁵ / ₁	3	8	166	—	Kommunalnämnden.	
P. Ljungkrantzka d:o (Ljungby s:n).	D:o d:o.	P. Ljungkrantz, handlande.	1866 ²¹ / ₁₁	—	200	4,000	—	D:o.	
Flythska stiftelsen (Halltorps s:n).	Fattiga skolbarns uppfostran.	Carl Flyth, kirurgie magister.	1848 ¹⁴ / ₁₃	—	—	16,000	12,000	Ägaren af Värnanäs gods, pastor och 2 andra ledamöter.	
Jonas Isakssonska donationen (Vissefjärda s:n).	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Jonas Isaksson, undantagsman.	1867 ⁹ / ₁₁	124	385	9,495	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Bergholtzka d:o (d:o).	D:o d:o.	Ingborg Bergholtz, fru.	1840 ² / ₄	—	20	500	—	Skolrådet.	
Silfverswärd-Dalmanska donationsfonden (d:o).	D:o d:o.	L. G. Silfverswärd, öfverste, o. h. h. Johanna Dalman.	1835 ³ / ₈	47	94	6)	6)	D:o.	
Sandbergiska katekesundervisningsfonden (Madesjö s:n).	Att meddela katekesundervisning.	Anders Sandberg, prost.	1876 ²¹ / ₅	3	15	20,396	—	Kyrkorådet.	
Lönbergiska fonden (Torsås s:n).	Understöd åt fattiga skolbarn.	Barbro Katarina Lönberg, fröken.	—	3	34	1,000	—	D:o.	
Fröken Elise Ehrlandssons understödsfond (Högsby s:n).	D:o d:o.	Elise Ehrlandsson, fröken.	1896 ²³ / ₁₂	1	247	5,000	—	Kyrko- och skolrådet.	
Westinska donationsfonden (Föra s:n).	Uppfostran åt 2 à 3 fattiga barn.	A. Westin, hem.-ägare.	1860 ¹⁷ / ₁₁	26	195	4,002	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Mæchelska d:o (Gärslösa s:n).	Inköp af skor åt vållartade skolbarn.	A. Emelie Mæchel, skollärarinna.	1894 ¹⁹ / ₇	6	26	637	—	Skolrådet.	
Kjellbergiska d:o (Replinge s:n).	Understöd åt 2 fattiga barn m. m.	C. J. Kjellberg, kontraktsprost.	1894 ²⁰ / ₈	2	90	2,142	—	Pastor och kyrkoråd.	
Bramstedtska d:o (Norra Möckleby s:n).	Premier åt skolbarn.	Jonas Bramstedt, hem.-ägare.	1862 ²⁰ / ₅	5	7	150	—	Skolrådet.	
Jonas Bramstedts arvingars fond (d:o).	D:o d:o.	Marin Kristina Bramstedt, änkefru.	1898 ²² / ₅	16	24	500	—	D:o.	
Premie- och stipendiefonden (Ås s:n).	Anskaffande af läroböcker åt fattiga skolbarn.	Stiftelseurkund finnes ej.	1884	—	14	728	—	D:o.	
Peter Anderssons fond (Mörbylånga s:n).	Premier åt fattiga och flitiga skolbarn.	Peter Andersson, undantagsman.	1903 ⁷ / ₉	—	—	280	—	D:o.	
Nordströmska donationsfonden (Södra Vi s:n).	Utdelning åt skolbarn.	Louise Nordström, änkefru.	1880 ²⁰ / ₇	40	16	400	—	D:o.	
d) Stiftelser för sjukvård.									
Källviks brunn- och badinrättnings fattigkassa (Loftahammars s:n).	Understöd åt mindre bemedlade badgäster vid Källviks brunn.	J. E. Ringberg, kyrkoherde, C. A. Bång m. fl.	1873 ⁵ / ₈	12	205	4,453	2,500	En styrelse.	
Sjukvårdsfonden (Hjorteds s:n).	Till bekostnad af sjukvård af en sjuksköterska.	Enskilda församlingsmedlemmar.	1893	—	—	1,496	—	Pastor och kyrkorådet.	
Frans August Jonssons sjukhjälpfond (Oskars s:n).	Understöd åt lungsjuka inom socknen.	Frans Aug. Jonsson, hem.-ägare.	1902 ¹² / ₁₁	4	50	1,000	—	Kyrkorådet.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1905		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
e) Ej registrerade sjuk- och begravningskassor.									
Ukna begravningsällskap.	Begravningshjälp.	Diverse delägare.	1897 ^{15/6}	3	300	620	—	En styrelse af 4 personer.	238 50
Dalhems d.o.	D:o.	D:o.	1892 ^{1/5}	3	257	1,506	—	D:o af 6 d:o.	297 50
Östra Eds sockens d.o.	D:o.	A. A. Beckman, pastor.	1889 ^{27/11}	8	800	3,114	—	C. J. Wærnqvist.	1,050 00
Öfverums d:o (Lofta s:n).	Understöd vid sjukdom och dödsfall.	Arbetare vid Öfverums bruk.	1875 ^{2/5}	4	500	7,739	—	En styrelse.	390 50
Lofta sockens d:o.	Begravningshjälp.	P. J. Haming, prost.	1886 ^{28/2}	10	1,000	5,480	—	D:o af 6 personer.	1,269 00
Lofta d:o n:r 2.	D:o.	G. A. Haller, skollärare.	1894 ^{23/9}	9	900	4,599	—	D:o d:o.	1,994 49
D:o d:o n:r 3.	D:o.	Diverse delägare.	1903 ^{8/2}	3	200	837	—	D:o d:o.	471 35
Loftahammars d:o n:r 1.	D:o.	D:o.	1883 ^{15/5}	7	700	4,094	—	D:o d:o.	947 72
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1889 ^{3/4}	9	900	3,571	—	D:o d:o.	895 00
D:o d:o n:r 3.	D:o.	J. E. Hasselqvist, m. fl.	1899 ^{1/1}	9	900	2,617	—	D:o d:o.	1,488 27
Hjorteds sockens begravningsförening.	D:o.	Diverse delägare.	1877 ^{27/1}	—	—	1,315	—	En styrelse.	1,704 40
Odensvi begravningsällskap n:r 2.	D:o.	D:o.	1899 ^{3/4}	13	2,434	5,114	—	D:o.	2,262 00
Gladhammars d:o n:r 1.	D:o.	Gylfe Tengel, godsägare, m. fl.	1879 ^{1/6}	3	300	1,680	—	C. G. Carlsson.	301 50
D:o d:o n:r 2.	D:o.	Alf. Holmdahl, kantor, m. fl.	1894 ^{1/5}	4	400	3,075	—	J. Andersson.	454 75
D:o d:o n:r 3.	D:o.	D:o d:o.	1890 ^{12/1}	6	600	1,322	—	A. E. Janzon.	677 00
D:o d:o n:r 4.	D:o.	D:o d:o.	1891 ^{10/5}	5	500	781	—	V. Andersson.	515 75
D:o d:o n:r 5.	D:o.	D:o d:o.	1892 ^{17/7}	5	500	1,034	—	C. Hallberg.	543 25
Gunnebo sjukhjälp- och begravningskassa (Gladhammars s:n).	Understöd vid sjukdom och dödsfall.	Gunnebo bruks aktiebolag.	1875 ^{5/3}	75	1,230	14,564	—	Gunnebo bruks nya aktiebolag.	2,269 00
Västerrums begravningsällskap.	Begravningshjälp.	A. O. Lindgren, organist.	1883 ^{8/7}	9	863	5,257	—	A. O. Lindgren.	1,075 25
D:o d:o n:r 2.	D:o.	K. A. Andersson, skollärare.	1885 ^{1/3}	9	900	2,056	—	S. A. Johansson.	1,060 00
D:o d:o n:r 3.	D:o.	Densamme.	1891 ^{8/3}	9	900	940	—	Densamme.	1,002 75
D:o d:o n:r 4.	D:o.	A. O. Lindgren, organist.	1893 ^{19/3}	7	700	4,038	—	A. O. Lindgren.	902 50
Törnsfalls d:o n:r 1.	D:o.	Diverse delägare.	1889 ^{16/6}	10	1,000	2,850	—	En styrelse af 6 personer.	1,123 50
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1890 ^{20/4}	10	1,000	2,771	—	D:o d:o.	1,054 25
Gamleby d:o n:r 1.	D:o.	D:o.	1887 ^{4/10}	6	600	7,243	—	D:o d:o.	1,071 75
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1888 ^{9/3}	10	1,000	7,632	—	D:o d:o.	1,377 50
Ankarsrums d:o n:r 1 (Hallingebergs s:n).	D:o.	L. O. Ek.	1886	5	500	418	—	D:o d:o.	558 90
D:o d:o n:r 2 (d:o).	D:o.	A. Skeppstedt.	1893	3	300	194	—	D:o af 7 d:o.	321 75
Hallingebergs d:o n:r 1.	D:o.	Diverse delägare.	1891 ^{18/3}	9	900	3,125	—	M. Augustini.	1,167 00
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1892 ^{3/4}	11	1,100	2,326	—	En styrelse.	1,463 00
Locknevi d:o n:r 1.	D:o.	D:o.	1892 ^{10/4}	8	800	1,882	—	D:o af 6 personer.	991 50
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1896 ^{13/9}	11	2,200	2,878	—	D:o d:o.	2,604 50
Blackstads d:o.	D:o.	D:o.	1891 ^{24/5}	10	1,000	1,921	—	En kassaförvaltare.	1,232 00
Misterhults d:o.	D:o.	D:o.	1894 ^{1/10}	2	200	1,970	—	C. Källgren, Vinö.	345 00
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1898 ^{1/3}	—	—	1,016	—	Densamme.	10 00
Kristdala 201-mannaförening.	D:o.	D:o.	1893 ^{5/4}	—	—	1,807	—	En styrelse.	106 50
Tuna begravningsällskap.	D:o.	D:o.	1896 ^{15/3}	1	100	820	—	D:o.	159 50
Storebro bruksarbetares sjukhjälp- och begravningskassa (Vimmerby s:n).	D:o.	D:o.	1878 ^{5/2}	27	643	1,199	—	D:o.	336 70
Vimmerby begravningsällskap (d:o).	D:o.	D:o.	1902	2	200	1,030	—	D:o af 5 personer.	—
Frödinge d:o n:r 1.	D:o.	D:o.	1894 ^{2/12}	6	600	1,198	—	En styrelse.	693 00
D:o d:o n:r 2.	D:o.	D:o.	1896 ^{15/6}	5	1,000	—	—	P. J. Nilsson, Grunderum.	1,516 00

Nykterhetsvännernas allmänna sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp inom Målilla och Gårdveda socknar.	Georg Severin, redaktör.	1892 ¹⁸ / ₇	7	109	—	—	En styrelse.	361.20
Nykterhetsfolkets d:o d:o.	D:o d:o inom Målilla s:n.	A. Severin, redaktör.	1901 ¹ / ₃	7	275	—	—	D:o.	1,228.28
Lönneberga sjuk- och begravningskassaförening.	Sjuk- och begravningshjälp.	Diverse delägare.	1894 ²⁷ / ₃	4	51	792	—	D:o af 5 personer.	81.25
Hällefors sjuk- och begravningskassa.	D:o.	W. Pohl, ingenjör.	1900 ¹³ / ₁	40	617	25	—	D:o af 7 d:o.	616.82
Begravningshjälpföreningen (Dörby s:n).	Begravningshjälp.	Diverse delägare.	1887 ²⁰ / ₂	4	225	2,526	—	D:o af 5 d:o.	
Lindsdals begravningskassa (Klückeberga och Förlösa s:nar).	D:o.	D:o.	1884 ¹³ / ₇	4	200	504	—	C. O. Stahre, Lindsdal.	
Emsfors d:o (Döderhults s:n).	D:o.	D:o.	1886	3	150	155	—	En styrelse af 5 personer.	
Saltviks sjuk- och begravningskassa (d:o).	Sjuk- och begravningshjälp.	D:o.	1893 ⁵ / ₃	19	518	1,122	—	D:o d:o.	
Fredriksströms bruks d:o (Ljungby s:n).	D:o.	Bruksägaren F. Fagerström m. fl.	1873 ¹ / ₁	6	136	1,178	—	En styrelse.	174.00
Pukebergs glasbruksarbetares d:o (Madesjö s:n).	D:o.	Grosshandl. Arvid Böhlmark.	1894	88	1,154	6,000	—	Glasbrukets förvaltning.	1,338.00
Aktiebolaget Nybro säkerhetständsticksfabriks d:o (d:o).	D:o.	Bolaget.	1905 ³⁰ / ₄	19	339	524	—	Bolaget.	358.00
<i>f) Pensionsfonder.</i>									
Ankarsrums guldbroöllopsfond (Hallingebergs s:n).	Utdelas till välfredjade personer, som varit anställda vid Ankarsrums bruk.	Baltzar de Maré, bruksägare, o. h. h. Marie Nordenström.	1873 ¹ / ₇	11	300	5,000	—	Aktiebolaget Ankarsrums bruk.	
Ankarsrums silfverbroöllopsfond (d:o).	D:o d:o.	Alfred de Maré, bruksägare, o. h. h. Ottonie Ramsay.	1890 ⁹ / ₅	10	250	5,000	—	D:o.	
Hjorteds folkskollärares enskilda pensionskassa.	Om användandet är beslut ännu ej fattadt.	Församlingen.	1872	—	—	475	—	Pastor.	
Tillbergiska donationen (Hjorteds s:n).	Till insättning i lifrätteanstalt för barn m. m.	J. Tillberg, brukspatron.	1875 ¹ / ₇	—	450	9,000	—	Kommunalnämnden.	
Tofverums bruks guldbroöllopsfond (Locknevi s:n).	Beredande af 2 liftidspensioner.	B. de Maré, bruksägare, o. h. h.	1873 ¹ / ₇	2	69	1,702	—	D:o.	
Robachska donationsfonden (Misterhults s:n).	Pensioner åt fattiga.	S. J. Robach, rektor.	1870 ¹⁰ / ₀	37	1,850	46,000	45,000	Kommunal- o. fattigvårdsstyrelsen.	
Oskars församlings änkepensionsfond.	Pensioner till 3 änkor i socknen.	Onämnd enl. egen önskan.	1877 ¹ / ₄	—	—	753	—	Pastor.	
Ellen Wahlboms donationsfond (Ljungby s:n).	Pensioner åt älderstigna kvinnliga tjänare.	Fröken Ellen Wahlbom.	1887 ¹⁸ / ₂	2	100	2,058	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
Kjellbergiska donationen.	Lifränta för 2 fattiga skolbarn i Repplinge och Högsrums s:nar.	C. J. Kjellberg, kontraktsprost.	1894 ²⁰ / ₃	2	90	2,142	—	Pastor och kyrkoråd i Repplinge.	
<i>h) Andra stiftelser och inrättningar.</i>									
Hjertströmska donationsfonden (Törnfalls s:n).	För rättskaffens, gudfruktigt och troget tjänstefolk.	J. G. Hjertström, inspektor.	1876 ²² / ₁	—	⁷) 2,700	10,000	—	Ägaren af Blekhem, pastor och kommunalnämnden.	⁷)
Lejmanska fonden (Gladhammars s:n).	Utdelning till förtjänta kvinnliga arbetare.	Carl Lejman, hemmansägare.	1879 ⁴ / ₁	2	20	1,797	—	Kommunalnämnden.	
Scherblomska testamentsfonden (Gårdserums s:n).	Vård af Scherblomska grafven.	B. S. Scherblom, komministeränka.	1881 ⁶ / ₅	—	—	1,000	—	D:o.	
Trysénska fonden (Tryserums s:n).	Belöning för god kreatursvård och till skodon åt fattiga skolbarn.	Per Trysén, landtbrukare.	1863 ¹⁸ / ₇	12	168	4,368	—	D:o.	
J. P. Peterssons graffond (d:o).	Vård af donators graf.	J. P. Petersson, lägenhetsägare.	1897 ³ / ₀	—	24	1,953	—	D:o.	
Erikssonska graffonden (Hjorteds s:n).	D:o d:o.	J. Eriksson, verkmästare.	1902 ¹ / ₃	—	—	108	—	Kyrkorådet.	
Möllerska d:o (d:o).	D:o d:o.	V. S. Möller, hemmansägare.	1904 ¹ / ₆	—	—	103	—	D:o.	
Nordströmska kyrko- och graffonden.	Restaurering af Södra Vi kyrka.	Amelie Nordström, änkefrn.	1905 ²¹ / ₁₂	—	—	5,000	—	D:o.	
von Baumgartenska fonden.	Till sockenbibliotek och till understöd åt fattige i Åby rote af Fliseryds s:n.	C. von Baumgarten, öfverstelöjtnant.	1865 ⁶ / ₁₂	5	22	1,028	—	Kommunalnämnden.	
Rudebeckska d:o (Döderhults s:n).	Vård af donators graf och i andra rummet välgörande ändamål enligt församlingens beslut.	T. F. Rudebeck, löjtnant.	1829	—	⁴)	1,080	—	Kyrkorådet.	⁴)
Aug. Peterssons donation till Dörby kommun.	Lifränta åt 2 personer m. m.	Aug. Petersson, f. d. godsägare.	1899 ²⁵ / ₁₁	2	3,345	75,413	—	Sven Nilsson Rodhe.	
Summa			—	2,402	57,128	834,987	136,800		

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1905		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
B. I Kalmar stad.									
<i>a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.</i>									
Grotteska fonden.	Till förmån för stadens fattiga.	A. C. Grotte, mamsell.	1838 9/8	—	25	556	—	Domkapitlet.	
Bieurkmanska d:o.	Understöd och hjälp åt fattiga.	A. J. Bieurkman, skepps- klarare.	1785 9/8	2	35	798	—	Domkyrkorådet.	
Hanellska d:o.	D:o d:o.	C. J. Hanell, kronobok- hållare.	1798 20/8	4	80	2,032	—	D:o.	
Scheveska d:o.	D:o d:o.	J. Scheve, handlande.	—	2	40	1,044	—	D:o.	
Grandinska d:o.	D:o åt gamla orkeslösa tjänare.	J. P. Grandin, handlande.	1855 9/12	10	237	5,252	—	D:o.	
Fiedlerska d:o.	D:o åt ogifta, fattiga, bättre fruntimmer.	Elise Fiedler, mamsell.	1860 21/4	3	150	3,125	—	D:o.	
F. d. Soppkokningsfonden.	D:o åt fattiga arbetare.	F. d. Soppkokningsbolagets delägare.	1865 16/9	13	260	6,274	—	D:o.	
Fonden för pauvres honteux.	D:o åt kvinnliga pauvres honteux.	F. d. Utskänningsbolaget.	1866 18/3	4	125	2,135	—	D:o.	
Grandinska välgörenhetsfonden.	D:o åt fattiga arbetslösa församlingsmedlemmar.	Johanna Grandin, änka.	1867 26/2	25	628	12,458	—	Af d:o och stadsfullmäktige tillsatt direktion.	
Fröbergiska fonden.	D:o åt fattiga änkor och barn.	M. G. Fröberg, direktör.	1841 30/8	—	225	4,500	—	Drätselkammaren.	
Carl Johan Linds fond.	D:o åt f. d. handlande, som kommit på obestånd.	Carl Johan Lind, hand- lande.	1900 23/5	3	385	7,000	—	D:o.	
Theodor Roséns understödsfond.	D:o åt gamla, nödställda, f. d. handlande eller åt deras änkor och barn.	Charlotta Rosén, änka.	1875 21/10	5	499	21,651	—	D:o.	
Mariafonden.	D:o åt änkor och borgare.	Maria Sundius, änka.	1867 16/12	3	458	9,100	—	D:o.	
Wetterlindska fonden.	D:o åt änkor efter handverkare.	P. A. Wetterlind, segelma- kare.	1867 2/8	4	200	4,000	—	D:o.	
A. Th. Sandbäcks donation.	D:o åt fattiga handverksarbetares änkor och oförsörjda barn.	A. Th. Sandbäck, fabrikör.	1904 26/8	6	149	3,000	—	D:o.	
Bieurkmanska fonden.	D:o och hjälp åt fattiga.	A. J. Bieurkman, skepps- klarare.	1785 26/3	2	65	2,000	—	D:o.	
Hedda Jegerhjelm's fond.	D:o åt ogifta fruntimmer och änkor.	S. A. Frykman, doktor.	1878 18/9	5	400	14,318	—	D:o.	
Karl Peter Bergqvists under- stödsfond.	D:o åt 2 änkor af arbetsklassen.	Sofia Engström, änka, och D. Bergqvist, mamsell.	1873 15/1	2	99	2,000	—	D:o.	
Sofia Engströms och Desi- deria Bergqvists d:o.	D:o åt fattiga fruntimmer.	Desamma.	1877 24/11	4	100	2,000	—	D:o.	
Ahlbergska fonden.	D:o d:o.	Kristina Ahlberg, mamsell.	1857 11/11	—	75	1,500	—	D:o.	
Elfströmska donationen.	D:o d:o.	A. G. Elfström, teol. d:r.	1878 1/12	21	1,000	20,000	—	D:o.	
Petréska fonden.	D:o åt ogifta medellösa handverkare- och köpmans- döttrar.	Gustafva Petré, änka.	1883 28/3	1	55	3,994	—	D:o.	
Ebba Lundquists fond.	D:o åt 2 eller högst 4 ogifta döttrar af köpmän eller handverkare.	Ebba Kristina Lundquist, fröken.	1876 5/9	3	200	9,044	—	D:o.	
Fru Thérèse Nordenankars d:o.	D:o åt fattiga gamla personer.	R. Nordenankar, kaptän.	1885 28/11	2	200	4,000	—	D:o.	
Grandinska fonden.	D:o åt äldre sjökaptener och sjökaptensänkor.	Johanna Grandin, änka.	1867 22/8	4	100	2,000	—	Kalmar sjökapteners änke- och pupillkassas direk- tion.	
Gernandt'ska d:o.	D:o åt pauvres honteux i Kalmar.	Chr. Em. Gernandt, bok- tryckare.	1881 25/4	2	200	7,081	—	Borgmästaren och 2 af stadsfullmäktige valde.	
Grandinska d:o.	D:o åt 6 välfredjade sjömansänkor.	Johanna Grandin, änka.	1868 27/7	6	100	2,000	—	Sjömanshusdirektionen.	
Kennickeska d:o.	D:o åt änkor efter handlande, som varit bosatta i Kalmar.	J. P. Kennicke, handlande.	1834 1/9	2	75	1,500	—	Direktionen för Kalmar handlareborgares änke- och pupillkassa.	
Grandinska kapitalet.	D:o åt köpmansänkor, berättigade till pension i Kalmar handlareborgares änke- och pupillkassa.	Johanna Fredrika Grandin, köpmansänka.	1864 21/1	3	100	2,000	—	D:o d:o.	
Knut Löfbergs donation.	D:o åt 3 behöfvande änkor med flere minderåriga barn, företrädesvis köpmansänkor.	Knut Löfberg, handlande.	1902 3/11	3	60	1,000	—	Drätselkammaren.	
Aug. Peterssons i Tingby d:o.	Välgörande ändamål.	Aug. Petersson å Tingby, godsägare.	1899 25/11	—	2,000	50,000	—	D:o.	
Collianderska fonden.	Understöd åt kvinna bland pauvres honteux.	Gustafva Maria Colliander, änkefru.	1873 19/10	—	—	1,073	—	Domkyrkorådet.	

Gresénska fonden.	Understöd åt 4 ogifta fruntimmer.	Johanna Maria Græsen, mamsell.	1887 ²¹ / ₁₀	4	83	4,083	—	Domkyrkorådet.
Sauerska d.o.	D:o åt kvinnliga tjänare.	Brita Katarina Sauer, mamsell.	1868 ²⁹ / ₂	1	60	1,042	—	D:o.
Nordenankar-Lundgrenskad:o.	D:o å 2 behöfvande, åldriga änkor eller ogifta dött-rar efter afiden ståndsperson samt understöd åt 3 välfrejdade kvinnliga tjänstehjon.	Henriette Lundgren, f. Nordenankar, änkefru.	1878	3	184	4,000	—	Drättselkammaren.
Carl Lundgrens fond.	D:o åt 2 inom Kalmar stads domvärjo boende, i torftiga lefnadsvillkor varande gifta eller ogifta kvinnor, tillhörande klassen pauvres honteux.	Carl Lundgren, v. härads-höfding.	1883 ¹⁸ / ₅	1	63	4,386	—	D:o.
Ekeroddeska fonden.	D:o åt fattiga i Kalmar stad.	Ekerodde, handlande.	—	—	3	75	—	D:o.
Kenuickeska d:o.	Byggaende och inredaende af fattighus.	J. P. Kenuicke, handlande.	1834 ¹ / ₉	—	298	5,475	—	D:o.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Fröbergiska stiftelsen.	Vanvårdade och vanartiga barns försörjning och uppfostran.	M. G. Fröberg, ekonomidirektör.	1841 ²⁰ / ₈	59	18,029	840,537	271,983	En styrelse af 6 personer.
Barnhemmet i Kalmar.	Frånfallna och fattiga barns uppfostran.	C. G. Uddenberg, kyrkoherde m. fl.	1866 ⁹ / ₁₁	12	3,582	27,875	6,000	En styrelse.
Kristianssonska barnhemsfonden.	Understöd åt barnhemmet i Kalmar.	Obekant.	—	—	207	4,600	—	Drättselkammaren.
Änkefru Grandins fond.	D:o d:o.	Johanna Grandin, änka.	1864 ²¹ / ₁	—	200	2,396	—	Domkyrkorådet.
Sprittförsäljningsbolagets barnhemsfond.	D:o d:o.	Sprittförsäljningsbolaget.	1875 ¹⁷ / ₁₂	—	99	2,000	—	Drättselkammaren.
Larssonska barnhemsfonden.	D:o d:o.	Jonas Larsson o. h. h. Carolina Petersson.	1876 ²¹ / ₁	—	167	3,275	—	D:o.
Sahlsténska fonden.	D:o åt »lankasterskolan» i Kalmar.	Carl Gust. Sahlstén, rådmän.	1826 ²¹ / ₁₁	—	25	500	—	D:o.
Nobelschöldska d:o.	Bidrag till 2 medellösa barns uppfostran.	I. Nobelschöld, änka.	1821 ²⁵ / ₁₀	2	150	4,215	—	1 ledamot af konsistorium, 1 af magistraten och 1 af stadsfullmäktige.
Understödsföreningen för fattiga skolbarn.	Fattiga skolbarns bespisning.	Ett antal samhällsmedlemmar.	1886 maj	3	18	472	—	En direktion af 4 personer.
Bernhardina flickskola.	Kostnadsfri undervisning.	Kalmar stads fruntimmer, under ledning af biskop af Kullberg.	1836 ¹⁸ / ₁₂	—	—	31,700	6,200	D:o af damer jämte manlig kassaförvaltare och sekreterare.
Sällskapet Jultomtarne.	Fattiga barns beklädnad.	Samhällsmedlemmar.	1877 ²⁰ / ₁₀	75	1,330	15,494	—	Direktion af 4 personer.
Hasselqvistska barnhemsfonden.	Understöd åt barnhemmet.	Sven Hasselqvist, grosshandlare.	1869 ¹⁰ / ₁₂	—	50	1,000	—	Drättselkammaren.
Jönssonska d:o.	D:o d:o.	W. Jönsson, handlande.	1884 ² / ₂	—	48	1,000	—	D:o.
Runkrantzska d:o.	D:o d:o.	Hilda Runkrantz, f. Holtz, änkefru.	1878 ² / ₁₂	—	390	8,000	—	D:o.

c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.

Lambrechtska stipendiefonden.	Skolstipendium.	Ch. Lambrecht, prost.	1806 ¹⁸ / ₆	1	7	150	—	Domkapitlet.
Sandbergiska d:o.	Akademiska och skolstipendier.	N. G. Sandberg, lektor.	1789 ¹⁰ / ₉	3	225	4,325	—	D:o.
Björkmanska d:o.	Akademiska stipendier.	Elise Björkman, fru.	1788 ²⁸ / ₁₀	2	60	1,175	—	D:o.
Cronhjortska d:o.	Skolstipendium.	Charl. Cronhjort, fru.	1770 ²⁹ / ₅	1	7	150	—	D:o.
Orreforsiskt-Barchæiska d:o.	D:o.	G. W. Fleetwood m. fl.	1805 ²⁶ / ₄	2	30	600	—	D:o.
Flerohoppiska d:o.	D:o.	Flere personer.	1727 ¹⁷ / ₁₂	2	10	200	—	D:o.
Nya Flerohoppiska fonden.	D:o.	—	1774 ²⁶ / ₄	1	3	58	—	D:o.
Senare Flerohoppiska d:o.	D:o.	H. Hildebrandsson, bruksförvaltare.	1798 ¹⁹ / ₂	1	5	100	—	D:o.
De Mornayska stipendiefonden.	Akademiskt stipendium.	Anna Trolle till Helgerum och Charles de Mornay, envoyé.	1610 ²⁸ / ₁ 1814	1	120	2,400	—	D:o.
Bergströmska d:o.	Skolstipendier.	P. E. Bergström, magister.	1821 ²¹ / ₁	2	100	2,000	—	D:o.
Rothliebska d:o.	D:o.	A. A. Rothlieb, kapten.	1839 ²¹ / ₈	1	30	600	—	D:o.
Högstedtska d:o.	D:o.	S. Fredrika Högstedt, änka.	1868 ²¹ / ₇	2	25	500	—	D:o.
Linnerhjelmiska frälsäräntefonden.	Stipendier åt medellösa studerande.	H. M. Linnerhjelm, fröken.	1863 ²⁸ / ₂	25	250	5,378	—	D:o.
Linnerhjelmiska stipendiefonden.	Skolstipendier.	Densamma.	1858 ²¹ / ₄	10	800	17,962	—	D:o.
Runkrantzska fonden.	D:o.	Hilda Runkrantz, fru.	1867 ² / ₆	1	300	6,459	—	D:o.
Anders Sandbergs släkt- och stipendiefond.	Akademiskt stipendium åt släktinge.	A. Sandberg, prost.	1868 ¹ / ₅	1	500	11,898	—	D:o.
Wibergska stipendiefonden.	Skolstipendier.	G. P. Wiberg, studerande.	1871 ¹⁸ / ₈	5	250	5,048	—	D:o.
Grandinska premiefonden.	Premier åt skolynglingar.	J. F. Grandin, änka.	1867 ²⁸ / ₆	5	100	2,144	—	D:o.
Fröbergiska fonden.	Skolstipendium.	M. G. Fröberg, direktör.	1841 ²⁰ / ₈	1	150	3,389	—	D:o.
Törnbladiska premiefonden.	Premium åt skolyngling.	Subskribenter.	1879	1	25	526	—	D:o.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning under år 1905		7. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	8. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	9. Stiftelsen förvaltas af:	10. Anmärkingar.	
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				Delägare-afgifter år 1905. Kronor.	Öfriga anm.
Elfströmska stipendiefonden.	Akademiska stipendier.	A. G. Elfström, prost.	1868 ²⁴ / ₃	2	600	12,974	—	Domkapitlet.		
Carl Peter Bergqvists stipendiefond.	D:o.	Anna Engström, änka, Eva Bergqvist, mam-sell.	1872 ¹⁵ / ₁	2	500	11,013	—	D:o.		
Föreningsstipendiefonden.	Underhåll åt studerande kalmarbor vid universitet.	Kalmar stads invånare.	1864 ⁴ / ₁₁	2	250	13,844	—	Drätselkammaren.		
Kranerska fonden.	Skolstipendium.	Anna Kraner, änka.	1722 ²⁸ / ₈	1	3	62	—	Domkapitlet.		
Engmanska d:o.	Akademiska stipendier.	J. F. Engman, kommi-nister.	1880 ⁹ / ₄	1	200	9,734	—	D:o.		
Rosénska d:o.	Skolstipendier.	Charl. Rosén, änka.	1883 ¹⁵ / ₁	2	50	2,081	—	D:o.		
Rosénska besparingsfonden.	D:o.	Densamma.		—	—	2,042	—	D:o.		
Kalmar stifts bibelsällskaps stipendiefond.	Stipendium till en teologie studerande, som ämnar blifva präst i stiftet.	Kalmar stifts bibelsäll-skap.	1886 ⁴ / ₅	1	300	6,681	—	D:o.		
Collinska donationsfonden.	D:o till en studerande vid afgang från läroverket till universitetet.	Esaias Collin, f. d. stadskassör.	1881 ²⁷ / ₁	1	250	5,306	—	D:o.		
Ekmanska fonden.	Lönebidrag till en lärare.	Exekutorerna af A. Ek-mans testamente.	1787 ¹⁹ / ₃	1	8	150	—	D:o.		
Abraham Sjöstrands stipendiefond.	Akademiska stipendier.	C. J. Dillberg, gross-handlare, o. h. h. Anna Sjöstrand.	1884 ³ / ₄	2	150	3,123	—	Läroverkskollegium.		
Förbundet Enigheten.	Att anskaffa böcker åt eller på annat sätt under-stödja fattiga studerande.	Gust. V. Sylvander, lä-roverksadjunkt.	1830 ¹² / ₉	84	301	7,900	—	En direktion.		
Navigationsskolans i Kalmar premiekassa.	Premier åt elever vid navigationsskolans, hvilka utmärkt sig genom flit och hedrande uppförande.	Kungl. reglemente.	1841 ⁷ / ₄	11	232	6,427	—	Navigationsskolans di-rektion.		
Biblioteksfonden.	Understöd åt Kalmar arbetareförenings bibliotek.	Arbetareföreningen.	1878 ¹⁵ / ₃	—	43	900	—	Drätselkammaren.		
d) <i>Stiftelser för sjukvård.</i>										
Friherre Rappes donationsfond.	Bidrag till aföning af en läkare i Stranda härad.	Albrekt Rappe, hofmar-skalk.	1821	1	1,500	54,527	—	Länsstyrelsen.		
Runkrantzka fonden.	Beredande af sjuksängar vid Kalmar lasarett.	L. F. Runkrantz, kom-minister.	1876 ²³ / ₁₂	7	88	13,842	—	Lasarettsdirektionen.		
Linnerhjelmiska d:o.	D:o d:o.	H. M. Linnerhjelm, frö-ken.	1858	42	266	10,440	—	D:o.		
Konvalescentfonden.	Understöd åt obemedlade patienter för vistelse vid någon hälsobrunn eller badort.	Lektor A. Wiemer, m. fl. f. d. badgäster vid Kristvalla hälsobrunn.	1892 ¹⁸ / ₂	—	—	506	—	D:o.		
August Peterssons donationsfond.	Sjukvårdsändamål.	Aug. Petersson & Ting-by, godsägare.	1899 ²⁵ / ₁₁	—	—	20,027	—	D:o.		
e) <i>Ej registrerade sjuk- och begravningskassor.</i>										
Borgerskapets begravningskassa.	Begravningshjälp.	Okändt.	1839 ⁷ / ₆	24	974	1,289	—	En styrelse af 5 per-soner.		
Kalmar gamla stads arbetareförenings d:o.	D:o.	L. Andersson m. fl.	1870 ¹ / ₅	9	450	1,172	—	D:o af 3 d:o.	1,500-00	
Kalmar första 200-manna-förening.	Sjuk- och begravningshjälp.	C. A. Ström, maskinar-betare, m. fl.	1885 ²² / ₂	44	2,340	4,609	—	D:o af 7 d:o.	2,977-00	
Norra Malmens begravningskassa.	Begravningshjälp.	J. P. Johansson, snic-kare, m. fl.	1871 ¹ / ₁₀	6	325	890	—	En direktion.	663-00	
f) <i>Pensionsfonder.</i>										
Wijkska fonden.	Pensioner och gratifikation till prästänkor och stipendier åt studerande.	P. Wijk, kansliråd.	1823 ²⁴ / ₂	46	4,161	111,923	—	Domkapitlet.		
Lindbäckska d:o.	Pensioner till prästänkor och akademiska stipendier.	Lindbäck, prost.	1828 ¹¹ / ₆	3	225	7,733	—	D:o.		
Linnerhjelmiska pensionsfonden.	Pensioner till ogifta, ofrälse fruntimmer.	H. M. Linnerhjelm, fröken.	1858 ²¹ / ₄	6	150	3,120	—	D:o.		

Lovisa Franséns pensionsmedel.	Pensioner åt prästänkor.	J. Fransén, prost.	1864 ¹¹ / ₈	2	100	2,241	—	Domkapitlet.	
Ekmanska fonden.	D:o åt fattiga änkor.	A. Ekman, tullförvaltare.	1785 ⁵ / ₈	4	100	2,640	—	Domkyrkorådet.	
Ahlbergiska testamentsfonden.	Understöd åt änka eller ogift dotter efter tjänsteman vid landsstaten eller magistraten.	Kristina Ahlberg, mamsell.	1857 ¹¹ / ₁₁	1	62	1,500	—	Magistraten.	
Elfströmska pensionsfonden.	Pensioner åt prästänkor och pupiller.	A. G. Elfström, prost.	1880 ²² / ₁₂	82	1,154	22,389	—	Stiftets prästerskap och domkapitel.	
Resbyfonden.	D:o d:o.	L. F. Rankrantz, komminister.	1876 ² / ₇	2	100	2,237	—	D:o d:o.	
Ringqvistska fonden.	Pension åt åldrig, fattig och sjuklig prästdotter.	Mina Ringqvist, komministersdotter.	1887 ¹⁶ / ₂	1	175	3,543	—	Domkapitlet.	
Abraham Fornanderska d:o.	D:o åt obemedlad, ogift dotter af präst inom Kalmar stift.	Margareta Johanna Fornander, kyrkoherdedotter.	1890 ⁷ / ₂	—	—	1,930	—	D:o.	
Fru Henriette Lundgrens fond.	Lifstidspensioner åt 3 äldre, fattiga fruntimmer i staden.	Henriette Lundgren, f. Nordenankar, änkefru.	1877 ²⁷ / ₈	1	273	6,000	—	Drätselkammaren.	
Arbetsklassens pensionskassa (f. d. änke- och pupillkassa).	Gratialutdelning åt delägares änkor.	Okänt.	1843 ³¹ / ₁	7	140	4,045	—	D:o.	
Handelsföreningens pensionskassa.	Pensioner åt obemedlade köpmän, deras änkor och barn.	Åtskilliga köpmän.	1889 ¹⁸ / ₈	4	400	12,664	—	Direktionen för Kalmar handlareborgares änke- och pupillkassa.	
g) Pensionskassor.									
Prästerskapets enskilda änke- och pupillkassa i Kalmar stift.	Pensioner åt ecklesiastike tjänstemäns änkor och barn.	Ecklesiastike tjänstemän i stiftet.	1845 ¹⁰ / ₂	86	4,634	62,610	—	Prästerskapet och domkapitlet.	
Kalmar sjökapteneres änke- och pupillkassa.	D:o åt sjökapteneres änkor och barn.	Sjökaptener i Kalmar.	1840 ²⁰ / ₇	35	1,670	50,337	—	En direktion.	80 00
Kalmar stads handlareborgares d:o.	Understöd åt afidne delägares änkor och barn samt till fattige delägare.	Åtskilliga handlande.	1839 ² / ₁	15	2,550	98,623	—	D:o.	
Kalmar handtverksborgares d:o.	Utdelning af pensioner.	Okänt.	1843 ²² / ₆	21	1,200	45,221	—	Särskild styrelse.	2,159 00
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Svederska testamentsfonden.	Allmän välgörenhet.	Helena Sveder, änka.	—	1	40	1,622	—	Magistraten.	
Kalmar stifts bibelsällskap.	Spridning af biblar.	M. Stagnelius, biskop.	1818 ² / ₁₁	—	—	14,442	—	En styrelse.	
Kalmar läns fängvårdsförening.	Understöd åt frigifna fångar.	G. J. Edeltam, landshöfding, m. fl.	1885 ⁹ / ₇	5	108	2,860	—	D:o.	
Fosterländska föreningen i Kalmar.	Befordrande af sparsamhet.	D:o d:o.	1879 ¹⁷ / ₉	64	351	2,330	—	D:o.	
Landstingets nödhjälpsfond.	Lindrande af allmän nöd.	Enskilda personer.	1873	—	—	10,935	—	Kalmar läns Södra landsting.	
			Summa	—	1,001	62,731	1,896,106	284,183	
C. I Västerviks stad.									
a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.									
Cederflychtska stiftelsens fond.	Fattigunderstöd i Västervik samt Hallingebergs, Västerrums och Gladhammars socknar.	Anna Hansdotter Cederflycht, änkefru.	1748 ⁸ / ₁₁	—	1,721	55,682	18,000	En direktion.	
Ahlgrenska fonden.	Understöd till fattiga änkor.	Elisabeth Ahlgren, änkefru.	1798 ²⁷ / ₆	7	83	1,706	—	Magistraten.	
Pihlska d:o.	Hjälp och understöd åt stadens mest behöfvande fattige, helst af borgare, deras änkor och barn.	Pehr Pihl, guld- och silfverarbetare.	1808 ²¹ / ₁₁	7	73	1,873	—	D:o.	
Bæckmanska donationsfonden.	Understöd åt fattiga sjömansänkor.	E. Bæckman, apotekare.	1854 ¹⁵ / ₁₀	1	25	4,408	—	Särskild direktion.	
Langska donationen.	D:o åt behöfvande kvinnor af borgareklassen.	Didrik Lang, direktör.	1839 ¹⁰ / ₇	1	25	500	—	Fattigvårdsstyrelsen	
Dickmanska fonden.	D:o åt 4 behöfvande kvinnor af ståndspersonsklassen.	Christian Dickman, grosshandlare.	1787 ¹¹ / ₈	4	75	1,500	—	D:o.	
Rehnborgska d:o.	D:o åt behöfvande, bosatta inom staden.	Svante Rehnborg, fabriksör.	1849 ² / ₂	—	37	1,537	—	D:o.	
Sofia Lönnbergs fond.	D:o åt 2 välfredjade ogifta, behöfvande kvinnor af borgareklassen.	Sofia Lönnberg, mamsell.	1862 ¹⁰ / ₁	2	100	3,694	—	D:o.	
J. M. Olssons d:o.	D:o åt 2 i samhället boende fattiga.	J. M. Olsson, skeppareddare.	1853 ² / ₈	2	75	1,500	—	D:o.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning under år 1905		6. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	7. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkingar.	
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				Delägaravgifter år 1905. Kronor.	Öfriga anm.
Fru Beata Rudins fond.	Understöd åt behöfvande.	Beata Rudin, änkefru.	1858 ¹⁶ / ₁	4	266	6,113	—	Fattigvårdsstyrelsen.		
Kyrkoherden Möllstedts stiftelse.	D:o åt fattiga och sjukliga personer.	Maria Möllstedt, änkefru.	1879 ²⁰ / ₇	7	450	10,000	—	D:o.		
Ulrika Lönnbergs donationsfond.	D:o åt 4 fattiga, ogifta kvinnor af borgerligt stånd.	Ulrika Lönnberg, mam-sell.	1867 ³⁰ / ₃	4	200	5,000	—	D:o.		
Charlotta Fredrika Fröströms donation.	D:o åt 6 ogifta, välfrejdade öfver 30 år gamla kvinnor, som icke åtnjuta fattigunderstöd.	Anders Erik Fröström, kyrkoherde.	1881 ²¹ / ₁	6	45	1,000	—	D:o.		
Emma och Johan Dahlmaus fond.	D:o till fattiga ärbara änkor.	J. E. Dahlman, bok-handlare, o. h. h.	1878 ⁹ / ₄	1	901	18,400	—	D:o.		
C. D. Perrys d:o.	D:o d:o.	C. D. Perry, sjökapt. n.	1886 ²⁶ / ₁	—	—	4,119	—	D:o.		
Behöfvande sjömäns donationsfond.	D:o åt behöfvande sjömän, deras änkor och barn.	A. L. Himmelstrand, lektor.	1897 ¹ / ₂	2	36	1,077	—	D:o.		
Lönnbergska stiftelsen.	Bostad åt ogifta aktningssvärda fruntimmer, tillhörande pauvres honteux.	Ulrika Lönnberg, mam-sell.	1875 ²⁵ / ₉	4	—	22,383	18,500	Särskild direktion.		
Anders och Lucie Lindströms donationsfond.	Understöd åt 4 välkända, orkeslösa, ogifta tjänarinnor.	Anders Lindström, skräddare, o. h. h.	1882 ²⁹ / ₁₂	4	83	2,000	—	Fattigvårdsstyrelsen.		
<i>b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnaundervisning.</i>										
Locardie de Marés donationsfond.	Uppfostringshjälp åt medellös flicka af ståndspersonsklassen.	Locardie de Maré, fröken.	1873	1	220	4,250	—	Drätselkammaren.		
Cecilia Hammarströms d:o.	Premier åt flitiga och sauningsälskande gossar i folkskolan.	Cecilia Hammarström.	1881 ²³ / ₅	—	—	643	—	Pastor och skolrådet.		
Premiefonden »Arbetareföreningens minne».	D:o åt flitiga folkskolebarn.	Västerviks gamla arbetareförening.	1890 ¹⁸ / ₅	8	40	1,262	—	Skolrådet.		
L. Golmodins donation.	D:o d:o.	L. Golmodin, sockerbagare.	1871 ²⁹ / ₄	3	15	331	—	D:o.		
J. J. Westerståhls donationsfond.	Uppfostringsbidrag.	Johan Jakob Westerståhl, telegrafkommissarie.	1866 ²⁰ / ₁₀	4	312	6,000	—	Drätselkammaren.		
Fruntimmersföreningens slöjdskola.	Slöjdskola för flickor.	Änkedrottning Josefina och arffurstarne Oscar Fredrik och Nicolaus August.	1864 ³ / ₃	—	—	24,687	9,500	Särskild direktion under skolrådets öfverinseende.		
Slöjdskolefonden.	Undervisning i slöjd för gossar.	Desamma.	1864 ³ / ₃	—	—	63,176	36,296	Särskild direktion.		
Västerviks jultomtar.	Beklädnad af fattiga barn.	K. G. Bergin, telegrafkommissarie, m. fl.	1881 ⁷ / ₁₂	32	793	10,426	—	En styrelse.		
F. d. Utminuteringsbolagets donationsfond.	Räntan fördelas lika mellan slöjdskolan för flickor och fruntimmersföreningens småbarnsskola.	Utminuteringsbolaget.	1856 ¹⁷ / ₉	—	—	1,046	—	Skolrådet.		
Fru Augusta Adamys stiftelse.	Välgörande ändamål för inom samhället varande fattiga barn.	A. A. Adamy, vice konsul.	1902 ²² / ₁	—	423	30,600	—	Fattigvårdsstyrelsen o. prästerskapet.		8)
<i>c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.</i>										
Änkefru Gustafva Sandbergs understödsfond.	Understöd för utbildande till byggmästare.	Gustafva Sandberg, änkefru.	1860 ² / ₁₀	2	120	3,381	—	Borgmästaren, kyrkoherden och lärarekollegium vid allmänna läroverket.		
Liceniiska donationsfonden.	Stipendium åt lärjungar vid högre allmänna läroverket.	Didrik Licenius, rådmann.	1711 ²¹ / ₁	1	5	154	—	Rektor och kollegium.		
F. d. Utminuteringsbolagets i Västervik stipendiefond.	Afgångsstipendium vid d:o.	Utminuteringsbolaget.	1858 ¹⁴ / ₁	1	85	2,317	—	D:o d:o.		
Gåfvomedels d:o.	D:o d:o.	Okändt.	1868 ⁴ / ₂	1	140	3,311	—	D:o d:o.		
Hallströmska donationsfonden.	Stipendier och premier vid d:o.	C. E. Hallström, biskop.	1861 ³ / ₄	100	1,535	36,435	—	D:o d:o.		
Fröströmska stipendiefonden.	Stipendium åt en yngling, som, född i Västervik, där idkar studier för prästämbetet.	A. E. Fröström, kyrkoherde.	1884 ¹⁹ / ₅	—	—	3,215	—	D:o d:o.		
Botaniska d:o.	D:o åt lärjungar, hvilka utmärkt sig i naturlära, speciellt botanik.	Okändt.	1903 ¹⁴ / ₁₂	2	19	710	—	D:o d:o.		

Albert Tengers stipendiefond.	Stipendium åt medellös studerande, som vid universitetet fortsätter sina studier.	C. J. Albert Tenger, skeppsredare o. handlande.	1894 ²² / ₁₁	5	1,500	49,847	—	Rektor och kollegium.	
Albert Tengers d:o för praktiska yrken.	D:o åt medellöse ynglingar, som för praktiska yrken fortsätta sina studier.	Densamme.	„	6	1,800	45,000	—	Slöjdskolestyrelsen och läroverkskollegiet.	
Albert Tengers donationsfond till navigationskolebyggnad i Västervik.	Framgår af benämningen.	D:o.	1897 ¹¹ / ₁₁	—	—	45,387	45,000	Drätselkammaren.	
d) <i>Stiftelser för sjukvård.</i>									
Biskop Hallströms sjukvårdsfond.	Till fattiga sjukas lasarettsvård.	C. Hallström, biskop.	1860 ⁷ / ₇	—	300	7,554	—	Fattigvårdsstyrelsen.	
e) <i>Ej registrerade sjuk- och begrafningskassor.</i>									
Begravningsällskapet n:r 1.	Begravningshjälp.	Gelbgjutaren G. Nylander m. fl.	1843 ⁷ / ₁₀	18	1,800	8,748	—	En styrelse af 6 personer.	2,185.72
D:o n:r 2.	D:o.	J. M. Movik, sjökapten.	1851 ²⁸ / ₃	14	1,350	12,205	—	D:o d:o.	1,646.75
D:o n:r 3.	D:o.	Kakelugsmakaren E. P. Höök m. fl.	1866 ¹ / ₆	15	1,500	8,490	—	D:o d:o.	1,403.00
D:o n:r 4.	D:o.	A. F. Lindström m. fl.	1869 ⁴ / ₇	22	2,645	16,179	—	D:o d:o.	1,930.75
D:o n:r 5.	D:o.	Kassören Karl A. Björkroth.	1877 ²⁶ / ₃	24	2,975	15,370	—	D:o d:o.	—
f) <i>Pensionsfonder.</i> ⁹⁾									
Handlandes i Västervik pensionsinrättning.	Pensioner åt afidne delägars änkor och barn.	Handlande i Västervik.	1847 ¹⁴ / ₆	16	5,760	114,056	—	En styrelse af 5 personer.	
Mobergska fonden.	Pension till ogift dotter af ståndsperson.	J. M. Moberg, handlande.	1819 ¹² / ₅	1	36	750	—	Magistraten.	
Albert Tengers pensionsfond.	² / ₅ af räntebeloppet utdelas i 6 lika stora pensioner åt puvres honteux, ² / ₅ i 7 d:o åt behöfvande af arbetsklassen.	Albert Tenger, skeppsredare o. handlande.	1894 ²² / ₁₁	13	1,218	26,213	—	Drätselkammaren.	
Wastenssonska donationsfonden.	Pension åt fruntimmer bland puvres honteux.	Amalia Wastensson, prostinna.	1884 ¹¹ / ₃	1	250	6,000	—	Pastor och kyrkorådet.	
Ulrika Lönnbergs pensionsfond n:r 2.	D:o d:o.	Ulrika Lönnberg, mam-sell.	1871 ¹⁵ / ₉	8	800	19,392	—	D:o d:o.	
Ulrika Lönnbergs d:o n:r 6.	D:o åt fattiga kvinnor af arbetsklassen.	Densamma.	1879 ²⁰ / ₃	2	50	2,698	—	D:o d:o.	
Grefvinnan M. von Schwerins d:o.	D:o åt fruntimmer bland puvres honteux.	Matilda von Schwerin, grefvinna.	1882 ²⁵ / ₅	1	80	2,266	—	Kyrkorådet.	
Fähræuska fonden.	D:o till änkor och oförsörjda döttrar inom vissa ståndsklasser.	Kapten Abr. Fähræus o. h. h.	1828 ⁵ / ₆	8	285	6,122	—	Magistraten o. prästerskapet.	
Carl G. Mæchels gåfvofond.	D:o åt puvres honteux.	Handlande Carl G. Mæchels arvingar.	1874 ¹ / ₅	1	50	1,000	—	Drätselkammaren.	
Änkefru Gustafva Sandbergs pensionsfond.	D:o d:o.	Änkedrottning Josefina, arffurstarna Oscar Fredrik och Nicolaus August.	1864 ³ / ₅	2	150	3,127	—	D:o.	
Sjökapten Stenbergs graf-fond.	Lifstidspension åt den, som underhåller testators graf.	Sjökapten J. M. Stenberg.	1879 ³ / ₅	1	40	1,021	—	Kyrkorådet.	
g) <i>Pensionskassor.</i>									
Handlandes och handelsbiträdens i Västervik pensionsinrättning.	Att utdela pensioner till delägare efter fyllda 55 år.	Handlande och handelsbiträden i Västervik.	1880 ¹ / ₆	18	2,220	44,863	—	En styrelse.	300.00
h) <i>Andra stiftelser och inrättningar.</i>									
Biskop Hallströms donationsfond.	Till byggande af ny kyrka eller reparation af den gamla.	C. E. Hallström, biskop.	1862 ¹⁰ / ₃	—	—	22,708	—	Kyrkorådet.	¹⁰⁾
Didrik Licenius fond.	Kyrkans reparation.	Didrik Licenius o. h. h.	1724 ²¹ / ₁₀	—	—	655	—	D:o.	
		Summa	—	387	32,711	794,087	127,296		

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde).	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1905		Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar. Delägaravgifter år 1905. Kronor.	Öfriga anm.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.					
D. I Vimmerby stad.										
<i>a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.</i>										
Änkefru Viktoria Nybergs testamentsfond.	Räntan utbetalas till ett medellöst fruntimmer.	Viktoria Nyberg, präst-änka.	1877 ⁴ / ₈	2	60	1,000	—	Drätselkammaren.		
Mamsell Johanna Lincks fond.	D:o till 5 fattiga, välfredade änkor och barn efter företrädesvis borgare eller industriidkare.	Johanna Linck, modehandlerska.	1882 ²⁰ / ₉	5	100	2,000	—	D:o.		
G. A. Grönqvists testamentsfond.	Årliga gratifikationer till fattiga, hvilka ej åtnjuta ordinarie understöd.	G. A. Grönqvist, postskrifvare.	1896 ⁴ / ₁	3	50	1,000	—	D:o.		
<i>c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.</i>										
Bergska fonden.	Årliga räntan utdelas bland de fattigaste och mest förtjänte skolgossarne.	Johan Berg, pistolsmed.	1828 ²⁶ / ₇	6	22	523	—	Läroverkskollegium.		
Viktoria Nybergs donationsfond.	D:o tillfaller behöfvande, hoppgifvande lärjungar vid Vimmerby läroverk.	Viktoria Nyberg, präst-änka.	1877 ⁵ / ₈	9	105	2,431	—	D:o.		
Meurlingska stipendiefonden.	D:o tilldelas fattig, flitig och välartad gosse vid d:o.	Maria Zeboldt, f. Meurling, änkefru.	1880 ²⁰ / ₉	2	50	1,050	—	D:o.		
<i>d) Stiftelser för sjukvård.</i>										
Lorens Ählströms testamentsfond.	Räntan skall användas till höjande af stadsläkarens lön.	Lorens Ählström, handlande.	1857 ²¹ / ₉	—	—	9,708	—	Drätselkammaren.		
<i>e) Ej registrerade sjuk- och begravningskassor.</i>										
Goodtemplarlogen Örns sjukhjälpkassa.	Sjukhjälp åt medlemmar.	Goodtemplarlogen.	1884 ¹⁴ / ₂	10	48	241	—	En styrelse af 3 personer.		
Vimmerby sjukhjälp- och begravningsfond.	Sjuk- och begravningshjälp.	Åtskilliga näringsidkare.	1877 ² / ₁₂	7	275	5,612	—	D:o af 5 d:o.		
<i>f) Pensionsfonder.</i>										
Vimmerby sprithandelsbolags fond till befordran af insättning i lifränteanstalt för medellösa barn.	Frångår af benämningen.	Sprithandelsbolaget.	1878 ⁸ / ₁	—	—	2,842	—	Drätselkammaren.		
N. Lincks testamentsfond.	Räntan utbetalas årligen såsom pension till någon orkestlös infödd stadsbo, såsom borgare, borgare-änka eller borgaredotter.	N. Linck, sjökaptän.	1862 ²⁰ / ₁₁	2	60	2,177	—	D:o.		
<i>h) Andra stiftelser och inrättningar.</i>										
Rektor Anders Lorentz Lincks premie- och pensionsfond.	Af årliga räntan skall utbetalas ett stipendium af högst 200 kr. till en behöfvande, flitig och välartad skolyngling; återstoden användes till pensioner och gåvor åt gudfruktiga och välkända behöfvande.	Carl Magnus Linck, väginsektor.	1882 ²⁸ / ₁₂	1	200	10,698	—	Drätselkammaren samt borgmästaren, kyrkoherden och läroverkets rektor.		
				Summa	—	47	970	39,282	—	

E. I Oskarshamns stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. *pauvres honteux* och dylikt.

Anton och Viola Holmbergs fond.	Anskaffande af bränsle åt inom staden boende fattiga sjuka.	Fru Ida Petré, f. Tillqvist.	1904 ¹⁷ / ₁₂	25	45	5,750	—	Kyrkorådet.	
---------------------------------	---	------------------------------	------------------------------------	----	----	-------	---	-------------	--

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Oskarshamns barnhemsförening.	Fattiga barns vård och underhåll.	M. L. Bursie m. fl.	1874 ¹¹ / ₅	10	637	15,313	5,000	En styrelse af 5 ledamöter.	
Fröken Elise Ehrländssons donationsfond.	Räntan användes till kläder och skodon eller be-spisning af fattiga skolbarn.	Fröken Elise Ehrländsson.	1896 ²² / ₁₂	19	183	5,202	—	Kyrko- och skolrådet.	

c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.

Stipendiefonden.	Utdelande af stipendier vid Oskarshamns läroverk.	Oskarshamns spritvarubolag m. fl.	1876 ²² / ₁₂	16	210	4,997	—	Läroverkskollegium.	
Läroboksfonden.	Utdelning af läroböcker till fattiga och flitiga lärjungar vid d:o.	Oskarshamns spritvarubolag.	1877 ¹² / ₇	24	156	3,758	—	D:o.	
Svenska flaggstipendiet.	Belönig åt lärjunge inom läroverkets högsta klass, som författat den bästa uppsats öfver fosterländskt ämne.	J. G. V. Palmberg, kollega, m. fl.	1875 ²⁷ / ₁₂	1	6	115	—	D:o.	
Rektor J. A. Sandbergs stipendium.	Ännu ej närmare bestämdt.	J. A. Sandberg, rektor.	1876 ²² / ₁₂	1	6	115	—	D:o.	
Oskarshamns realskolas stipendiefond af år 1904.	D:o d:o.	Bankdirektör A. E. Schyller m. fl.	1893 ¹ / ₆	—	—	1,014	—	D:o.	
			1904 ⁴ / ₆	—	—	849	—	D:o.	

e) Ej registrerade sjuk- och begravningskassor.

Liförsäkringsföreningen 301.	Utbetalning af högst 1,500 kronor till afidens medlems rättshafvare.	J. O. Löfgren, handlande, m. fl.	1886 ¹ / ₁₁	3	4,365	13,365	—	Föreningens styrelse.	5,017.99
Understödsförbundet 251 B.W.	Utbetalning af högst 500 kr. till d:o.	N. M. Söderqvist, murare, m. fl.	1877 ¹² / ₇	1	500	5,053	—	En styrelse af 5 personer.	783.00
D:o 201 B. F.	Begravningshjälp.	C. A. Carlsson, S. Petersson m. fl.	1891 ¹⁰ / ₄	4	2,000	1,933	—	D:o d:o.	2,101.00

g) Pensionskassor.

Oskarshamns stads änke- och pupillkassa.	Utdelning af pension åt delägares änkor och barn.	J. Carlstedt, Th. Darin m. fl.	1858 ²² / ₂	17	1,085	29,078	—	En styrelse af 5 personer.	1,319.46
Oskarshamns fartygsbefälhavares och skeppares d:o.	D:o och understöd åt afidne delägares änkor och barn.	J. P. Landgren, H. Hoffman m. fl.	1865 ⁴ / ₃	19	1,346	32,275	—	D:o af 6 d:o.	1,556.07
		Summa	—	189	10,533	118,702	5,000		

F. I Borgholms stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. *pauvres honteux* och dylikt.

de Bergska fonden.	Understöd åt <i>pauvres honteux</i> .	Marie Sofie de Berg, f. Romare.	1900	—	430	10,502	—	Kyrkorådet.	
--------------------	---------------------------------------	---------------------------------	------	---	-----	--------	---	-------------	--

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Borgholms barnhem.	Fattiga barns sedliga uppfostran och vård.	Marie Sofie de Berg, f. Romare, m. fl.	1867 ²⁴ / ₉	—	—	16,865	3,500	Kyrkoherden, kyrkoverdarna och 4 kyrkostämman valda damer.	
			1878 ³⁰ / ₆						
			1886 ¹ / ₃						
			1900 ¹² / ₁						

d) Stiftelser för sjukvård.

Senapskorvet.	Understöd till fattiga och sjuka badgäster.	Lagmanskan Augusta Palme, grefvinnan H. Stackelberg, m. fl.	1881 ¹⁸ / ₃	24	1,120	6,892	—	Kyrkoherden och 4 af badsällskapets medlemmar.	
			1885 ⁷ / ₃						

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål (och verksamhetsområde.)	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning under år 1905		7. Stiftelsens storlek (fastighetsvärden inräknade) vid årets slut. Kronor.	8. Värdet af fastigheter, tillhörande stiftelsen, vid årets slut. Kronor.	9. Stiftelsen förvaltas af:	10. Anmärkingar.	
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				Delägarafgifter år 1905. Kronor.	Öfriga anm.
<i>e) Ej registrerade sjuk- och begravningskassor.</i>										
Borgholms sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp till medlemmarne.	Samhällsmedlemmar.	1883 ¹⁰ / ₁₀	35	134	27	—	4 medlemmar.	105 50	
<i>f) Pensionsfonder.</i>										
J. F. Casperssons donationsfond.	Insättning i lifränteanstalt för fattiga barn.	Häradshöfding J. F. Caspersson.	1877 ¹⁹ / ₃	9	45	1,000	—	Drätselkammaren.		
<i>g) Pensionskassor.</i>										
Borgholms pensionskassa.	Pension till delägare.	Samhällsmedlemmar.	1883 ¹⁰ / ₁₀	9	225	4,548	—	Kyrkoherden, stadsstyrelsens ordförande samt valda medlemmar.		
<i>h) Andra stiftelser och inrättningar.</i>										
Luthersminnet.	Kyrkans prydnade inuti samt befordran af kyrkligt lif.	Kyrkoherde J. M. Lindstedt.	1883 ¹⁰ / ₁₁	—	—	202	—	Kyrkoherden och 2 kyrkovärdar. Kyrkorådet.		
Fonden för vård af de Bergska grafplatsen å Borgholms kyrkogård.	Framgår af benämningen.	Marie Sofie de Berg, f. Romare.	1878 ²⁰ / ₅	—	32	1,007	—			
		Summa	1886 ¹ / ₈	—	—	—	—		—	
			1900 ¹² / ₁	77	1,986	41,043	3,500			

A n m ä r k n i n g a r .

¹⁾ Fondens storlek var år 1905 8 tunnor råg; utdelning 1 tunna råg. — ²⁾ Räkntan tillfaller socknens fattigkassa. — ³⁾ Utdelning ännu ej verkställd. — ⁴⁾ Ej anlitad under år 1905. — ⁵⁾ Utom fondens afkastning hafva under året till densamma inftutit i kollekt och frivilliga bidrag 76 kr. 12 öre. — ⁶⁾ Stiftelsen utgöres af frälserräntor från Källebo och Guttmåla å tillsammans 105 kr. 8 öre. — ⁷⁾ Utdelning från fonden sker endast hvar femte år. —

⁸⁾ Hela räntan utgår tillsvidare till Västerviks barnhem. — ⁹⁾ Enligt beslut af stadsfullmäktige i Västervik den 12 november 1903 öfverlämnades här förut upptagna Lifränte- och premiefonden år 1904 till Sällskapet för Västerviks barnhem, att användas för barnhemmets räkning. Fonden uppgick vid öfverlämnandet till 4,902 kr. — ¹⁰⁾ Ny kyrka uppförd under perioden, hvartill användts medel af fonden.